

97 سیلاش

کولان

هه بقاله به ل نامیدی ل دهر دکه شیت

چوونا نهفتن گوری
و دویکیل ژ ههناشیت
هندهکا بلن دکر

• دئ چاوا نهره ب
بین و دهه شچهرخ بین؟

• دیرۆک و دیرۆکفانیت کورد،
لینگه ریان ل دویف راستین

• هیزا سینکسی و ژیا نا سهردهم

• ئیننا سیاسهتی نه جلینا
جولی ژێ شهگرت

• زهلام نه دوزمله، بهلکو هه شزیله

دهولهتا کوردستانی ل دویف سهرو بهر و
نه خاتنه وارێ نویی رۆژ هههلاتا نا شهراست

چوونا نهفتی گوری و دویگیل ژ هنافیت هندهکا بلندکر

نۆکه، ل دونیایی، نهفت بهری کو پهرتالهکی ئابووری بیت، پهرتالهکی سیاسییه و ب ئیک ژ ستونیی پیشکفتتا ملهتان دهیته هژمارتن و ومختهکی دویر و دریزه ههمی دونیا ل دویف فی ماددی قهشارتی دناف هنافیت عهردیدا دگهریت بو خهبتاندنا ماکینا ژيانا خو و نهخاسمه بو ولاتیئ سنعهتکار چهند ویقهتر دجیت پیدفیا وان پی پتر لی دهیت و ههمی پیکولا دکهن خو بگههینه وی قانی یاکو بیهنا نهفتی ژئی دفریت. ب دریزیا سهد سالیئ چووی و بیی بهریخودان و دویری وان تراژیدی و ههفرکی و شهریئ بی دنگیئ ل کوردستانی و رۆژههلاتا نافیئ پیدیدا دبوون، د ژۆرهکا بیئدنگه ژ لایی ولاتیئ رۆژئافاقه، نهخشه بو کارکرن و دیتا نهفتا فان ولاتان بو کومپانیئ خو دکیشان و ل دویفدا ژئی ب هزرکرنیئ خو بیئ ب حنیئر، نهخشی خو یی سیاسی و پلان و بهرنامیئ خو ددارشتن بو بریشه برنا بهرژموندییئ خو، ل هندک قانیئ فی دونیایی شهر چیدکرن و ل هندهکان ژئی ولات سهریک و بنیک دکرن و سیسته و دستهلاتیئ وان ل دویف دلی خو دگوهورین، نهفه ژئی ههمی ژبو پاراستا بهرژموندییئ خو بوو و بو بهردموامی دان بوو ژبو دست سهداگرنا کانیکتی نهفتی و هنارتنا وان بو ولاتیئ خو، کو وان نهو پتر ژ ههر بهایهکی مروفینیئ ب بهاتر دزانی و قهت گوهداریا قهبرانن و نههیلانا گهلان نهکر و نهو چهند بو وان خهم ژئی نهبوو و ئیک ژ قوربانییئ فی سیاسهتا رۆژئافا خهلکی کوردستانی بخو بوویه، کو ژ نهگهریئ تهماعیا داگیرکهران و چاف نهقاندا ولاتیئ زالیئز، ههبوونا نهفتی بوویه ل فی ولاتی نهگهر بوویه.

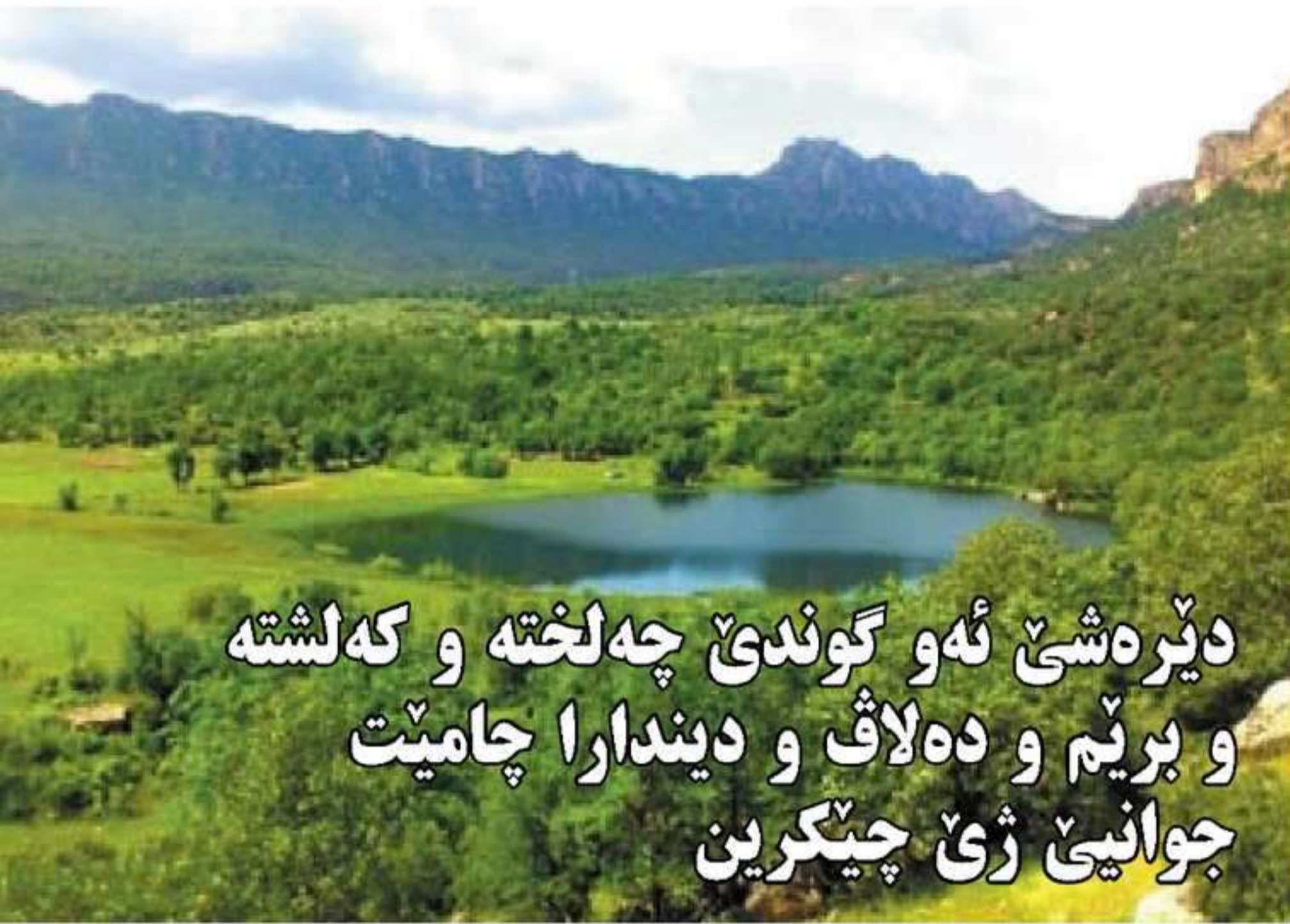
بهلی نهفرو ترازی هیئی هیئی یا ب لایی کورداندا د شکیت و ولاتیئ رۆژئافا ژئی ههر دوی ژۆری قه، یی نهخشی خو دگوهورن و سیاسهتهک و پلانکا نوی خیچک دکهن نهو ژئی ژبو پتر دورپیچکرنا فی گهها ژبیانی یه.

نهف پیئگاقا مهزنا ل فی دوماهیئ ژلایی کوردانقه هاتیه هافیتن، نهو ژئی ههر دکهقیته دناف فی نهخشیدا، بهلی ب تهرزهکی جودا و کورد ژئی ب شههرمزایهکا مهزن و ب هشیاری بیئ دچووینه دناف فی یاریی دا و ههر نوکه ههفرکیهکا بهیز و بلهز یا ژ لایی فان ولاتانقه ل سهر نهفتا کوردستانی دهیته کرن. دهیته تهخمینکرن دلوپا دوماهیئ یا نهفتی ل کوردستانی بیت و ههر ژبهه فی چهنی ژئی بوویه ولاتیئ نهووروی گهلهک بلهز و زوی کهیفخوشیا خو ب فی کریاری دیار کر و نهمریکا ژئی نهچار بو ب رهنگهکی هیئی و و ب هشیاری سهردمریئ دگهل فی پرسی بکته، دا ل پاشهروژی قانهکا وی کیکی (یان پشکا شیئی) بهر وی بکتهفیت.

نهف سیاسهتا حکومهتا کوردستانی و سهرکهفتتا وی دهنارتنا نهفتیدا، دوست و نهیار حیبهتی کرن و پتريا خهلکی د وی باومریی دا نهبوون کو رۆژهک بهیئ کورد بشین فی پیئگافی ب هافیزن و نوکه ژئی دگهلدا بیت و پشتی ب کریار ژئی نهف کاره هاتیه کرن و نهفتا کوردستانی ل بازاریی دونیایی هاتیه فروتن و پشتی هندهکا چ پیئهمای، پتر ژ داگیرکهر و نهیاریئ کوردان یی بزافا دکهن، ههر وهکی جاران ههمی تشتان بیخنه بهرخشکهن و بی باومریی ل دمف خهلکی پیدیدا بکهن و وسه ددنه دیارکرن کو نهفه کارهکی بی قانونیه هاتیهکرن و ب راستی نهفه شههمزایهکا مهزنا بو مروقی کورد فی هزری دسهری خهلکی دا ب چینیت کو ب تنی نهفه ل بهژنا دوژمن و نهیاران دخوت، ژبهرکو سهرکهفتتا ههر سیاسهتهکا هوسا، ب دستئ کیژ کهسی و لای بیت، سهرکهفتتا تهف کوردانه.

فالا دیرهشی

دیره شی نهو گوندی چه لخته و که لشته
و بریم و ده لاف و دیندارا چامیت
جوانیی ژئی چیکرین

■ قه دیتنا مه زنتترین
دایناسور د دیروکی دا

■ خورتو و
هه قالیت خو

چیروک

هیرو: نهز ویته بییت دلداری ده لپه ستا
خودا ب دروستی ددهمه دیار کرن

خودانی نیمتیازی

محرهمد محسن

سهرنشیکار

خالد دیره شی

xaliddereshi63@yahoo.com

0750 464 2107

دهسته کا نیشکاران

عبداللہ مشرقتی

د. ناشتی عبدالرحیم

محرهمد عبداللہ ناہیدی

یوسف محرهمد سعید

سهردار هیئتوتی

دهر هیئانا هونه ری

ریناس حرهن

renasgurbawi@yahoo.com

چاپخانا خانی - دهوک

نهدریس: نامیدی - کانیا مالا

نیشینگهها دهوک- ماسیک نیزیگ دیرا نهرمهنا

E_mail:govarasilav@yahoo.com

Tel:0627633369

سیلاش ل سهر تورا نینته رینیتی

www.amedye.com

دهوله تا کوردستانی ل دویش سهر و بهر و نه خشه واری نویی رۆژه لاتا ناقه راست

سهرکیشتیتمه دار قهید کرینه، بوچ میناک ومختی ئه بره ام لینکولنی دانه زانا شهری دژی به نیاتی کر، کونگرس رازی نه بوو، ههرد وی ومختی دا ئاقاهیه کی نوی بو کونگرس ئاقا کر، بو وی چهندی پشتی شهر ب دو ماهی دهیت، د وی ئاقاهیه پرسیارا ژ وی بکن.

میناکیت ب فی رهنگی گهلهکن، بهلی ل قیری دی پیقانه کا ئاقلانه بو سه روک (مه سعود بارزانی) دناقبره سالیته (2002-2007) ی کهن، زییدمباری نه خشه واری سیاسی دهقهره رۆژه لاتی، دیسان دی پیقانه کا دی بو بارزانی دناقبره سالیته (2007/2007) ههتا دگه هیهته (2012) کهن، ل قیری دی ب سیرمیه کی کورت بهحسی ههردو پیقانا کهن.

پیقانا سه روک بارزانی دناقبره سالیته (2002-2007) ی

ل دویش دیتنیته سه روک بارزانی کو ئیدی ئه مریکا و هه قپشکیته وی هه دار بهرام بهری رژیما صه دام حسیته نه ما، ب هه رهنگی هه بیت، ملله تیته ئیکگرتی پشته قانیته لی بکن یان نه، دی هه رژیما به عس ژ ناقبهن، سه روک بارزانی ئارمانجیته ملله تینی و وهلاتینی بو عیراقا نوی ب فی رهنگی دانه زانین، بهری کو هیژیته هه قپه یمانا ئیرشی

دئینه ده ری، ئه وان ژی ب رهنگی ئیکسه ر هه قبه ست دگهل حکومه تا هه ری می ئیمزا کرینه، ب فی دستوداری هه ری ما کوردستانی گاقیت مه زن بو ئاقه دان کرنی هاقیتینه، بهلی خه لک ژی د وی باومری دا نه بوون، کو دی تشته کی ب فی رهنگی چیبیت، دیسان خه ونا وان ئه وه کو ژ عیراقی جودا بن، نوکه ئه و رۆژا نیژیکه، کورد یی گا فا بو پیشقه دهاقیژن، ژ بهر فی چهندی گقاشتیت ژ لای نوری مالکیته یی زیده تر لیده یین.

جوداهی دناقبره سیاسیته تان و دهوله تمه داری دا

پره فیسور (ئوستن رونی) د کتیباً خو دا (سیاسه تا حوکمرانی) هه قبه ری هه کی دناقبره سیاسیته تان و دهوله تمه داری دا دکهت، دیاردکتهت کو سیاسیته تان ئه و کسه ئه وی هه می بوچوونیت خو ل سهر سندوقیت دهنگدانی هه مبه زدکتهت، بهلی دهوله تمه دار ئه و کسه ئه وی ب هویری سه حدکته ته دستودانی و پاشه رۆژا به رمبابیت بهیت دیاردکتهت، ئارمانجا وی یا سه رپشک ئه وه کو پاشه رۆژا به رمبابیت بهیت دیاردکتهت، بو ئه و خۆشکتهت، ل قیری دی ئارمانجیته ملله تینی بو خه لکی خو دیاردکتهت.

دیروکا سیاسی چهنه میناکه ک ژ

یوست هیترمان*

رویی وهلاتیته دهوک و هه قلیر و سلیمانی، کو سی باژی ریت مه زنیته هه ری ما کوردستانا عیراقیتنه، هیقیه کا نوی یا پیقه دیاره، ئه قه ژی ژ بهر کو مه کا ئه گه رایه، ژوان ژی کو هه ری ما کوردستانا عیراقی جهه کی ته نا و رحه ته، جفاکی وی به رمف قه بوون و نویاتیته دچیت، پشتی سالا 2012 باومریه کا باش یا پهیدا کری، ژ بهر کو ئابووره کی ساقا یی ژدایک بووی، هیدی هیدی یی وهراری دکتهت، ئه ف باومریه پتر یا بهیز که قتی پشتی مه زنه کو مپانیته بیانی قه ستا فی وهلاتی کر، وهکی ئیکسون موبیل، شیقرۆن، توتال، گازپرۆم، کو گازا فی هه ری می

وی باومریی کو سیرمیی سەرۆک بارزانی بۆ خلمهتا عیراقی و دهقهری ههمیی بوو، قی چهندی ژنی دنیا ههمی نهچارکر کو گوھی خو بدنه سیرمیی سەرۆک بارزانی.

۲_ پشتی ههریما کوردستانی بوویه پشکهک ژ پهیمانکا دمولهتی، خهلهکهک ژ قی چهندی دترسا، ههکه رژیما بهعس ئیرشی بکهته سهر ههریما کوردستانی، بهلی سەرۆک بارزانی ل رۆژا ۲۰ ئادارا سالای ۲۰۰۳ ئاگرئ نهوروزی ل سهر کهله ههقلیری ههلهکر، ئەقه ژنی پشتی ۲۴ سهعت ب سهر ئیرشا ههقهپهیماناقه چووی، ئەقه ژنی وی چهندی دیاردکهت کو سەرۆک بارزانی گوته دنایی ههمیی ئەف ساله ئازادیی یه بو ههمی عیراق و کوردستانی.

بکهن، سەرۆک بارزانی ب قهلهمی خو ئەو سهرگوتاره نفیسی بوو، ل رۆژناما برایهتی بهلاقکربوو، گوته بوو دنایی کو ئەو دهباپی ب سهر کوردستانی دا دگرن، دقیت بهری ب سهر کهلهخی من دا بچن. ئەو غهدری ل وژدانا خو ناکهن، ههکه وی رۆژی بیننه بهرچاقیت خو، کو چ سهرکیشت کوردا نهبوون ب قی تهززی باخخن، ههمیا ژنی وهسا هزردهکر کو ئەوا بارزانی دکهت تتی هاتوباتیهکا (مغامره) سیاسی و چ دی نه.

بهلی ژ بهرکو چ سهرکیشت عیراقی و کوردستانی خاندنهکا هویر بو دستودانی دهقهری نهکریه، وهکی ئەوا سەرۆک بارزانی کری، ئەف سیرمیی بارزانی بو وان جهی حیبهتی بوو، بهلی پاشی گههشته

بکهنه سهر عیراقی:

۱_ ل سالای ۲۰۰۲ و بهری رژیما بهعس بهیته ژناقبرن، ل سهر بازا دمولهتیت ئیقلمی بهحسی وی چهندی کربوو کو دی دهقهری دژی فرینی (ههریما کوردستانی) بیته دمولهتهکا خوهر، ژبهر قی چهندی سجهتیت وان دگهل ههقهپهیمانکا ئەو بوون کا دی چاوا ب سهر دهقهری دژی فرینی دا گرن، دی کهنه بهرۆکی ژۆری کو رژیما سهدامی ب ههرفینن، ل ویژی ژنی سەرۆک بارزانی سهرکیشتی دنایی یی ئیککی بوو کو دیارکری دقیت ههمی ب قی دستودانی رازی بن، ژ بهرکو سهربۆرهکا دیموکراسی ل ههریما کوردستانی ههیه. قی چهندی ژنی دلئ جیرانا نهرحهت کر، گهف کرن، ههتا کو گههشته وی چهندی کو گهفیت لهشکهری

۲_ ل ومختی کریارا ئافا کرنا عیراقی، سەرۆک بارزانی یی رژد بوو کو دقیت کورد پشکداری د قی قانونی دا بکهن، ئەو قانونه بپیته بنیاتهک و دستوری عیراقی ل سەر بهیته دارشتن، ماددی ۵۸ ژی بو چاره کرنا وان دمهقرا هاته دانان ئەویت دکهفنه دمهقرا هه ریمی، پاشی ئەف ماددا دستوری بو ماددا (۱۴۰) هاته گوهورین.

۴_ د دارشتا دستوری عیراقی دا، بارزانی رژدی ل سەر حهقیته هه می خه لکی کوردستانی کر، رۆژنامه فانیته ب قی دستودانی ئاگه هدار دیادکر کو ئەمریکا گه لهک گفاشتن ئیخسته سەر بارزانی دی ژ وان حه قا بهیته خاری، پره فیسور (برانندن ئولیری) شیرمه تکاری دستوری نقدمه وله تی ل سەر هه ریما کوردستانی، دیاردکته کو بارزانی ئەمریکا ئاگه هدارکر بوو هه که ل سەر گفاشتنیته خو ل سەر وی د بهردهوام بن، دی کریارا سیاسی ل عیراقی هه رفیت، ژبه ر قی چهندی بارزانی داگیرانی ل سەر حه قیت ملله تی کورد ناکه ت.

۵_ پشتی دستوری عیراقی ژ لایی ری کخراویته نه رسمیه هه قیته د مهیدانا دهنگدانی دا، بارزانی پشته فانی قی دستوری کر، ژ بهر دو ئەگه را:

أ: بو وی چهندی ئەمریکا و عیراق بزانیته کو ئەو حه قیت دستوری دا هاتین، تی حه قیت دستیی کینه بیته ملله تی کود، دیسان کورد ژ بلی حه قی خو سه ری ب چ تشته کی دی رازی نابیت، کو دهنگدانی دا ریژا

(۹۹٪) ب دست خو فته ئینابوو.

ب: دگه ل هه بوونا قی دوکو میته کو بهری سالا ۲۰۰۳ هه ریما کوردستانی رهنه گه کی خو سه ری هه بوو، به لی دا کو دمه وله ته کا خو سه ر و لی کدای ل عیراقی بهیته چی کرن، کورد د به رهه فن ل دو یف قیانا خو ببه پشکه ک ژ عیراقی، ئەفه ژی دیاردکته کو دستور بتی زمانه کو کوردستانی ب عیراقیته گریدمت.

پیشانا سه رۆک بارزانی ل سالیته ۲۰۰۷-۲۰۱۲

پشتی سالا ۲۰۰۷ نافهن دیته هه لشکا فتنه ل دنیا یی گه هشتنه وی باومریی کو ئەوا ل قیته نامی ب سه ری ئەمریکا هاتی، دی ل عیراقی ژی ب سه ری هیته، هه ر قی ئەگه ری ژی (پیتهر گالبریس) پالدا دا کتیبه کی بنفیسیت ب نافی (دوما هیکا عیراقی).

ل سەر دیتنا سه رۆک بارزانی، پره فیسور (هیلترمان) هه لشکا فته ک ل سالا ۲۰۱۳ ل گو فارا (فورین ئەفیرز) به لاقکر، ل بن نافونیشانی (تولمه کرنا کوردا: دویرکه فتنه ژ به غدا)، ب رهنه گه کی ئاشکرا چهنه راستیه ک دیارکر:

_ بارزانی دزانی کو عیراقا سالا ۲۰۰۷ ئی ئەو عیراقه نینه ئەوا ل سالا ۲۰۰۵ د دستوری دا ئافری پی هاتیه کرن، ژ بهر قی چهندی کورد قهت رازی نابن کو پشکه ک بن ژ عیراقه کی کو به رهف سه نترالیی گاقیت ب هیز دهاقیت.

_ ل سالا ۲۰۰۷ پشتی هه قلیر و به غدا ل سەر قانینا گاز و غازی ریکنه که فتن، بارزانی و مسه تیگه هشت کو به غدا نه قیت کورد حه قیت خو بیته دستوری بجهبین، ژ بهر قی چهندی ئەمر دا کو په رله مانی کوردستانی قانینا گاز و غازا ل بن سیبه را دستوری عیراقی په ژرنیت.

_ بارزانی دیارکر کو پی رابونیت مالکی به رامبه ری کوردا ب پی رابونیت به عسیا دچن، ژبه رکو کورد ئەفه پتری چه رکه کیه قوربانی دهن، ب ساناهی ب قی چهندی رازی نابیت.

_ ل قیری ئەمریکا گفاشتنیته دژوار ئیخسته سەر بارزانی، دا کو هاریکاریا حکومه تا به غدا بکته، ل قیری ژی ئەمریکا دقیا دیارکته کو عیراق دی مینیت ئیک پارچه بتی.

_ ومختی ئەمریکا هیز بو کریاریته سورگوی هنارتینه عیراقی، کوردا زانی کو ئەمریکا شاشیه کا مهزن کر، کوردا دزانی کو ئاریشیته عیراقی ب ریکیته سیاسی دهینه چاره کرن نه ب ریکیته لهشکهری، قی چهندی ژی مالکی پتر پالدا دا پی نگا فا به رهف دکتاتوری ب هاقیژیت.

ئافری: ئەف گو تاره ل هژمارا (۹۷) ل رۆژا (۲۰۱۴/۵/۱۹) د گو فارا (گولان) دا ب دیالکتا سورانی به لاف بوویه، ژبه ر گرنکیا وی گو فارا سیلاف ئەف گو تاره بو دیالکتا به هدینی فه گو هاستیه.

* جهگری سه ره گیری جقاتا هه لشکا فتنه قه تلازینیته نیقه ده وله تی

کوردستان: پروژەیی مله‌تینی ل هه‌مبەری پروژەیی ئیسلامی!

و. ژ. عەرەبی: عزت یوسف

نیچیرقان بارزانی سەردانا تورکیا کر، سەرباری هەفکاری ل گەل حکومەتا تورکیا ژبو سەرکەفتا کونگری نەتەومیی یی کوردا کو کوردی توری و سوری و ئیران و عیراق تیڤا بەرەهەقبووون.

ل هەولیری شیرەتکارەکی راکەهانندی ل مەکتەبا سەرۆکی کوردا مەسعود بارزانی، ل دوور سەردانا نیچیرقان بارزانی بو تورکیا گوت بوو: (کویراتیا راستەقینەیا کوردا دیموکراسیزمە، دقیت تورک و ئیران و سوری و عیراقی بزانی کو ئەوان پینگاقیت سەرکەفتی بو پاشەرۆژی بیی گرتەبەرا رپیا دیموکراسیی ناییت. هەرۆسا گوت کو سەردانا نیچیرقان بارزانی بو رونکرنا شکلی نوکەیا بو بەرپرسیت تورکیا. هیشتا شیرەتکاری ئینا بیرئانین کو ل سالا ۲۰۰۳ ترسا تورکیا ژ کوردستانا عیراقی و هەرۆسا ژ داخازیت پارتا کارکەریت کوردستان گەهشتە مەودایی راکەهاندا شەری و کومکرنا لەشکەری ل سەر سنۆریت هەریمی (پاش بۆرینا دەمی سەرلەشکەر و سیاسەتمەداریت تورکیا گەهشتە ئەوی باومیری کو کیانی کوردا ل هەریمی کیانەکی پوزمتیڤە نە یی نیگەتیڤ) ئەڤە ژی دی د خزمەتا هاریکاری دناقبەرا هەردو ئالیاندا بییت.

ژیدەر:

www.dw.de/کردستان

المشروع-القومی

و دەولەتا ئیسلامی ل عیراق و شامی پی رابوین، شەرکەریت وان باژیریکی (تل عرن) سەر ب هەلبی گرتە دەستخو و ۲۰۰ وەلاتیی کورد ل ۲۱ تیرمەها ۲۰۱۳ رمقاندن. هەرۆسا باژیری عفرین ژی ژ ئالیی کەتیبەیی جبهه النصره و گروپی سوبایی نازاد دوورپیچکریه و ناهیلن مادیت خواری و دەرمان بگەهنی.

کارفەدانا کوردا د هەواری هات، یەکەیی پاراستا گەلی کورد ل سوری داخازا لەشکەر خواستا گشتی (النفر العام) بو بەرسینگگرتا ریکخستی جیهادی کر. هەرچەندە هەلویستی کوردا بەرامبەر گوهورینی نوکە رویددن نە د ریککەفتینە، لی نووچەیی میدیایی ئافریی ب وی چەندی دکن کو ئەو گروپی چەک هەلگر، ئەو گروپن بیی ل کونگری هەولیر ل سالا ۲۰۱۱ ب چاقدیری سەرۆکی هەریما کوردستانا عیراقی مەسعود بارزانی بەرەهەقبووین و ریککەفتا هەولیر ئیمزا کرین.

نە یا بەرزیمە کو هەریما کوردستانا عیراقی کویراتیا ستراتیژی یا ئیکانەیا بو پشتهقانی لوجیستی و کریاری یا کوردا ل سوری. د فی چوارچوڤەیدا و د پینداچونی مەیدانی ل سووری، و ژ بو نیزیکرنا نیرینا دناقبەرا حکومەتا تورکیا و پارتیت کوردا بیی سوری کو ل فی دوماهیی ریکەبەریا دەڤەریت خو ل سەر سنۆری تورکیا راکەهاندا، سەرۆکی حکومەتا هەریما کوردستان

کوردستانا سوری، ئیکانە ژ دەڤەیی دیمەنی سوری چەرخا دەت، کویریا سیاسی و ستراتیژی ل هەریما کوردستانا عیراقی پشتهقانی لیڤکەت. لقینا سیاسی ل هەریمی و گوهورینی جیوساسی بیی دەڤەری بەرەف نەخشەسازیمە کا نوی دەت.

نازانسیت نووچەیان و سا دیار دکن کو یا ل (رۆژئاقایی کوردستان) مەبەست ژ کوردستانا سوری رویدەت، پاش ڤەکیشانا هیژیت بەشار ئەسەدی، باراپتر ژبەر لاوازا خو - کوردان خو ل هەمبەر روی ب روی بوئەکا ڤەکری هەمبەر پروژی ئیسلامی ب سەرۆکاتیا جبهه النصره کو ماسکی قاعیدیمە ل سوری ل گەل هەڤەیمانیی خو ژ دەولەتا ئیسلامی ل عیراق و شامی دیت. ئەو ڤالاتیا ژ ڤەریژا ڤەکیشانا هیژیت ئەسەدی ژ دەڤەری پەیدا بووی، ریکخستی کوردی پیخەمەت ب ریکەبەرنا کاروباریت دەڤەری و پاراستنا سەر و سامانی خەلکی، هاندان رنڤگەکی ژ ریکەبەرنا ناڤخویی چیکن. ریکخستی ئیسلامی ژی ژ جبهه النصره و دەولەتا ئیسلامی ژ بو دانانا دەولەتەکا ئیسلامی دەست ب ئیرشکرنی بو سەر دەڤەریت مەدنی بیی کوردا ل دیرک و هەلب و عفرینی کر.

ژ وان ئیرشیی توخمیت جبهه النصره

دی چاوا ئەرەب بین و د هه قچەر خ بین؟

قەتەھاستن ژ ئەرەبی:
مەمیدێ بامەرنی

ن: د.عەبدولمەلێ ساعدی*

ئەقەیه شکی بەرنیاسی خۆسەری ل ولاتی ئەرەبی.

بەلێپا تشتی مرۆف پیقە دمیته حییهتی، ئەو کو بەرامبەری قی تیھنا خۆسەری سەرھشکی و دلرەشیەکا گەلەک مەزن و بی تخویبا گۆھنەدانا قانینا یا هە، چنکی خەلک وەسا ھزرەدکەن کو دەمی ب پییاقە دچنە سەر قانینا، بەس ئەو ئەزادی. جارەکی جۆن لۆکی کەقن گۆت: (بەرزەبوونا قانینی، بەرزەبوونا ئازادیی یە). ئەقی فەیلەسوفی سیاسی ئینگلیز ئەف ئاخفتتە ل سالا ۱۶۸۸ پشتی شوپرشا مەزنا ولاتیی وی ژ دەقی دمرکەت، هەکو دیتی کو خەلک یی داخازا خۆسەری دکن و گوهداریا قانینا ناکەن. مرۆفی ئافەدانی ئافاکرن و ھژمارا مرۆقا زیدەبوو، نەخاسە ل ھەیامیئ خۆشحالیی و بەرفرھیی و ھل مرۆفی ھات ھزرا خۆ ل سەر ھندە تشتا بکەت ییت کو ھزدرک ب دەستخۆقەبیینیت، نەخاسە ھەکو تیگەھشتن (پقافات) تیگەھلبووین و باشی و خرابی ل باژیرا کەتینە دگەلێک. ل ناف قی قەرمبالخا مرۆقا، مرۆف نەشیئ درمو و خۆ مەزکرنی سەر بەردای بەیلت.

ھەر ژبەر قی ئەگەری یا پیدقی

مە نەقیئ بچیتەتیدا. دەستیێک یا د ناف شکەفتیئ کویریئ ھناقادا. قیجا گەلەکا فەرە گوھۆرین ژ کتی بخۆ دەستیێکەت .. ژ وان شکەفتیئ کویریئ ھناقیئ مرۆقینیئ ژێ چیدبن. ئەقەیه دەستیێکا ساخلەما گوھۆرینی و ژێ قەپەشینئ و ئافەدانئ

مرۆقا ل ولاتیئ ئەرەبی گوھ ل گۆتا خۆسەریئ دبیت و یا ژ وانقە مرۆف خۆسەریئ ب دەستی ژ ئەردی قیددەت، ئەو ھوسا ب ساناهی ھزرا وی دکن و وەسا ژێ ھزرەدکەن کو ئەو دی شین وی ب دەست خۆ ئیخن و بوخۆ پیوانکەن. ھەر وەسا یا ژ وانقە ریکا و مرگرتا وی ئەو کو بەس دەقودمق دوژمنیا حاکمی و دەولەتی بتنی بکن و کیماسیی ژێ د وی ریدا ناکەن. گەلەک ئەگەریئ ھندی ییت ھەین- بو بەحسی خەبەری؛ چ سەرھشکەکی ھەی راست و چەپ دکیلت، ھەکە خۆ یی ھەقچەر خ ژێ بیت یی وسانە، وەکی، تیگەھشتیئ ئەرەبا و ھەر وەسا مرۆفی سادمی سەر جادی ژێ قیگافی ھەمی گۆتا لیبرالی یا ل سەر زاری وان و یا وەلیکری کو چ ئانکو تیئەمایە و یا بوویە، ھەبوو نەبوو، ئان ژێ تشتەکە یی بوویە شوینوار و وان پالددەت دا ب نافئ خۆسەریئ دمرکەقنە خۆنیشادانەکی.

بەری ل سەر قی نافونیشانی ب ئاخشین، ل سالیئ ھەشتییا ژ چەرخی بووری گەلەکا ل سەر قی گۆتا تژی ھزر ھاتیە گۆتن.

بەلێپا ئەز ل قیری، وەکی ئەلسادق ئەنەھیومی کری ناکەم، نە تبالا خۆ دریژدکەمە دەستەکا بژارە و نە ژێ دەولەتی، بەرۆقاژی ھندی ئەز دی تبالا خۆ دریژکەمە کتا جفاکی.

ب پویچترین ئەگەرا ھەلدپەقزیت و گەرم دبیت، ھەکو ھەمبەری قەومینا و سەرکەفتن و داکەتتا دا بەرسینگی وان بگریئ رادبیت گەلەک پیس دشکیئ .. پاشی دی پەشیمان بیت و کەتە تازی و قولیزین. ھەکو نیشانیئ بچویکترین شکەستنا د کەسی دتشلیت دیاربوون، دی بیئە ئۆفۆفا وی .. دوژمنی و چەنگلۆسکانی بەردموام یا ل ناڤبەرا کەسی کتا جفاکی. بی تخویب ھەژ تشتیئ مادی دکەت و بەردموام ب دلەکی رمش تیندەتە قانینی .. ھندەک کەلەخن ییت کو دلرەشیا و ھەقپکیا کەرخاندین .. ئەم رتی ل دەولەتیئ خۆ دکەین و ئەم نزانین ژێ کو ئەقە نە چارمیە و ھەر وەسا ئەم نزانین کو چارەکرنی دەستیێکا وی یا دناف ھناقیئ مەدا، ئەو نافھناقیئ کو کەسی ژ

بوو ریبهند بو فان کومیت د جهه کی دیارکریدا قهرساندی بهینه داناندن. ناقی وان ریبهندا کره قانین، نان ریورسم، نان ژی قانین دهریخستن (تشریح) تیکه لیا قانینی دگهل خو سه ری ی یا ب شهرت و شریته. چنکی چ قانینی بی خو سه ری نین و نازادی ژی بی قانین نابیت.

هه که بهیت و مه بقیت ل جهه کی هنده کی دی لی هه بن، بزین، ب مه فه ناهیت چ تشتی مه بقیت بکهین، نه خاسمه هه که نهو کاریت مه نه بین راست و بهرؤقارژی هندی وه کی گونه ه و خه له تی تی بده نی. هه که نیکی چ تشتی بقیت بکهت، تقیا نهو ژ ناف وی کومی دهرکه قیت و بچیت و مشه ختی بیابانی بییت و ل وی ری بتی و هرکه تی.

ل وه لاتی نه ربا، وه لاتی رازینابیت پولیسه ک وی راوستینیت، نهوی کو سپیدی هتا نیقاری چهق ل بهر تیرکا ته حری رادوستیت دا هاتوچوونی سه روبه رکهت. چنکی یا ژ ویقه هه که پولیسی نهو دگهل کر دی سه خه رکا وی چیت و شهرما وی هیته برن و هه که پولیسی گو هی خو نه دایی و ل هه مبه ر وی راوستا و خرامه تکر دی چیه نک ناقبهینکه ره کی دا خه له تیا وی ژیبهت و نه هیلیت و راستکه ته فه.

هوسا سه رو کی نه شیره تی ل وه لاتی نه ربا دی هه ر مینیت کو مایی خو د قانینی بکهت، دا کو ری ت نه شیرتا خو ل سه ر کیستی قانینی ب پاریزیت. ل وه لاتی نه ربا باب خو دو مستینیت دا ناقبهینکاری بو

کو ری خو بکهت دا ل کولیژه کی بهیته و مرگرتن، یا وی (بابی) دقیت، کولیژه کا کو بابی بو کو ری خو ژیگری و کو ری نه قیت. ل وه لاتی نه ربا خه لک گو هی خو دده ته وی یا شیخی قه بیلی دیبژیت، گو هی خو ناده نه وی تشتی قانین دیبژیت.

هه ر هوسا ب فی دستودانی شاگردیت نه ربهیت خاندنا خو ل زانینگه هیته بهریتانی و نه مریکی خلاسگری، دزقرنه فه دا گو هی خو بدنه وی تشتی شیخی قه بیلی دیبژیت و دا تشتی قانین فهدرکهت ژی پشتگو هقه بهاقیژن. نهو داخازیا دادیی دکهن و هه که قانین ل دژی داف و داخازییت وان بوو، ل هه مبه ری وی رادوستن. نهو داخازیا خو سه ری دکهن و نه قیت که سی دی یی خو سه ربیت. مرؤقی نه ربه نه شیته دست ژ وان داخازیا بهر دمت، بیته کو نه شیته بجهینیت.

نهو وی چه ندی نزانن کو خو ل نه وروپا ژی ب مرؤقیقه ناهیت چ تشتی بقیت بکهت. بهرؤقارژی هندی هه که وی تشتی تیکه لی ب خو سه ری و خو شی و ته ناهیا هنده کیته دیقه هه بیته، سه رمدریه کا گه له ک دژوارا بیته خوب دگهل دهیته کرن.

بو میناک؛ ل روژئاقای و نه خاسمه ل بهریتانیا، نهو قانینی (نه نفیسی!) ب چ رنگا دستویری نادمن نیلک دیف ژنکا بکه قیت و حالی وان نه خو شکته، رهوشه کا هوسا کریت دهیته دیتن، هتا خو خه لک و سا دینن، کو کریاریت نه ژ هه ژی مرؤقینه، هتا نه فه خو ل هه یامیت چه رخیت ناقه راست یا

هوسا بوو. پا فیجا چاوا هنده ک ژ گهنجیت وه لاتیته نه ربا و بسورمانا کریاریت هوسا کریت دکهن. هه ر چه ندنه نهو دزانن ژی کو نهو ل دژی زهوق و نه قلی مرؤقی یه و نه دین و نه ژی قانین فی تشتی قه بیلناکهن. نهو داخازیا خو سه ری دکهین و ب پییاقه ددهینه سه ر نازادیا خه لکی دی! نهو خو د دادیی و مرده کین و کوته کیی ل بیته دی دکهین. نهو هه ژ خو دکهین و دلی خو ژ خه لکی دی ره شدکهین!

جان جاک رو سو بهری سی چه رخ و نیقا دیبژیت، کو (چیدبیت قانینی نازادیی گه له ک ژ هسکیا حو کمی کوته کی که ری بخو دژوارتر بن).

مه نه قیت وه کی رو سو ی زیده فر بکیلین، به لیپا تقیا خه لک بزنانن کا نانکویا خو سه ری چیه، نو دی چاوا ب مرؤقیقه هیته ل ناف فی قهره بالخا هنده مه زن دگهل ژیتن و نهف زیده بوونا دژوارا مرؤقا ل سه ر که وه که با مه، هه که چ ریبه ند و سه ربین ژبو ی نه بن، دی وه کی به نیاتی دیار دیت، به لیپا نهو ته ناهیی پیشکیشی مرؤقی دکهت و نهو ژ نازادیی بخو ب بهاتر و شریتره؟

*گوتنا مهزنا دیبژیت: (گا و بلویل و هرچ و کباره؟!)، و دیبژیت: (زینی ل چیلی کریه).

ب دیتنا من، نهف نفیسینه ل سه ر رهوشا مهیا نوکه ل ژیریا کوردستانی ژی دروسته. ته رجومان.

*روژا پینجشهمبی ۰۱ گولانا ۲۰۱۴، نهف گوتاره ل روژنامهیا شهرقولنهوسهت هاتیه به لافکرن.

سیاسه‌تا پرتیریز (رادیکالی)

عسمه‌ت غزالی

هاتیه راپرنین، دمئی دگوت (جئنا لنبقی) ئانکو ئەم هاتین دا ب مینین، له‌وا شکه‌ستناخۆ یا سیاسی قه‌یدکر و ل دوماهیئ نه‌مانا خۆ به‌لیکر، هه‌روه‌سا ژێ بو قئی چهندی دستودان و ته‌رزئی گوهورینا ل تونس کسک و لیبیا ده‌وله‌مهند و مسرا فیرعه‌ونیا ریقه‌ دجیت، ئانکو د هزرا ده‌سه‌لاتداریت قان وه‌لاتان دا هاتبوو دانان هه‌می ئالیئت به‌ره‌نگار ل دویف سیاسه‌تا ستیره‌کری ری لئ هاتیه‌گرتن و قولاجیپرا هاتینه‌قه‌رساندن و هه‌تا هه‌تایی قه‌یدکر و چ زه‌هیز ئیرادا گوهورینا نه‌مایه و ل دویف قئی چهندی هزرده‌کر به‌ره‌نگارا بی قه‌ید و شه‌رت خۆ دایه‌ده‌ست ، ژبه‌ر هندی رژیم ل دویف رژیم هات هه‌رفاندن. ژبه‌ر کو په‌یره و پروگرامیئ رادیکالا ب جوداهی هاتبوونه قه‌هاندن و دویف به‌رژموندنا بی دگه‌هیه گۆپیتکی دکه‌فن و ل دویف قئی چهندی به‌رفره‌ه دبن، ئانکو هه‌می ئالیئت رادیکال بزاقئی دکهن شکه‌ستنا سیاسی بو هه‌قرا به‌ره‌هف بکهن و هه‌می پیچیبوونیئ خۆ دمه‌زیخن دا ئەف چهنده به‌یته قه‌بیلکر. ئەردوگانی به‌رۆقازی قئی چهندی جوداهی دانه‌خواندن، پاشی قه‌بیلکر. له‌وا د هه‌می بیاقان دا سه‌رکه‌فت و ب قئی چهندی چارچوئی به‌ره‌نگارا ب

پیتیر ژیکدویردکه‌فن، چنکو هه‌می ئالی بزاقئی دکهن رمئی و دیتیئت ل دویف پروگرامیئ نه‌مازیی وجودا بکه‌فنه دمه‌وریدا، ئانکو گوهورینا ژ ره‌هوریشالا دسیاسه‌تا گشتی دا ل سه‌ر هنده‌ک بنیاتیئ نوی ده‌سه‌لاتی و مردگریت، له‌وا پیقه‌هاتنا زوی ب زوی ژیکگرتنا ئالیئت سیاسی یا ب زحمه‌ته، چنکو رادیکالیزم ده‌یته‌وه‌رگرتن وه‌کی نه‌هجی سیاسی بجیکرنا قه‌نجکرنا ل دویف سیاسه‌تا باسک کری. ئەف چهنده ژێ دمئی سه‌ربگریت دبیته ئەگه‌را به‌رزهبوون و شکه‌ستنا ئالیئ به‌رامبه‌ر د هه‌می بیاقان دا. هوسا باسک دی به‌رده‌وام بیت و کونترولی ب گشتی ل گوپیتکا هه‌رمی که‌ت. هه‌که گه‌هسته قئی ئارمانجی، نیژیکی سه‌د سالا ده‌سته‌لاتا که‌سوکی به‌رده‌وام دبیت و مله‌ت قوربانیان دده‌ت.

ل قئی دوماهیئ سیاسه‌تا پرتیریز (رادیکال) ئیشاره‌تا گوهورینیئ ژ ره‌هوریشالا کر و هه‌می ئالاف ب کارئینان دا به‌رژموندنا ته‌خه‌کا ل خۆ خه‌قکه‌ری ب هنده‌ک ته‌رزان دچارچوئه‌کی گرتی دا ب پاریزیئ، گوهورینا د ماف، سیسته‌م و سیاسه‌تا هه‌می ئالیئت چویتی دیتر دا دکه‌ت، دا ته‌خا نوی ده‌یئ خۆ موکم بکه‌ت، میناک بو قئی چهندی سیئه (موقف) یا به‌عسا ژ حوکی

چهنده رنگ ده‌زرا سیاسی دا ل سه‌ر گوهورینا ژ ره‌هوریشالا هه‌نه، دا کو ل دوماهیئ قه‌نجکرئی ل دویف په‌یره و پروگرامیئ نه‌مازیی د دورهیئ گشتی دا بکه‌تن و کونترولا ئارمانجی بکه‌ت و بی ل سه‌ر به‌رده‌وام بیت و ئەف چهنده ژێ بو ده‌ستیخستنا قه‌ریزان ب سیاسه‌تا ته‌قایی ده‌یئ زانین. سیاسه‌تا پرتیریز په‌یدا دبیت، چنکو بنیاتی رادیکالی ل سه‌ر جوداهیا هزر و بییریئ ژیکجودا دکه‌فیه د ناڤ ده‌ستودانی دانوستاندنی دا و هه‌روه‌سا مکووربوون ل سه‌ر گوهورینا و نه‌گه‌هسته‌تا سیاسه‌تا قه‌نجکاریی و بکارئینانا هه‌می ئالافا، دا کو قه‌نجکاری ب لاوازی به‌یته کرن و هوسا ژێ خالا بو خالی رادیکال

نارمانج و قهریزان، بهرؤقازی دکهت

بو دست دسههلاتی ب هیمهت و گیانی سپورتی قهیدکهن و بهرؤقازی قی چهندی ژی زفری و ئالوزی و دویربوونا سیاسی دی دجفاکی کوردان دا بهردموام بن. لهوا رموش ژ کوردان دخازیت کو دست ب بهرژموند و ئهجنداثییت بیانی بهردمن داکو دیمهنی خوبی د سهرکهقتنی دا بکهن. چنکو دهمی نارمانج بیته گؤهورینا رادیکال دی تهرزیت جوداییت بهرزهبوونا پیکفه چیین و ئهف چهنده هر ژ سهری د هزارا ههمی ئالییت سیاسی دا دهیت چاندن چ ئالییت علمانی بن، یانژی ئیسلاما سیاسی ئاشکرا بکهن، ئانکو نارمانجا سهرپشک گؤهورینا تهفایا جفاکی بیت و ل دویف ریژان و پروگرامیته نهمازهی بو ئالییت سیاسی نارمانجی دانن، لهوا کرن و قهریزا بزاقا رزگاربخوازا مللهتی لاوازدبیت. نهخاسم نارمانجیته گریډای چارهنقیسی مللهتی پیقه هاتیه گریډان و ل دوماهی مللهت خویکا قی چهندی ددمت. لهوا یافهره بهرؤقازی قی چهندا ل سهری ههمی ئالاف بو نارمانجا سهرپشک و دویر ژ ئهجنداییت بیانی بهینه ستیرهکرن. دا خزمهتا دورهیلی گشتی مفای ژ بزاقا ئالییت سیاسی بکهن، چنکو دمولهتا کوردی د ریژی دایه، یا فهره ههمی شیان ل دویف یا پیدفی بهینهکرن.

قی چهندی ب گرانی ددمت ژ مشهختبوونا وهلاتیان ب ملیونا و بنبرکونا ژیرخانی وهلاتی و دمردی ههزاری و گرانی مشهختی، دورهیل و جفاک ب تهمامی ویران دبیت. ههتا قهریزا دوماهی ب سهرکهقتنا هر ئالیهکی بیت دیاردبیت مللهت ههمی دی تیکهلیت، ئهفجا ئهف چهندا ل سهری ب عهینی دستودانی ل کوردستانی ژ یا قهیدبیت و ئالییت رادیکال بزاقی دکهن دستههلاتی دروست بکهن و ئهف چهنده ب ساناهی ناقهومیت، چنکو چ ل دویر، یان نیژیک ئالییت پشکدار د ئیک قازان دا ل پیکناکهن. چنکو پهیره و پروگرامیته ژیکجودا یی ل دویف سیاستا رادیکال هاتین ریکخستن. هوسا دهمی پیدفی دقیت دا هر ئالیهک هویرک هویرک پیداچونا بکتهت و دسهر قی چهندیپرا ههمی ئالی بزاقی دکهن ئهجنداییت رادیکال ل دویف بهرژموندیته نهخاسم دیاربکهن، لهوا ئاریشیت سیاسی بیت کوردستانی چ جارا ب دوماهی ناهین و دویربوونا سیاسی ب رهنگی تهزلی دهیتته دیتن. ئهفجا ئهگر رادیکالیته کوردستانی پهیره و پروگرام د بهرژموندنا مللهتی دا دارشتبن، یا فهره ههمی شیانان مهزیخن بو خزمهتا مللهتی و مهیدانا سیاسی ب سیستمیته دیموکراسی رهننگکهن و دست

ساناهی شکاند و دورهیلی رادیکالا ژ کهرب و دژواری بهرامبهری کهرب و دژواری هات گؤهارتن بو ئاشتیا سیاسی ل ههمبهری بیذنگیا سیاسی. ئهفه ههمی بهرهنگارا قهدگریته و پاشقهدهاقیت و کونترولا دستههلاتی ب قی سیرمی دهیتتهکرن. ئهف چهنده د سیاستی دا ب مهزنی دهیتتهزانین، چنکو ههمی تهرز هاتتکرن و ههروهسا د رودانیته گهرمدا سیستمی ئیرانا سیاسی سهرکهقت، دهمی ئوباما رازی کری موبایلی قهکتهت و گوهدمت سهرؤکی نوی ل بن سیهرا ئیسلاما سیاسی هاتی ههلبزارتن و دبیت ئهف چهنده بیته پهنجهرهک داکو روناها ئیکهتیا تهوروی بگههیتته ئیرانی و ل دویف قی چهندی ههفسهنگیا سیاستا ئیرانی ل روزههلاتا نافین ومکههقی دگهل سیاستا تهمریکی ل دهفرا نافبری پهیداکتهت، بهلیپا قهریزا دوماهی تا نهو دیارنینه. چنکو دهمی دورهیلی سوریایی ههقبهردکهن، ئانکو ئوپوزسیون سوریایی ب پشتهفانیا تهمریکایی تهرك و رولی گرنگ دگریته، ههروهسا دستههلاتا تهسهدی ب پشتهفانیا ئیرانی تا نهو بزاقیت خو راگرتتی سهرکهقتی دکتهت و قهریزیت دوماهی دهرزه و شهپرزه و ل دویف سیاستا رادیکالی مللهتیته سوریایی خویکا

رہہندیٔ سیاسی وئابووری

ل پشت قهیرانا ئوکرانیا

د.هاشم زبیری*

بکارت سہنگ و گرانیا خو یا سیاسی ھبیت.

ئوکرانیا ژ ٺہگری پیگہا خوی یا ئابووری یا بهیز وخودانا سامانیٔ جوڈا جوڈائیٔ خوڑای و ٺہردیٔ چاندنی، دمہمان دمدا دمرگہی روسیا بوویہ بہرف ٺہورویا بو ٺہارتا گازا خوڑای بہرف دمرا رمش و ٺہردم روسیا بہری خو کریہ ئوکرانیا، مینا ولاتہک ب سہر وی قہ و پالپشتی کریہ ل سہر تیہنا نافوکی و خوڑای روسیا وک ٺیک ژ مہزنتین ولاتیٔ بکاربہر ل ٺہورویا، ٺہروسا چالاکیتیٔ بازرگانی یا دمرقہیی دناقبہرا موسکو وکیف ژ ژیدمریٔ سہرپشک بوویہ بو ب ٺہزبونا ئابووری یا ئوکرانی، زیدمباری کو ٺہورویا ژ ب رییا ئوکرانیا شیایہ مفای ژ گازا خوڑای یا روسیا ببینت ب ریہکا کورت و ب کیٔترین تیچوون و روسیا شیایہ دمرا رمش وک دمرگہہک بو خو مفای ژئ و مربرگیت بو بکارٺینانا گہریانیتیٔ خو بیٔ دمریایی ل باژیٔری (سیفاستوبول) بیٔ ستراتیژی ژ لایئ ئابووری قہ ل دویف ریٔکہفتیتیٔ دووقولی، و بیخس ٺہف ٺہگرہ ژ گرنگترین ٺہگرۂ گرنگپیٔدانا رؤسیایہ ب قی ولاتی.

ٺہگری دوویٔ ل پشت قهیرانا

ئوکرانیا وکولونیالیکرنا وی ب ریٔکیٔ نوی، میناکژی سہرکہفتتا شورشا بورتہقالی بوویہ ل سالا ۲۰۰۴ی و سہرکہفتتا ٺہقہیمانیٔ روسیایی و و مرگرتتا دستہلاتی. و ٺہو دیمہنیٔ وی دموی بیٔ دووبارہ دبنہقہ بہروقازی وک پیٔکولہک بو زفراندنا دستہلاتی بو ئوپوزوسیونا ولاتی یا کو زرہیزیٔ روژٺاقایی وئیٔکہتیا ٺہورویٔ پشتہقانیٔ لی دکہن.

ٺہر ٺیک ژ روسیا و ویلایہتیٔ ئیکگرتی پیٔکولکریہ کو سیاستا خو ب سہر ئوکرانیا دا ب سہپینن ب کہیسکرنا رموشا وی یا ئابووری، روسیا ژ لایئ خوٺہ گہفا راگرتتا لیٔکگوٺورینا بازرگانی وپیٔشکیٔشکرنا ٺاریکاری و بہخشینا کریہ دگہل قی ولاتی و ژوانا ژئ کیٔم کرنا بہاییٔ گازی ودانانا (۱۵) ملیار دولاران ل بانکا ناقہندی یا ئوکرانیا، و ژ لایہکیٔ دیقہ ویلایہتیٔ ئیکگرتی بزاقا لہقنیزیٔکرنا ئوکرانیا دکہتن دگہل ئیکہتیا ٺہورویٔ و مفا و مرگرتن ژ دستکہفتیتیٔ ئابووری و سیاسی و ٺہلگرتتا خوکیٔ گومرکی و مفا و مرگرتن ژ بازرگانی یا نافخوی دگہل ولاتیٔ ٺہندام دئیٔکہتیا ٺہورویٔ دا، تا ل سہر بازا سیاسی ژئ ئوکرانیا

قہیرانا ئوکرانیا یا بوویہ میناکہکا بچویک ژ تہقیا ٺہو قہیرانیٔ سیاسی وئابووری دناقبہرا زرہیزیٔ جیہانی بو ب ٺہزکرنا پیٔگہا خو ل سہر ولاتیٔ دمقہریٔ ژ دستہلاتا خو یا ئابووری و زالبوننا سیاسی و رمنگہ ببیتہ میناکہک مینا قہیرانا سوریا و ٺہولدانیتیٔ ٺہمرکیا و روسیا بو سہپاندنا دستہلاتا خو ل سہر ٺہردو قہیرانیٔ سوریا و ئوکرانیا، لہوا بو دمہکیٔ دریژہ کو ٺہیزیٔ قہشارتی (ل پشت پہردا) رؤلی خو دقئ ٺہفرکیٔ دا گیرایہ و ٺہر ٺہف ٺہفرکیہ بوویہ ٺہگری سہرپشک ل پیش نہ پیداکرنا دمرقہتیٔ بو گہہشتن ب چارمیان و پیداکرنا رمحہتیٔ ل ٺہقان ٺہردوو ولاتان.

قہیرانا سیاسی ل ئوکرانیا و ژ ٺہگری کیٔنجا دستہلاتا روسیا قہیسہری ل سہر دموی خودا بوویہ ٺہگری مایٔیکرنا روژٺاقایی و ٺہمریکا بو ب ٺہزکرنا پیٔگہا خو ل دمقہریٔ و ریٔگرتن ل و مرارا بیروباومریٔ روسیا ب سہر کلٺوور و بیٔرکرنہقہ و ٺہزرا سیاسی دا ل ئوکرانیا و ل پشت پہردا شہر دناقبہرا زرہیزیٔ دونیایی دا دہیٔتہ ب ریٔقہبرن بو بالادستبوون ب سہر

دراڤی بو وان که نالیټ تابووری کو
ٹوکرانیا بشیتن مفایي ژي ببيت و
بکارت قهریت خو پی بدتهفه.

یا ناشکرایه کو پوستا دراڤی
ودچارچوقی بنیات و ریڈاریت
ناقخویی، چ قهرزا پیشکیشی چ
ولهاته کی ناکهتن، ته گهر پیگری
ب پیقهریت تابووریکرنی ((تقشف))
نه کهن و ب پیشکیشکرنا
گهرنتی بو دانه قهیا قان قهرا
دهه یامیت دیارکریدا.

لی ب دیتنا شارمزیټ تابووری،
پوستا دراڤی رنگه بکهفته
د(امر الواقع) دا وهکو حالتی بلهز
نچار بیت قهرا بدته ٹوکرانیا
ل بن گفاشتیت ته مریکافه کو
باش دزانن ترس تیدا ههیه وهکو
چاوا دمی هاریکاریا یونان کری
بو رزگاروون ژ قهیرانا دارایی یا
وی وهلاتی و وی وهلاتی پیگری ب
ریڈار وبریاریت پوستی نه کری ل
سالا ۲۰۱۰ ژ ته گهری گفاشتیت
سیاسی و هه بوونا ترسا هه لومشیانا
ده قهرا یورو.

ل دماهی ته م دکارین بیژین
کو گهل یونانی زیانقیکهفتی
ئیکی یه ژ قهریژا نالوزیت سیاسی
ل وهلاتی، چونکه کومه کا کیم
یا دسته لادار کونترول ب سهر
دسته لاتی دا کری یه و ئوپوزوسیون
ژی کهفتیه ل بن حوکمی دمرقهی
و دستیت دمرقهی کونترولی پی
دکهن و سهرباری کو ههر ئیک
ژ رژیم و ئوپوزوسیون پروپاکندا
وی چهندی دکهتن کو نونیه ریت
شهرعی بیت گهلی ٹوکرانیاینه،
بهلی دمی ههر نالیهک دسته لاتی
وهبرگرت داخازیت مللهتی خو ژ
بیردکهن و خهک دی باجا ته قان
هه فرکی وجوداهیان دهن.

ته گهری زیدمبوونا بهایان ل بازاریت
جیهانی و سهرباری کو ٹوکرانیا
خودانا سامانیت چاندن و خوزاییه
کو دشیاندا ههیه ببيت وهلاته کی
مهزن، لی ژ بهر به لاقه بوونا گهنده لی
و هه فرکیان و گفاشتیت نیف
دمولهتی، دی هه می بنه ریگر ل بهر
فی وهلاتی.

ژ لایه کی ديقه، زیدمبوونا
قهیرانیت تابووری و قهرزداریی یا
کو ٹوکرانیا تووش بووی، ته م
دکارین بیژین ته گهری چاری یه ل
پشت پویته پیدانا ولایت تابووری بیت
زرهیزل جیهانی ب رموشا فی وهلاتی
و ل دویف هه ژمی ریت فهرمی، نوکه
ٹوکرانیا (۱۲) ملیار دولارا یا
قهرداره، کو تا سالا ۲۰۱۵ دقیت (۱۶)
ملیار دولاران ژ قهریت خو بدتهفه،
ههتا روسیا ژی کوژمی (۱۵) ملیار
دولارا دبانکا ناقهندی یا ٹوکرانیا
دا پراگرتینه پشتی تهو کودمتایا
ئوپوزوسیون پی رابوی. لهوا ته فرو
و ل دویف خیقینیت تابووریناسیت
نیف دمولهتی، رنگه پوستا دراڤی
یا جیهانی (IMF) مایتیکرنی
دقی رموشا ٹوکرانیا دا بکته
وهاریکاریت دراڤی پیشکیشی
ٹوکرانیا بکته بو رزگاروون ژ
فی قهیرانی و بنه جهبوونا رمهتی
ل وهلاتی و بیخش تهف نه رکهژی
یی ب ساناهی نینه کو پوستا
دراڤی ب ستوی خوقه گرتی ژ
بهر کو دقیت ب هویری تابووری
یا ٹوکرانیا ب هه لسه نگین و
کانی دسته لاتاداریت وی وهلاتی
دی شیت هندهک سیاسیت تابووری
بیت مه رجدار بجه کهن، یان نه و
نه خاسمه سیاستا تابووریکرنی
دمه زاختنی دا ((التقشف))
وناراسته کرنا وی هاریکاریا پوستا

ٹوکرانیا، تهوژی مایتیکرنا
ته مریکایه ل دمه فری و زیدمکرنا
زالی و بالاده ستیا خو ب رییا
مفا و مرگرتن ژ نه رازیبوونیت
جه ماووری ل بهرام بهر سیسته ما
حوکمرانی ل ٹوکرانیا و شیایه
قان نه رازیبوونا بکاربینیت بو
مایتیکرنی دکاروباریت ناقخویی
بیت فی وهلاتی ب بهانا پاراستا
دیموکراسیهت و نازادیت سیاسی
تهوژی بو پشته قانی کرنا وی
ئوپوزوسیون کو ب دستیت دمرقهی
پهیدابوون و پشته قانی لی دیته
کرن بو گه هشتن ب دسته لاتی،
بیخش نارمانجا ته مریکا ل پشت
فی هه فرکی بهرته ننگرنا
دسته لات و زالبوونا روسیا یه ل
دمه فری.

و ژ ته گهری فی چهندی بوویه
کو ته مریکا پیکولکریه سزایان
ب سهر روسیا دا ب سه پینیت
وهاندانا (۱۰) ولایت زرهیزیت
تابووری بو ئیمزاکرن ل سهر
سه پاندنا سزایان، ژ بهر کو ته مریکا
وسا دبینیت کو روسیا نوکه
پتر ب تابووری یا دونیایی قه هاتیه
گریدان هه قبه رکن دگهل رموشا
بهری (۱۰) سالیټ بوری و نیقا
بازرگانی یا روسیا نوکه دگهل
ولایت ئیکهتیا تهووی دایه.

ته گهری سی پیکهاتیه ژ
داخباربوونا بازگانی یا جیهانی و
ئوروپی ب هه قرا ب فی رموشی،
ژ بهر کو گه لهک ژ ولایت جیهانی
پالپشتی دکهنه ل سهر بهروبوومی
چاندنا ٹوکرانیا، ب وی ئیک
ژ مهزنتین هنارته ری گهنموک
و گهنمی یه ل جیهانی، لهوا دی
کینجی ل بزاقا بازرگانی یا
گهنمی کهن و رنگه ببيت

*سهیدایی زانکویی / کولیزا کارگیری و تابووری - زانینگه ها نهوژوژ

ديروك و ديروكفانیت كورد، ليگهريان ل دويق راستى

قەگەھاستن بە كوردىن: كەفان ئىمسان

خەلكىت وئى د بەرزەبوون، ديسان دويقچوونەكا زانستى و (مەنتقى) تىدا نەبوو، ديسان تى باشىت وئى دياردكرن، بۇ خرابيا زى مەھانە دئىنان. قى چەندى خىندەفان برە سەر رىكەكا دوير، ز راستيا دا پاش، دىت ل قىرى ئەم ل ديروكفان و نقيسەفانیت كورد نەگرين، زبەر وان دمردسەريا ئەويت د ديروكى دا ب سەرى هاتين، ئەفە زى ز بەر كۆمەكا ئەگەرايه:

۱_ كىميا زىدمریت زانستى، نەخاسمە

دبىژن ديروك بىردانكا ومختىيە، مەرەم ز خاندا وان تشتا ئەوى ل سەر ديروكى دەيتە بەلاقكرن، نەخاسمە ل سەر كورد و كوردستانى، ئەوہ كو ئەم ب قى رىكى چەند راستيا بزائين، زىدەبارى كو چەند عىبەرەتەكا زى ومەرگرين و خەلكەك مفاى ز باشى و خرابىت وان بستىنيت، داكو بۇ پاشەرؤز و زيانەكا نوى رىكا خۇ روھنەكەن.

پتريا وان گوتار و كتيبىت ل سەر ديروكا كورد و كوردستانى هاتينه نقيسين، بتى ھندەك قەومين كو ب كەس و بازىرافە د گریدای بوون، هاتينه بەحسكرن، زىدەبارى كو گەلەك

ن: تارق پاشا نامىدى

دیرۆکنقیس (کهمال مهزههر) نهبن
کو ب رهنگهکی ئەکادمی و بهرفره
بهحسی رۆلی کوردا د شۆرشا بیستی دا
کریه (۱).

ئەوا ب میرگهها بههدیناڤه گریډای،
هەر ژ خهبتاندنا وی ژ سالا (۱۳۲۹زا) و
ههتا ههرفاندنا وی ل سالا (۱۸۴۲زا)
ئامیدی پایتهختی وی بوو، ئەف پایتهخته
وهکی پایتهختی میرگههیت دی نههاته
گوهورین، ئەردی بهرفره و خوجهمانهکی
مشه، هژمارا میر و سولتانا ههکه ئەم ب
میرگههیت دیقه ههقههری بکهین (۲ و ۳
و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸) کو توخیبیت وی ژ رمخی
رۆژهلاتیقه دگههشته تهبریزی، ل رمخی
رۆژئاڤایقه دگههشته میسلی، ژۆریا وی
ههکاریا بوو، ژیریا وی ژ شههرهزور بوو،
ل ههيامی سولتان (حسین پاشا کوری
حهسهن پاشای کوری میرسیڤدینی
کوری محهمهدههانهدینی) ئەوی میرگهه
خهبتاندی، سولتانی ئۆسمانی ئەو کره
سولتانی میرگهها قهلاچولانی و سوران
و ههکاری، نهخاسمه د ههيامهکی
دیارکری دا، دناڤ قان سی میرگهها دا

میرگههیت کورداڤه د گریډاینه، ئەوی
ل چهرخی چاردی ههتا نیقهکا چهرخ
نوزدی فهکیشاین، ئەو ژ میرگهها
بههدینا و رمواندوژی (سوران) و قهلا
چولانی (بابان) ئەوی دکهقنه ژیریا
کورستان، دی بینین کو کومهکا
نقیسین و کتیبیا ژ لای فهکولینقانی
ههفلیر و سلیمانی ل سهر ههردو
میرگههیت بابان و سوران هاتینه کرن،
دیاردکن کو ل ههيامهکی سه رکیشا
بزاڤا روشههزری ل ههمی کورستان
دکر، ژ ههمی رمخهکیقه بهحسی
باشییت وان دکهن، مهدهییت وان دکهن،
بی کو لای خراب دیارکهن، نهخاسمه
گریډانییت وان ب میرگههیت دیقه ل
کورستان، وهکی میرگهها بههدینا
و ههکاری و بۆتان، زیډهباری گریډانی
وی ب هیژیت رمخودوراڤه، وهکی
ئۆسمانی و صهفهویا. گهلهک کهسا و
سه رکیشا بلند دکهن، دئینه بهرچاڤ، بی
کو ژ ههژی وی جهی بن، ههکه بهحسی
خراپییت وان ژ کربیت ب رهنگهکی
کیم بی بهحس کری، ژ بلی نقیسینی

ئهویت تاگریا کهسی نهکهن، زیډهباری
ئهویت رهسهن و پیقه گریډای.

۲_ گفاشتن و ترساندنا هزری
ئەوا د ومخت و جهادا کهقتیه سهر وی،
کو بیردانکا وی نه دشیا ب خوشی قی
چهندی دهست پیبکهت، دا کو ب نازایی
و باومری ب لقیتن.

۳_ دین و ملهت پههستی، ههتا
دگههیهته مهزههه و باژیرا ژ، عهشیرمتی
ئەوی دۆرپیچکری و نهشییت ژ ب
دمرکهڤیت.

۴_ دهستودانی جفاکی و روشهنبیری
و ئابووری، ئەف چهنده ریکا دروستا ل
بهرامبهری فهکولینقانا بهرمزدهکته،
ل قیری نهشییت ب گههیهته ئارمانجا
دروست.

۵_ دیرۆکنقیسیت کوردا ستراتیژ و
ئارمانجهکا دیارکری نینه، نهخاسمه ل
دهڤ پشکیت زانینگههیت کورستان،
ئهویت تایههتهمهند د قی بیافی دا، دا کو
قان ئاخمتا بنجهکهین، دی فهگهرینه
سهر چهنده نقیسینهکیت نوی ل سهر
دیرۆکا نوی یا کورستان، کو ب

کهفته باژیریت کوردستانی تیدا بوون، وهکی زاخو و تاکری و شیخان و داسنیا (دهوکا نوکه)، بهلی پا دیرۆکنقیس و هزرمندا ل ههر دو باژیریت دی بهحسی وان نهکریه ژ بلی موکریانی (۱۷) د هه لکشکاقتا خو دا (میریت بههدینا و میریت سووران) بهحسی وان کریه، تهویت دی ههتا کو یا خو ژ بهحسکرنا ناقتی وی ژی دایه پاش، قی چندی ژی تهو جهه کریه نیچیرهک بو خه لکهکی دی، دا ههمی ژیهاتی و لیهایتی قی میرگههی بو خو ب دزن.

رۆل و فهزلی نقیسنی ل سهر قی میرگههی بو گهرۆکیت بیانی دزفریتهفه، ههکه سهرمدانا وی کریت یان ژی تیرا بوورین (۸ و ۹ و ۱۰)، ژ وان ژی:

۱_ جیمس ریچ ل سالا (۱۸۲۰ز).

۲_ مزگینیده دومینیکو (۱۷۱۴_

۱۷۳۸ز).

۳_ رهملداری ئیتالی جوزیسی کامبانیلی (۱۷۱۲_ ۱۸۳۵ز).

۴_ لونکریک.

۵_ جون کنیر.

۶_ دکتر روس (۱۸۲۴ز).

۷_ فریزمر (۱۸۲۴_ ۱۸۳۳ز).

۸_ تافرینه (۱۶۴۴ز).

۹_ کارستن نیپور (۱۷۶۶ز).

۱۰_ ویگرام.

۱۱_ هنری بایندی (۱۸۲۵ز).

۱۲_ تهریک براومر (۱۸۷۸ز).

۱۳_ تولىشیه (۱۸۳۴ز).

هندهکیت دی کو د ناخستن و گوتنیت خو دا دیاردکهن، کو ئامیدی چ گرنگی نهبوو، دیسان میریت وی ژی چ رۆل ل دمقهری نهبوو، هندهک ژی دیاردکهن کو میرگهها بههدینا ژ حکمی ئوسمانیا یا خوسهر بوو (۸ و ۹ و ۱۰)، دیسان گهرۆک و بیرمندیت عهرهبا تهوی بهحسی ئامیدی کری، وهکی (حهمهوی و مهسعودی و شهقتشیری) کو ژ (۷ و ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ و ۱۳) فهگوهاستیه، تهو ههر دوکیت ئیکى بنیاتی گهلهک میریت ئامیدی بو نشهکی عهرهبی دزفرین، بهلی دیرۆکفانیی نوی ییت عهرهبا وهکی دهمه لوجی و عهزای و عهباسی

و عمری و مهحفوزی (۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶) تهف میرگههه ب خرابی سالۆخکریه، نهخاسمه کو میریت وی بو بنیاتهکی عهباسیا دزفرین، ههر ئیک ژ بوتانی و پاشا و یوسف و ئامیدی (۲ و ۸ و ۱۳ و ۱۴) تهف گوتگوتکه رهتکرینه، تهوانا تهف چهنده ژ دهف خو چینهکریه، بهلکی ژ زاناییت کوردا ب خو (۱۳) فهگوهاستینه، وهکی (بهشنهوی و شهرفناما بدلیسی و نالی شاعر و چندی دی) کو بیهنا کوردا ژی ناهیتن، د سهر قی چندی ژی را گهلهک راستی هه بوون کو تهو نه دشیان فهشیرن، قهومین و دیرۆک ریژ نهکریه، قی چندی ژی خیندمقان یی ئیخستیه د تاریهکی دا کو چ دوماهی نهبن.

ژیدمیری ژ ههمیا چیتر کو پویته ب قی میرگههی کری، کتیا (شهرفنامه) یا شهرفخانی بدلیسیه (۱۵)، زیدهباری (دیرۆکا کورد و کوردستانی) یا سهیدایی (محمد امین زهکی) (۱۶)، دی بینین کو شهرفخان بهحسی لایهنی روشنهزری یی قی میرگههی دکته، زیدمباری و مراریوونا وی، بهلی بهحسی دیرۆکا وی ناکته، دیسان چ ئاقرپی ب وان میرا ناکته تهویت رۆلی خو د پیشکهفتنا قی میرگههی دا دیتی، پاشی شاشیهکا کوژهک دکته ومختی بنیاتی میریت وی بو عهباسیا دزفرینیت. یی دوی تشتهکی ل سهر دیرۆکا کوردا نقیسی کو دیرۆکنقیسیت بهری وی تهو چهنده نهکریه، ههر چهنده بیته سهر چووی، بهلی پا ب مهرم زولمهکا لی کری، ناقتی وی د هندهک جهیت کتیا خو دا دئینیت، ب رهنگهکی کو ل بهر خیندمقانی ژی بهرزمدکته، ل ویژی ژی بهحسی هندهک کیانیت کوردا دکته، کو ژ ههژی وان هویرکاریا نین، ههکه هاتو و تهمدگهل ئامیدی ههقهبری بکهین، ئیک ژ وان شاشیت وی کرین تهوه کو دیاردکته کو (میر سقیننی بههدینی) کوری مهلکی (رخ) یه کوری (تیمورلنگیه)، تهفه ژی ژ شهرفنامی و مرگریه، یا دوی ومختی بهحسی (میر ئسماعیل پاشایی دوی) دوماهیکی میری ئامیدی دکته،

دیاردکته کو سولتانی ئوسمانی ب سهرداگریه، بو بهغدا هنارتیه، ل ویژی ههتا مرنی هیلایه د زیندانیقه، دو راستیا ل سهر قان ههر دو چیرا خیندمقانی هیژا دی د ههمی ژیدمیری ل سهر میرگهها بههدینا دا بینیت، نهخاسمه (۳ و ۸ و ۱۰ و ۱۱) ل قیری ژی مه دهلیقا گهنگهشی ل سهر نینه. بهلی پیدفیه تهف بهربابی نوی ب زانیت کو بو ل قان ههر دو ژیدمیری گرنگ ب زفریت، گهلهک پیزانینیت وان راستهکهنهفه. ل قیری ژی پیدفی ناکته تهم ل دویف مهزنکرن و مهدهییت وان ب گهرین، ههروهکی د هه لکشکاقتا شهرفی (۱۸) دا هاتی، پاشی ئهنومری مایی و کتیا وی (کورد ل بههدینا) (۷) گهلهک پیزانینیت فهشارتی ل سهر قی میرگههی داینههه، کو بهری وی ومختی گهلهکا نه دزانین، بهلی ل قیری ژی هندهک کیاماتی و دو دلی یا دنقیسینیت وی دا هه، میناک ژی ل قیری وی خو یا ژ بهحسکرنا ههمی لاییت ژيانا قی میرگههی دایه پاش، نهخاسمه تهگهریت کهفتنا وی، تیکدانا مهدرسیت وی، تالانکرن و بهرمزهکرنا مومتهلهکاتیت وی، بو زانین تهو ب خو دگهل هندهک ژ قان مهدرسا بوو، ههتا سالا ۱۹۳۶ ههروهکی تهو ب خو بهحسدکته، دبیت وی ومختی دستودانی دمقهری سهدمی قی چندی بیت.

پشتی سالیی پینجیا، دهلیقه بو کوردا هات، کو کوریت وان فهکولینیت تهکادمی ل زانینگههیت ئیراقتی و ژ دمرفه بکهن، نهخاسمه د ومرزیت دیرۆکی دا، بهلی یا ب زحمهت بوو بهرامبهری قان رهنگه چیرا بهیته گرتن، ژیهر وان ریگریت هزری و روشنهزری تهویت دکهفته بهرامبهری وان، سهر قی چندی را ل قیری و ویراههنی هندهک هه لکشکاقتن ل سهر هندهک میرگههیت کوردا هاتتهکرن، زیدهباری کو هندهک فهکولینا تهدیب و شاعر ژی فهگرتن، بهلی گهلهک راستی ژی د کیمبوون. پیدفیه نقینکشان و فهکولینشان هه لکشکاقتن ل سهر بکهن، دا ههر تشتهکی ل جهی وی یی دروست دانن.

ب گههنه ناڤیت وان کسا تهویت ژ وی خاندنگهه می دمکهفتین، کو جهیت ژ ههژی د جفاکی دا ومگرینه، دیسان بهحسی ئاقاهی و جهی خاندنگهه می نهکریه، ژ وان دامکا دیاردبیت کو گهلهک یی ل وی سالی کتهین، دیسان وان چ بهانه بو فی چندی نه ئیناينه. د فان ههشکافتتا دا پیدفیه جهیت برسقی بهیته بهرچاف و بهحسی وان بکهین. فهکولینا فندی ژی (۲۷) مه بهری نوکه بوچوونا خو ل سهر گوتبوو (۳۰).

ئهز دینم ههکه ئهم تهکهزیی ل سهر دیروکا کهفنا ئامیدی و میریت وی ههتا دگههیه شهری دنیایی یی ئیکی، بکهین، دی گهلهک تشیت فهشارتی بو مه دیارین، کو توژی د کتیبخانیته دنیایی دا ب سهردا گرتیه، وهکی ئهرشیفی حکومهتا ئوسمانی، پیدفیه ئهم پشتا خو ل سهر ژیدمیریت کلاسیکی بتی راستهکین، کو وانا گهلهک ژ دیروکا مه تیکشیلایه. باری مهزن ل قیری دکهفته سهر ملیت زانینگهه می کوردستانی، نهخاسمه زانینگهها دهوکی، دا بشیین بهرسینگی فان ههفرکیا ب گرین (۱۹).

ئهو فهکولینیت ل سهر میرگهها سوران هاتینه کرن، پتريا وان ژ رهخهکی دلینی هاتینه کرن، بهحسی خهبهری فهکولینا (علاهدهدینی سوجادی) ب ناڤی (شورشا محمد پاشایی رمواندوزی) ئهوا ل سالیته هفتیا بهلاقری، کو ژلایی (هیمهت کاکهی) (۳۱) بو سهر نهزمانی عهرمی هاتیه تهرجومه کرن، فهکولینا (داوودی) (۳۲) ئهوا ب ناڤی (میرگهها سوران ل چهرخی میر محمدی کوره پاشایی رمواندوزی)، دیسان ههشکافتتا نهبهزی (۳۳)، ل دوماهی ژی ئهو فهکولینا محمدی ل سهر کری (۳۴).

د فان ههچار فهکولینا دا دیاردبیت کو گهلهک فیراندن و مهزنکرن و شکهکی نهراست بو کهسینیا محمدی رمواندوزی و میرگهها وی چیکریه. نهخاسمه ومختی سوجادی ئهو کریاریت میری کوره پی رابووی وهکی بی هیزکرن و ههرفاندنا سی میرگههیت

ل ههيامی مهلکا دکهت، بهحسی وی چندی نهکریه کا نهوان چ پیشکیشی دمقهری دکر، ئهري سهربوورا وان یا سهرکهفتی بوو یان نه، کو ههتا نوکه ژی ئهف چنده یا بهردموامه. دیسان نهوا ل سهر زانینگهها قهلاذی نفیسی، تشتهکی سیاسی بوو پتر ژ ئهکادیمی، دشیاندايه فهگهرینه سهر ههشکافتتا (۲۹) دا راستیا فی زانینگهه می بزانی، زیدهباری تیگههشتا وان تشیت لی چیدبوون. ئهوا گریدای لیقهگهریان و پیشکیشکرنا (اماره بهدینان الکرديه) یا صهديق دملوجی (۲)، ههر چنده چند تشیت باش نفیسینه، بهلی دنفیسینا (شهرقانی بهرزه) دا پتر بهحسی ژيانا مالباتی یا کری، ههکه دگهله خهبات و زانینی ههقهبری بکهین. فهکولینا شیلازی (۲۳) نهوا ل سهر ئامیدیکا خراب کری، تشتهکی گهلهک ب بهایه، بهلی ل قیری نفیسینا لاتینی یا ب کارئینای، کو یا ب زمحمهته خندهفان تیگهههیت، ههر چنده ئامیدیکا خراب جهی ئیکیه کو کورد دمر بهدمر بووینی، نهخاسمه ژ لایی (بهردمدین لولوی) والیی میسلیقه، ههر چنده لیگههری د ههشکافتتا خو دا ئاڤری پی نهکریه (۸). ههشکافتتا هروری (۲۸) کو ل سهر چند کهسا نفیسیه، وانا نهو رول د شورشا سالیته ۱۹۱۹ دا نهديتیه، بهلکی ل بهرامبهری هیشیت خهلکی دمقهری راوستانه، ئهف چنده ژی پیدفی دوپچوونیه، بهری نوکه ژی و ل سالا ۲۰۰۰ مه دانوستاندن ل سهر چیرهکی ب فی رنگی کر بوو. دیروک ناهیهته چیکرن، بهلکی زوی یان درنگ خو د سهپینیت. ل قیری پیدفیه دیروکنفیس کهسهکی تاگرنهبيت و بی بجهرگبیت ومختی دیروکی دنفیسیت. ههشکافتتا ئامیدی ل سهر عیسی دهلا تشتهکی ب بهایه، هیشیدارم لیگهه ب نهزمانی عهرمی وی بهلاقهتهفه، وان قومینا ب دمستودانی سیاسی و جفاکی بی نوکهفه ل دمقهری گریدمت. پاشی فهکولینا ل سهر خاندنگهها دستپیکی ل ئامیدی، ب راستی تشتهکی ژیهاتی بوو، بهلی ههر دو فهکولینانا بزاف نهکریه

پشتی سالیته نوتا دمرگهه ل بهرامبهری روشه نهزیت کوردا فهبوو، ههکه چ ب هژمارا زانینگهها بیت، یان ژی ب هژمارا نافهندیته روشه نهزری بیت، یان ژی ب وی سهر بهستیته بیت نهوا ب سهر کوردستانی دا گرتی، دا ههفرکیا وان ریگریا بکهن، نهخاسمه تهویت ب دیروکیه گریدای، ههمی وان قرشا تهویت خرابی دگههینه مللهتی کورد بزارهکهن (۱۹). ل قیره هندهک دستپیک ژ لایی زانینگهها دهوکی و ههقلیری هاتته کرن، کو د گوڤاریته روشه نهزری ل دمقهری و پهییکیته ماستهري دا هاتینه بهلاقرن، ژوان ژی فهکولینا شاهولی (اماره بهدینان ۱۷۰۰-۱۸۴۲ دراسه سیاسیة اجتماعیه پقافیه)، گهلهک ریچ بریه ههتا کو شیای فی فهکولینی بهرههف بکهت، بهلی ل سهر ئارمانجا فهکولینی بادایه. دیسان ئاخشتیت گهلهک فهکولینانیت بهری خو دناف ههشکافتتا خو دا ئیناينه، بی کو ب گرؤفتیت پیدفی شروقه بکهت، فی چندی ژی گهلهک تشت ل بهر خندهفانی تیکشیلایینه، نهخاسمه دمستودانی ههرفتا میرگهه می و رولی میری دوماهی (ئسماعیل پاشای) تیدا، ههروهکی د ههشکافتتا ئامیدی دا (۱۰) هاتی، زیدهباری کو ریژکرنا قهومینیت دیروکی وهکی پیدفی نهبوویه.

ژبلی فی چندی ژی هژمارهکا فهکولینیت گرنگ د گوڤاریته دمقهری دا بهلاف بووینه، وهکی گولانا عهرمی و مهتین و فهژین و لالشی، کو ههر ئیک ژ بوتانی و عهروش و تهوفیق و شیلازی و ئامیدی و توفی و فندی و هروری و بیت دی بهلاقریه (۲۰ و ۲۱ و ۲۲ و ۹ و ۱۲ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ و ۲۸)، کو د فهکولینیت خو دا بهحسی هندهک کهسیت نوی و کهفن کریه، زیدهباری بهحسی هندهک جها کریه کو پتر پیدفی ب دوپچوونیه، دیسان چند پیزانینهک ژ ژیدمیریت رسهن ومگرینه.

بوټانی (۲۰ و ۲۱ و ۲۲) د ههشکافتتا خو دا قهومینا وهکی وان فهگوهیزیت. ومختی بهحسی پههلهمانتاریت کورد

کوردی (نامیدی، ههکاری و بۆتانی) و قهبراندا ئیزدیا و کوشتا میری وان عهلی بهگی ل وی گهلی نوکه ب ناڤی وی هاتیه ناڤکرن (۸و ۱۰)، کوشتا سهعید پاشای میری نامیدی (۱۰) فی چهندی ب شورش ناڤدکته.

بهلی شورش دزی کی؟ ئهري ب دزی بهرژموندییت ئوسمانی و سهفهویا بوون، یان د بهرژموندیا وان دابوون، کو وان کوردستان و میرگههیت وی کربوونه مهیدانا ههڤرکیا خو، ههروهکی پاشا و یوسفی (۸و ۳۶) تهکهزیی ل سهر دکهن. دی ل فیری بزافی کهین هندهک ژ ژيانا میر محمدی رمواندوزی بهرچاڤکهین، زندهباری میرگهها سوران ئەوا گهلهک لیگهرا بهحسی وی نهکری.

سوجادی بزافی دکته کو بهایهکی کیم بدهته میرگههیت دی، ومختی نقیسی (محهمد پاشای لهشکههکی ب هیز بهرههڤکر، نیزیکی ۵۰ هزار لهشکههرا بوون، وی دڤیا میرگهها خو بهرفرههکته و حکومهتهکا بهیز دانیت، ل فیری دمههرا میسلی و بههدینا کره ئارمانجا ئیرشیت خو، پشتی شهرهکی کورت شیا ویلایهتا ئاکری و نامیدی و میردینی و جهزیرا ئبن عمری ههتا دگههیهته تۆخیییت سوریی بیخیته دبن دستی خوڤه). د فی ناخشتی دا دو تشتیت ههین ژ راستیا وی دستودانی دویرن، ئەو سهرداگرتا دیژیت د ههيامهکی کیم دا نهبوو، بهلکی پتری ههفت سالا فهکیشا، بهرباییت نوکه زی ل نامیدی بهحسی دورپیچا محمد پاشای ل سهر نامیدی دکهن، گهلهک سالا فهکیشابوو و چیمانۆک زی ل سهر فی دورپیچی زی گهلهکن (۲۵). ئەوا وی ل سهر پاشای (۸) نقیسی، دهرینکی فی چهندی ب ریکا هزرههههکی رۆژناڤای قهبوو، ئەو زی (براوهره) د کتیا خو دا یهود کردستان (۳۷) سالوڤا قهومینییت سالا (۱۸۳۲_۱۸۴۷ز) ل نامیدی ب فی رهنگی دکته: کومهکا سهرههلدانا رابوون، حکومهتا ترکی چ هیزمک ههیه خرفهکر، دا کو خو ژ میریت کوردا خلاسکته، ل جهی وان سهرفهگیریت ترک دانیت، ل فیری سولتان عبدالرحمهیدی

(سولتان عبدالرحمهید نهبوو بهلکی سولتان مهحمودی دویی بوو فهکولینقان) بو فی مهرمی سولتانی ئاغایی رمواندوزی محمد بهگی کوره ومکی پاشا خهبتاند (دا بیته گیسکی صهدهفی فهکولینقان)، ل فیری میری کوره ب لڤینهکا ژ نیشکهکفه شیا ههڤلیری و سلیمانی و ئاکری دانیه بن دستی خو، پاشی ل سالا ۱۸۳۲ ئیرشهک بره نامیدی، ئەو نهشیا دستی خو دانیهسهر ههتا کو هندهک ژ خهلکی باژیری خیانهت کری، پاشی دانه وی سالوڤدانی بهردموام دبیت: میری کوره ههفت سالا نامیدی دورپیچکر، نهشیا بستینیت، یوسف مانوخی جوهی ههر رۆژ ب سهر شویرها باژیری دکهفت، خهبر دگوتی و دگوتی: ئەی میری کوره تو بوچی ئیرشی دکهیه سهر نامیدی، ئەفه ههفت سالا ته یا دورپیچکری و تو نهشیای بستینی، دی ته ب فیسهکیت زیر و زیفا کوژم، بهلی برسی ب سهر باژیری دا گرتبوو، ئەو برنجی مایی داپیرا یوسف مانوخی دگهل شیری دیلهکی کهلاند، پاشی کهوهک ئینا و وهکی مریشکی بزارت، دانا سهر وی برنجی و بو لهشکهری میری کوره فریکر، ئەف پهیکه زی دگهل دا بوو: تو بوچی ل بهرامبهری نامیدی د راوستی، ههتا نوکه زی مه شیر و گوشت و برنجیت ههین. میری کوره هزریت خو کرن، ههکه هوسا بیت لازمه پاشدابهیت و هیزیت خو فهکیشیت- (ههتا نوکه زی خهلکی نامیدی فی چیرۆکی فهدگیرن، بهلی ب رهنهکی دی فهکولینقان).. ل نامیدی سهحرههندهکا بوسلمانا خائین ههبوو، د سیحربهههیا خو دا گهلهکا شههرما بوو، چوو دهف میری کوره و گوتی ئەو ههمی درمو بوو، خارن د باژیری دا نهمايه، میری کوره گوتی پانی ئەز نهشیم ب هیز بچمه دناڤدا، ژبههکو شویرهه و چیا من ژ فی چهندی ددنه پاش، سیحربهههی گوتی کولانکا ل بن ئەردیقه ب کوله...

ل فیری براومر سحبهتا خو ل سهر دورپیچا نامیدی ب دوماهی دئینیت، بهلی میری کوره ب فی رهنگی زی نهشیا بچیه دناڤ باژیری دا، وان شهرفانیت بهرهفانی ژ باژیری دکر، ب ریکا رادان و

دوکیلی ئەو پلانه ژنبر (۲۴) بهلی خیانهتا ئیک ژ مالباتیت نامیدی رۆلی خو ههبوو د سهرکهفتنا میری کوره دا، کو شیای ب چیه دناڤ باژیری دا و دستی خو دانیهسهر (۱۰)، میری وی سهعید پاشا و مالباتا وی ئیخسیردکته. میری کوره (موسا بهگ) برایی سهعید بهگی کره میری نامیدی، ژ بههکو د گهل برایی خو دا د ههڤرکیی دا بوو، بهری وی ومختی بو فی مهرمی چوو بوو رمواندوزی دهف میری کوره (۱۰). پاشی سهعید پاشا جارهکا دی فهگهرا نامیدی، پشتی خهلکی نامیدی ب دزی موسا بهگی سهرههلدا، ژبههکو ریههههههکا خراب ل باژیری دکر، بهلی پاشایی کوره جارهکا دی ئیرش ئینا سهر نامیدی، پشتی سی هههیا دورپیچکری، ژیدمیت ناڤی ل سهر گرتین، پشتی سوژا ئیمناهیی دا خهلکی وی، باژیری خو ب دستقه بهردا، بهلی میری کوره کوشتن تیدا کر، سهعید پاشا و کوریت وی حسین و قاسم کوشتن، کوریت وی ئسماعیل پاشا و محمد پاشا شیان برهفن. فی جاری برایی خو رهسول بهگ کره میری نامیدی، پشتی ومختهکی ئسماعیل پاشا و برایی وی محمد پاشای ئیرش کره سهر نامیدی، دستی خو داناسهر، رهسول بهگ زی بهرف جههکی نهدیارقه رهفی (۸و ۸)، ب فی تیزویهههگیزی ئیرشا میری کوره ب دوماهی هات، بهلی میرگهها بههدینا ب دوماهی نههات، بهلی گهلهک زمرر گههاندنی، دا کو بیته پاریهکی بساناهی بو لهشکهری ئوسمانی، نهخاسمه ب سهرکیشیا والیی میسلی محمود پاشایی ئینجه بریقههاری (۱۰).

بهری ئیرشی بکتهه سهر نامیدی، لهشکههری میری کوره ب سهرکیشیا برایی وی رهسول بهگی شیان ئیزدیا، ههر چهنده لهشکههری ئاکری ب سهرکیشیا والیی ویری ئسماعیل پاشای دتانا وان چوو، سهرکیشی ئیزدیا (عهلی بهگ) ئیخسیر کربوو، ل دهرینکی گهلی ئەوی نوکه ب ناڤی وی هاتیه ناڤکرن، سیدارمدا، پشتی ئەو فهتوایا مهلا یهحیایی مزیری دایی (۱۰).

مافی تومهتباری د قه کولینا دستپیکی دا

سهگنان بهبهت

هندی داکو پشتراست بیت کا ناخشتا وی دروست هاتیه نقسین، یان نه و دیسان نیک ژ گرنگترین مافی تومهتباری تهوه کو نابیت تومهتبار کوتهکی لی بهیته کرن باخفت و ههروهسا بیدهنگی یا وی ژی نابیته گروهه ل سهر وی کو پی بهیته گونههبارکرن و ب چ رهنگهکی نابیت ب ریکهکا نهیا شهرعی گفاشتن ل سهر تومهتباری بهیته گرن داکو تومهتبار دهفگوتیی بکته، ههروهسا نابیت تومهتبار بهیته سویندان وهکی بیژنه تومهتباری سویندی بخو کو ته تهف کاره نهکریه و مافی تومهتباری یه بو خو پاریزمرهکی دانیت و تهگهر وی پاریزمر بو خو پهیدنهکر، دقتی دادگهه پاریزمرهکی بو وی دانیت ل سهر کیستی خو و دیسان مافهکی گرنگی تومهتباری تهوه کو پشتی (۲۴) دم هژمیرا ژ دستهسهرکرنا وی، یان ژی بهرههفیا وی پرسیار (استجواب) ا وی بهیته کرن.

ژوان مافی گرنگ بیت تومهتباری د قه کولینا دستپیکی دا تهوه دقتی تهوه کهسی رادبیت ب پرسیارکرنی (استجواب) ژ تومهتباری دقتی کهسی تایبهتمه ندبیت، نانکو دادومری قه کولینی بیت، یان قه کولهری دادی بیت، ژلی فان چینابیت کهسی دی ب فی کاری رابیت و پاشی پیدفی یه ل سهر دادومری قه کولینی، یان قه کولهری دادی، تهوه توهمما بو تومهتباری هاتیه راسپاردن دیار بکن بو تومهتباری، نانکو بیژنه تومهتباری تهوه دی پرسیار ژ ته کین ل سهر فلانه تاوانی و تهوه گروفتی دژی وی هاتینه کومکرن همیا بو دیاربکته، ژ بو هندی داکو تومهتبار بزانت بهرمقانیی ژ خو بکته و دادومری قه کولینی، یان قه کولهری دادی ناخشتا تومهتباری همیی بنفیسیت وهکی وی گوتی و مافی تومهتباری وی نقسیارا ناخشتا وی تیدا بخونیت، پاشی ب پهژرنیت، تهفهژی ژ بهر

قه کولینا دستپیکی دهیته هژمارتن نیک ژ گرنگترین قوناغ و ب ترستین قوناغ د گلیناما سزایی دا، لهوا یا پیدفی یه تهوه کهسی ب فی کاری رادبن کهسی تایبهتمه ند و بسپور بن، چونکی دبیته تهگهرا هندی کو جهی ترسی بو مافی وی و جفاکی، چونکی تومهتباری گهلهک ماف ههنه د قه کولینا دستپیکی دا پشتی کو ریکاریت دستپیکی دستپیدکهن و پرسیار ژ تومهتباری دهیته کرن ل سهر وی توهمما بو وی هاتیه راسپاردن، ل فیری گهلهک ماف بو تومهتباری پهیدا دبن، بهلی ژ تهگهری نهبوونا روشنیری یا قانونی دبیت خه لکی مه یی کههی نه بیت ب فان مافا، لهوا ب کارهکی گرنگ دزانین کو کهسی قانونی بزاقی بکن فان مافا روون بکن ژ بو هندی کو ههرکهسهک بزانت مافی وی چنه،

ژ شوینه واریت دهقرا ئامیدی..

شوینه واریت دیره سوری

پشکا چواردی

همیل شیلازی

دیری کری، ب قی شیومی نهخشی
وی دهیته خویاکرن:

ل رۆژئاقای دیری ب دویراتیا
نیژیک (۳۰م) شوینه وار ی سۆ ژوران
لی خویایه ب قی شیومی: ژورا
رۆژئاقای رووبه ری وی (۸م دریزی X
۷م فرمی) .. و ژورا نیقی رووبه ری
وی (۸م دریزی X ۶م فرمی) .. و
ژورا رۆژه لات ی رووبه ری وی (۸م
دریزی X ۷م فرمی)، کو دیوارین
قان هه ر سۆ ژوران ب رمخ ئیکقه نه
و به ری دمرگه و په نه یین وان
دکه قنه باشوری (قیلی)، به رامبه ر
چیا یی گاره ی.

پاشی دناقبه را قان ژوران و دیری
دا ب دریژیا (۳۰م) دیسان هنده ک
ژورین دی هه نه کو رووبه ری وانژی
ب قی شیومی نه: ژورا رۆژئاقای
رووبه ری وی (۷،۵م دریزی X ۵،۵م
فرمی) .. و ژورا نیقه کی دیسان

سیبه را رۆژی یه (۲).

ژ بهر کو کاک (کوقان
ئیحسان) ی بشیوه کی باش د بابه تی
خودا ل دوور دیروکا ئافاکرن و
خرابوونا دیری نیسیایه لهوما بابه تی
مه دی تمامکرنا بابه تی وی بیت
وهک نهخشی ئافاکرن دیره سوری،
کو هه ردوو برادمران (برهان و
کوقان) ی چو زانیاری لسه ر نهخشی
دیره سوری نه ئینایه د بابه تی خودا.

کاقلی دیره سوری:

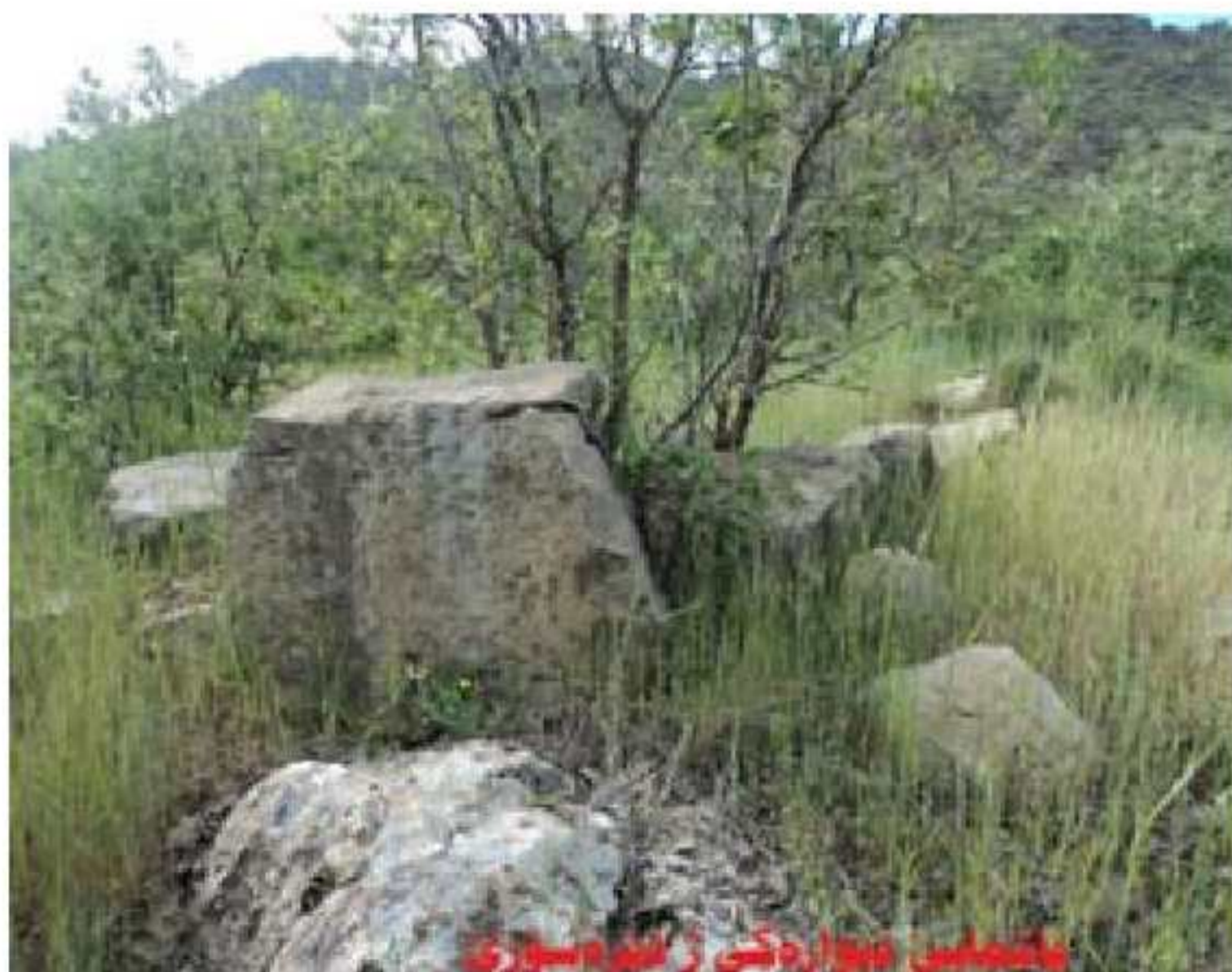
ئه گه ر مروّف گه ریانه ک هویر
ل سه ر کاقلی قی دیری بکه ت،
سه رمای هه می دیوارین وی هه رفه تینه،
به لی مروّف دشی ت نهخشه یه کی بو
دیری دورست بکه ت ل دویف ئه و
نهخشی ل سه ر هاتیه ئافاکرن،
کو مه ب فه ر دیت ئه م ل سه ر
شیوازی ئافاکرن وی راوستین، ل
دویف ئه و گه ریانا مه بو شوینوار ی

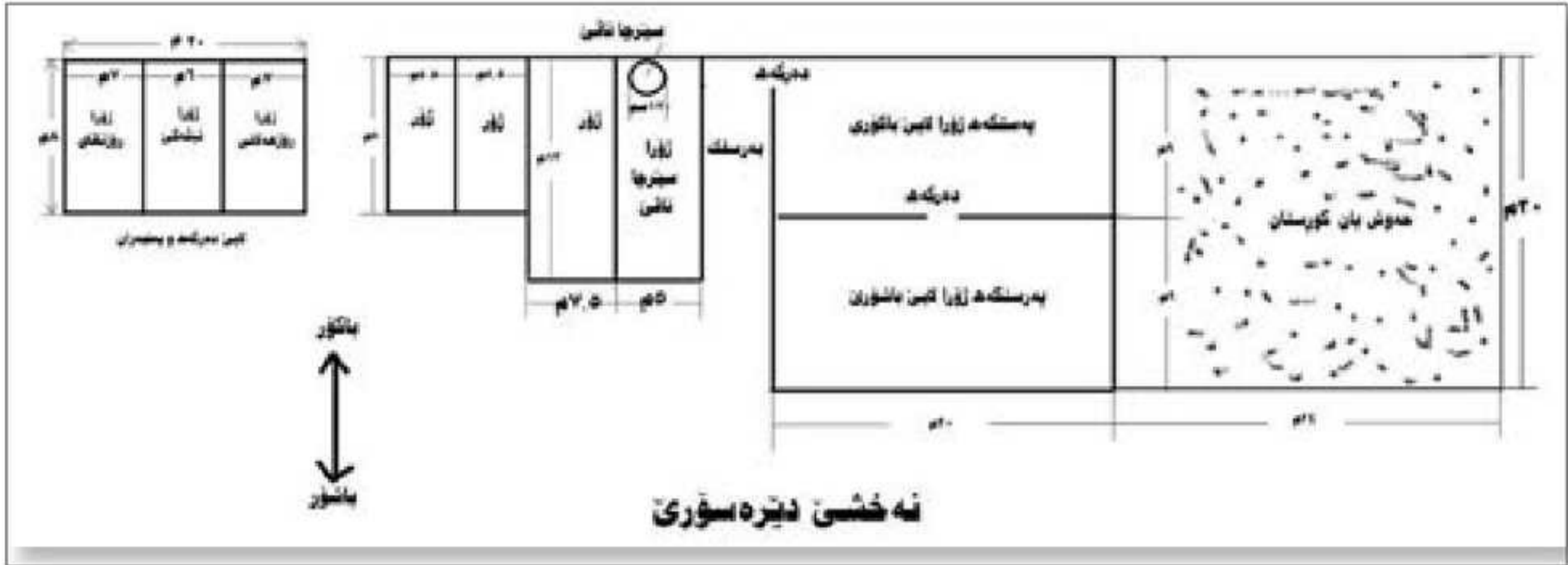
ژ لای جۆگرافی قه:

ئه ف کاقله دیره دکه قیته
دناقبه را هاقینگه ها ئینشکی
و گۆندی ئه رمدنا دا، نیژیک
(۳کم) یا ژ ئه رمدنا دویره و
نیژیک (۱کم) یا ژ ئینشکی
دویره، چ ریکی گشتی ناگه نه
سه ر دیری به لکو ل قان دویمه ایان
خه لکی ریکی تهره کتوری بو
مه رمین خو گه هاندینه نیژیک
دیری، دیر دکه قیته سه ر گره کی
بلند ل بنارا چیا یی مه تینی بتی ژ
لای رۆژ ئاقای قه نه بیت ئه گه ر
ژ هه ر سۆ لایین دی ئه ف گره
ی ئاسییه (*) قه بار ی گری ب
دویراتیین وی قه نیژیک (۴۵ -
۱۵م (۱).

ناق ی دیره سوری:

ژیدمرین سه رده فکی دیژن دیره
سور ژ بهرکو دیوارین وی هه می ب
ئاخا سور هاتیه دروستکرن ژ بهر
دیرا سور و هنده ک دیژن ژ بهرکو
دکه قیته سه ر گره کی ناق ی وی
(گری سور) تا نوکه زی یادیاره
ئه ف گری دیر ل سه ر ئاخاوی یا
سوره، به لی دژیدمرین مه سیحیدا
هاتیه ب ناق ی (دیر مار یوسف
بزنایه) چونکه ناق ی وی که سییه
ئه وی ئه ف دیره دروستکری، ب
شیوازه کی گشتی دیژنه قی
دهقهری (بسه ر مار یوسف) رامانا وی
پشت مار یه سف هه ر دیسان دیژنی
(قه لب ته له) رامانا وی گوگرینا

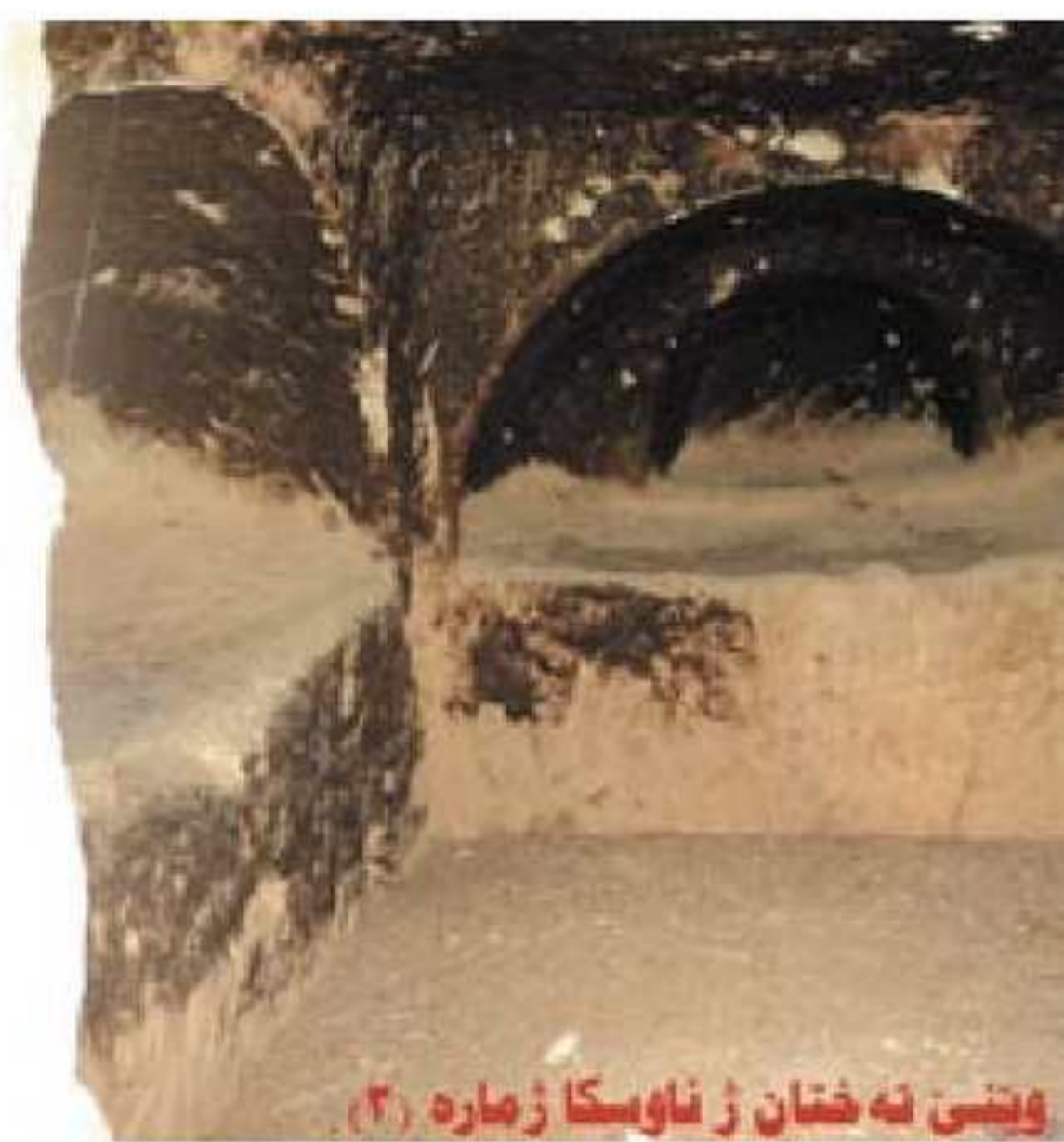
نەخشى دېرەسۇرى

ل رۇژھەلاتى باكۇرى دېرەسۇرى ب دويراتيا نيزيك (500م)، سى نوسك لى ھەنە، كو ئەف ھەرسى نوسكە د شىۋازى دارشتنا وى دا (۷مك قەبارە و ژمارا تەختان) ۷مكە يەكن، كو ئەفە وى چەندى دسەلمىنىت ژ لايى ھندەك كەسىن شارمزا ھاتىنە كولان و بشىۋمىھەكى ئەندازى، ھەر ۷مسا ھەبوونا قان نوسكان ب رەخ دېرەسۇرى قە پەيوەندى ب دېرە سۇرى قە ھەيە، چونكە ھەر جەھەكى نوسك لى ھەنە ئىلا پەستگەھەك لى ھەيە جا (كەنىشتە بيت يان دېرە بيت)، كو ئەقان ژى پەيوەندى ب دېرەسۇرى قە ھەنە.

ديوارەكى پەرىستگەھى دكەتە دوو بېش، بېشا لايى باكۇرى رووبەرى وى (20م درېژى 9م فرەھى)، و بېشا لايى باشقۇرى رووبەرى وى (20م درېژى 8م فرەھى)، فرەھيا ديوارىن وى دناقبەرا (80سم - 1م)ن.. دەرگەھى سەرەكى ژ لايى رۇژئاقاي يى بېشا لايى باكۇرى دچىتە پەرىستگەھى.. پاشى ب رەخ پەرىستگەھى قە بۇ لايى رۇژھەلاتى پاشمايى ديوارەكى ب رووبەرى (24م درېژى 2م فرەھى) خويادىبىت، كو چىدىبىت ئەفە ۷مك باغچە يان ھەوشا پەرىستگەھى يان گۇرستان بيت.

ناوسك:

رووبەرى وى (7,5م درېژى 6م فرەھى).. ژۇرا سى يى رووبەرى وى (12م درېژى 7,5م فرەھى).. ب رەخ قى ژۇرى قە دبىت ئەوژى ۷مك لىوانك (نەانى) بوويە، كو لايى باكۇرى وى ب رەخ ديوارى ژۇرا سى يى قە، جەھى سېرچا ئاقى يە، ئەف سېرچە ب شىۋازى بازنەھى ھاتىە نژىن و تىرى فرەھيا ناقا قى سېرچى (1,70م)، بەلى كويراتيا وى ناھىتە زانين ژ بەر كو تژى بەر و ئاخ بوويە.. و ب رەخ سېرچى قە دەرگەھى ژۇرا باكۇرى يە ژ پەرىستگەھى، پەرىستگە ژی رووبەرى وى (20م درېژى 20م فرەھى) يە، و پاشى نىقەكا وى ب

ناوسکا ژماره (۱):

بهری وی دکه فیته باشوری،
بلندایا دمری وی ژ عردی (۲,۲۰م)
دمری وی بشیوی لاکیشی، قهباری
(۶۰سم بلندای $\times$ ۵۰سم فرمی) ژ
سی تهختان پیکهتیت.

تهختی لای روزهلاتی: (۱,۸۵م)
دریژی $\times$ ۶۸سم فرمی $\times$ ۷۰سم
بلندی، کفانی هنداقی تهختی
(۸۵سم) بلند دگهل ههبوونا
پهنجرکهکا بچویک ب رمخ
تهختی قه.

تهختی لای باکوری: (۱,۹۰م)
دریژی $\times$ ۷۰سم فرمی $\times$ ۷۷سم
بلندای، بلندایا کفانی هنداقی
تهختی (۸۰سم) بلند، دگهل
ههبوونا پهنجرکهکا بچویک ب
رمخ تهختی قه.

تهختی لای روزهلاتی: (۱,۸۰سم)
دریژی $\times$ ۷۰سم فرمی $\times$ ۷۰سم
بلندای، بلندایا کفانی هنداقی
تهختی (۸۵سم)، دگهل ههبوونا
پهنجرکهکا بچویک ب رمخ
تهختی قه.

تهختی لای روزهلاتی: (۱,۸۰سم)
دریژی $\times$ ۷۰سم فرمی $\times$ ۷۰سم
بلندای، بلندایا کفانی هنداقی
تهختی (۸۵سم)، دگهل ههبوونا
پهنجرکهکا بچویک ب رمخ
تهختی قه.

ناوسکا ژماره (۲):

بهری دمری وی دکه فیته باشوری
(۳۰م) ژ ناوسکا ژماره (۱) دویره
بو لای باکوری روزهلاتی قه..
دمری وی (۱,۶۵م) ژ عردی بلند،
دمری ناوسکی بشیوی ئاندازهی

نههاتیه کولان، دمری وی رووبهری
وی (۱م بلندی $\times$ ۸۰سم فرمی)،
ئهف ناوسکه ژ سی تهختان
پیکهاتیه.

تهختی لای روزهلاتی: (۱,۸۰م)
دریژی $\times$ ۷۰سم فرمی $\times$ ۶۵سم
بلندای، بلندایا کفانی هنداقی
تهختی (۷۵سم)، دگهل ههبوونا
پهنجرکهکا بچویک ب رمخ
تهختی قه.

تهختی لای باکوری: (۱,۸۵م)
دریژی $\times$ ۷۳سم فرمی $\times$ ۷۵سم
بلندای، بلندایا کفانی هنداقی
تهختی (۸۵سم)، دگهل ههبوونا
پهنجرکهکا بچویک ب رمخ
تهختی قه.

تهختی لای روزهلاتی: (۱,۸۰م)
دریژی $\times$ ۷۲سم فرمی $\times$ ۷۰سم
بلندای، کفانی هنداقی
تهختی (۸۰سم)، دگهل ههبوونا
پهنجرکهکا بچویک ب رمخ
تهختی قه.

تهختی لای روزهلاتی: (۱,۸۰م)
دریژی $\times$ ۷۲سم فرمی $\times$ ۷۰سم
بلندای، کفانی هنداقی
تهختی (۸۰سم)، دگهل ههبوونا
پهنجرکهکا بچویک ب رمخ
تهختی قه.

ناوسکا ژماره (۲):

دکه فیته روزهلاتی ناوسکا
ژماره (۲) ب دویراتیا (۱,۰۰م)، دمری
وی دکه فیته باشوری روزهلاتی،
بلندایا دمری وی ژ عردی (۱,۷۰م)،
دمری وی بشیوی لاکیشی هاتیه
کولان رووبهری وی (۶۰سم بلند $\times$
۵۰سم فرمی)، ئهف ناوسکه ژ سی
تهختان پیکهاتیه.

تهختی لای روزهلاتی: (۱,۹۰م)
دریژی $\times$ ۸۰سم فرمی $\times$ ۶۰سم
بلندای، بلندایا کفانی هنداقی
تهختی (۹۰سم)، دگهل ههبوونا
پهنجرکهکا بچویک ب رمخ
تهختی قه.

تهختی لای باکوری: (۱,۹۵م)
دریژی $\times$ ۷۵سم فرمی $\times$ ۶۵سم

بلندای، بلندایا کفانی هنداقی
تهختی (۹۰سم)، دگهل ههبوونا
پهنجرکهکا بچویک ب رمخ
تهختی قه.

تهختی لای روزهلاتی: (۲م دریژی
 $\times$ ۸۰سم فرمی $\times$ ۶۰سم بلندای)،
کفانی هنداقی تهختی (۹۵سم)
بلند، دگهل ههبوونا پهنجرکهکا
بچویک ب رمخ تهختی قه.

نیفا شکهفتی بشیوی
چوارگوشی رووبهری (۲م $\times$
۹۰م)، بلندایا بانی وی (۱,۶۰م).
و لای روزهلاتی دمری دناف
ناوسکی دا، دمرگه فرمتره
لای ژ نافدا کو وهک چوارچوقی
دمرگهی یه، سهر و بنین وی
دوو کون تیدا چیکرنه ژ بو
ئیخستنا دمرگهی دا ب ساناهی
بهیت و بچیت ل شوینا قه لایین نهو
بکاردئین.

دهمه ن:

(*) ئهو بخو تهنی ژ لای باشوری
قه تا رادمیهکی جهی وی یی ئاسی
یه، ئهگهر نا ژ ههر سی لایین دی
دا نه یا ئاسی یه (بهره فکهر).

(۱) بنیره: برهان بهدل - کوفان
ئیحسان، دیرا سور شوینوارکی
بهرزمیه، مالپهری:

shinwar / www.amedye.com

(۲) عهبدوللا دمریش عهلی
- مستهفا عهبدولرحمان یونس،
ئهرمدنا (بهرپهرکی قهشارتی ژ
دیروکا دمقرا ئامیدی)، چاپخانا
کاروان، ههولیر - ۲۰۰۷، بهرپهر ۸۵..
و برهان بهدل - کوفان ئیحسان،
ژیدمری بوری.

(**) د سهردنهکا مهیدانی دا
بو شوینهواریت ناوسک و دیرسوری،
ل روزه چوارشهمبی، ریکهفتی
۲۰۱۴/۵/۷.

جهماله ددینى نه فغانى

بهرمف هنديقه چوو، سالهك چهند ههيقا ل ویرى ما، زانينيت ویرى ل سهر بنياتهكى ئورپى ومرگرتن، پاشى خو فيرى نه زمانى ئنگليزى كر.

جارهكا دى قهگهرا نهفغانستانى، ل ویرى چوو دناف بياقى لهشكهرى دا، كهسكى ویرهك و ب جهرك بوو، شيا ناقداريا خو ل فيرى زى ب پاريزيت.

ل سالا ۱۸۷۰ سهرمدانا مسرى كر، ل ویرى چاقيت وى ب زاناييت نهزههرى كهفتن، ومختى شاگرديت دينى زانى كو يى هاتى، بهرمف ویريقه چوون، پاشى چهند دمرسهك ل سهر فهلسهفه و رياضيات و ديروكا پيشكيشكرن، ژ ویرى زى بهرمف بهرمف ئستهنبوليقه چوو، ل ویرى زى گووتارهكا ديروكى پيشكيشى زانا و خودانيت زانينى كر. ههروهكى زانايى مسرى يى ناقدار (محمد عبده) دياردكهت، كو نهفغانى ژ كهسيت زيده زيهرهك و ئاقلتيز بوو، دگهل وى ههيامى هاتبوو، نهوى (محمد على) چهند كهس هنارتينه دمرقه دا بخوينن، فيرى نه زمان و كولتورى وهلايت ئورپى بين.

پاشى جارهكا دى قهگهريا مسرى، وهكى ترجمان شولدكر، هزریت خو بو شاگرديت خو روهندكرن، ل ویرى نفيسين لقاند، كينجا خو ل سهر زانين و زانستى ل مسرى ب جه هيللا.

ل سالا ۱۸۹۰ توشى ئيشهكا گران دبیت، ومغهرا دوماهيى دكهت، ل توركيا هاته قهشارتن، بهلى ل سالا ۱۹۴۴ كهلهخى وى بو نهفغانستانى هاته قهگوهاستن، ل كابولى هاته قهشارتن، نوكه زى گورى وى ل نيقهكا زانينگهها كابولييه.

ژيـدمر: ويكيپيديا،
ئسكلوپيديا نازاد.

ل سالا

(۱۸۳۹/۱۲۵۴مـش) ل

باژيرى نسهعد ئابادى ل وهلاتى نهفغانستانى ژ دايك بوويه، دميك وى (سهيده صفترا حسيني) خو دگههينيته مالباتا "عهلى كورى نهبو تالبي"، جهماله ددين ژ كهسايهتيت گرنگ و بهرنياسيت نهفغانسانيه، ب نهخلاقهكى دينى يى هاتيه تاشاندن، وهكى دهاته نياسين كو ژ بوسلمانيت قهكرى بوو، دگهل هزریت وى ومختى دگونجا، كهسهك بوو د شيا ل بهرامبهري خهلكى ب راوستيت، عاتفا دينى بو قى چهندي ب كاردئينا، ژ بهر ناقداريا وى خهلكهكى مهزن بو خو رادكيشا، ههتا ل سهر وهلاتى ژ دايكبوونا وى كهفته ههفركى.

خهلكى

گهلهك قهدرى مالباتا. وى دگرت، بهلى پشتى ئنقلاب ل وى وهلاتى ل سهر دهستى (دوست محمد خانى) چيبوو، وى ومختى جهماله ددين و مالباتا وى فريكرنه كابولى، نهو ب خو مرؤقهكى ئاقلهمند بوو، ژ بچويكاتيا خو فيرى نه زمانى عهرمبى و نهفغانى بوو، پاشى خو هاقيتيه د مهيدانا دينى، فهلسهفى، ديروك و رياضياتا دا، هوسا باهرا خو ژ زانينى ومرگرت، گهلهك ناقداربوو، پاشى

جقاتا ژنان ل گوندی بهرچی و بیرهاتنهک

ناراس سوومی (هشاقایی) / نەروچ

ژ خوشی و نهخوشییت گهلی خو یا بیبههر نهبوویه، ههردم رۆلهکی سهرپشک ههبوویه و جهی شویندهسیت وان دیارن ل سهر ههمی باز و بیاقیت ژیان.

ئافاکرنا جقاتا ژنان ل گوندی بهرچی میناکهکا بهرچاقه بو رۆلی ژنان د ئافاکرنا کوردستانی دا و جهی دلخوشیا ههمی دمقهری یه کو بوینه پیشهنگ بو ههمی گوندیت دمقهریت دی، ئەف چهنده زی ب ساناهی بدهستههاتیه، ژبهرکو ل فی گوندی و دکهقندا کاروباریت خو ب ههفیشکی بریقه برینه.

بیرهاتنهک ل سهر فی چهندی ههیه و میناکهکا دیاره بو فی چهندی، ئەو زی ل سالان ۱۹۸۶ دەمی کو ئەمنا حکومهتا ئیراقی مالا مه ل ئوردیگایی دیرهلوک ئاگههدارکری و ل سهر مه سهپانندی، یهک ژ فان دو ریگان ههلبزیرین، یان ل فی ئوردیگای دهرچین، یان بابی مه کو ل وی دەمی پیشمههرگه بوول دمقهریت ئازادکری، قهگهریتهقه و ئەو خو بدهته دەستی وان، بیخس مه زی ریکا ئیککی ههلبزارت و مه مالا خو ژ دیرهلوک بجه هیلا و بهرهف دمقهریت ئازادکری چووین و ل گوندی بهرچی بوینه میهشان، ل وی دەمی ئەف گونده یی ئافهدان بوو، پشتی مه داخاز ژ وان کری کو مه دقیت ل گوندی وان خوچه ببین ئەوان بدروستی و مروقایهتی ئەم و مرگرتین، ئەو زی پشتی جقاتا گوندی کۆمبوین و بریار دا مه برهنگهکی بهرومخت و مرگرن، پشتی هنگی خهلیکی فی گوندی بریکا (زباره) خانی بو مه ل گوندی ئافاکر و ههمی پیدقییت وی دەمی بو مه پهیداکن، مهرمما من ئەوه ئەوان د وی دەمی دا، بهری ۲۰ سالان جقاتا (شوورا) گوندی ههبوویه، د دمهکی دا مهزنترین دکتاتور دهستههالاتا خو ل سهر ئیراقی سهپانندی، ل وی گوندی، ریفهبرنا کاریت

وان ب دهنگان و دیموکراسی بوون، بهزرا من فی چهندی زی گهلهک ئەگهر ههبوینه، ژ وان ل دستپییکا ههردوو شورمشیت ئەیلول و گولانی فی گوندی رۆلهکی بهرچاق ههبوویه و چهنین شههید ههبوویه و ئەفی چهندی زی کیتجا خو ل سهر خهلیکی دمقهری کریه، ژ بهرکو دروشمی ههمی شورمشیت مللهتی مه دیموکراسی بوویه، ئانکو پارتي زی سهرکیشیا وان شورمشا کریه، خهلیکی وی گوندی ب پراکتیکی ئەو دروشم ل بازا گوندی خو بجهئینایه، نوکه زی ل سهر ریبازا خو یا کوردایهتی و پارتایهتی بهردوامن، میناک زی ئەفه چهنین ههلبزارتن ل کوردستانی هاتینه کرن ریزا دهنگدمیت پارتي ۹۰٪ پتر بوویه ل فی گوندی، ئانکو پشتگیریکن ژ ریبازا پارتي و ژ رسهناتیا ژيانا گوندان ئەگهریت بهرچاق بوینه ژبوو وی یهکی پروسا دیموکراسی بوونی ل سهر ئاستی گوندی دهستی بکتهت و ب پراکتیک ئەف چهنده کریه.

دیاره دیموکراسی ب رۆژهکی ل ناف جفاکان ناهیه کهمی کرن، پیدقیه کهمی کورد خو دیموکراسی بکتهت، پاشی مال و گوندی خو و ههتا دوماهی.

ژبهر فی چهندی تشتهکی چاقهریکری بوویه ل فی گوندی یهکهمین جقاتا ژنان بهیته ئافاکرن، چونکی ههر باب و باپیریت فان ژنان بوینه کو بهری ۲۰ سالان هزر دیموکراسی کرنا گوندی خودا کریه و جقاتا خوه ههبوویه و کاروباریت خو بریکیت دیموکراسی بریقهبرینه، و ئەفرۆژی پیدقیه رۆلی فی گوندی و ههمی گوندیت کوردستانی نهیته ژبیر کرن و ئافاکرنا فان گوندان ب رهنگهکی سهردم بهیته کرن داکو هیزا ئابوریا کوردستانی بهرهف پیش بچیت و پاشهروژهکا گهش بو ههمیان مسوگهر بییت.

ل فان رۆزیت دوماهی ل گهلهک رۆژنامه و کهنالیت کوردی، دهنگوباسی ئافاکرنا جقاتیت ژنان بو گوندی بهرچی بهلافکرن کو ل دویف فان میدیایان ئەفه ئیکهمین جقاتا ژنایه ل سهر ئاستی کوردستانی دهیته دانان، بیخس ئەف چهنده جهی شانازی یه بو ههمی دمقهره بههدینان، نهخاسمه بو گوندی بهرچی کو ههمی هزر د ئافاکرنا فی جقاتی دا بکهن ئەو زی دا پتر رۆلی ژنا گوندا بهرچاق بکهن و هیز و شیانیت وان بهرزه نهبن ژ بو ئافاکرنا گوندی و دارشتنا پاشهروژهکا نوی بو ههمی خهلیکی گوندی.

دیاره پیگههی ژنان گهلهک گرنگه دناف جفاکی دا و ههر مللهتهکی پویته دابیه فی تهخا گرنگ بیخس قهریزیت باش بدهستههاتینه.

میناک ئەو وهلاتیت پیشکهفتییت دنیایی، ئەویت هیزا خوه یا ئابوری و سیاسی هه ل سهر بازا ههمی دونیایی ئەون ئەویت رۆلی ژنی ژبیرنهکری و ومکهفی د ماف و ئهرکان دا کری د ناف جفاکی خودا.

ژنا کوردی پیگهه دگهل زهلامی، ل ههمی قوناغیت خهباتا مللهتی کورد دا

دیرهشی ئه و گوندی چهلخته و کهلشته و بریم و دهلاف و دیندارا چامیت جوانیی ژی چیکرین

گۆن ئیمسان

ههيامهكی پهرستی دناف كالۆخكی من دا بزقرینی، ئاقاهیی ژ بهر و كسلا هاتینه ئاقاكرن، خورستی ب خو بهر نكراندینه و گوگراندینه، دی تو بیژی مروقی ب دست ب نامیرا ئه و بهر یی حولی کری، نهخیر، و هسا نینه، ئه و ژ خورستی و جوانیی بیی قهپهشین.

چیاكی زهنگلی چیرۆكهكی بو مه قههگیریت، چیرۆك چ چیرۆكه، یا گریدای ههفرکیا مروقییه دگهل خورستی، چیرۆكا (زیدی زهنگلییه)، گوت ههبوو، نهبوو، كهس ژ خودی مهزنتر نهبوو، رهسپیهكی گوندی ههبوو، نافی وی (زیدی زهنگلی) بوو، ههفت كور ههبوو، رۆژهكی ژ رۆژا خیقبینیا (تنبوو) بهفرهكا مهزن كر، گۆته گوندا هشیاربن، دی ئهف شهفه بهفرهك باریت، بهفر چ بهفره، دی گهلهك باریت، بهلی ههروهكی گوندا گوهی خو نهادی، ئینا گوته كوریت خو، بابا ههرن گای قهكوژن، كوریت وی ژی گوهی خو دایی، جههك ژی بو چكلاندنا زهنگلی دستیشانكر، ب فی تیزوبهركیزی ههر بهفر باری ههر وان ل سهر بانی دهاقیت، ههتا كو مابهینهكی كوری مهزن چوو به سهربانی، زهنگل ژی بی دهنگ بوو، ههمی هزركر كو ژ سهرمادا یی مری، ئینا زیدی ژی نهقیی خو یی بچویك (ئانكو كوری وی) بره سهر بانی، بابی وی زانی كو یی ساخه، ئینا هاته خاری، پاشی سپیدی

هاتین و مه دفا هندی زویتره چیتره بچنه دناف گوندی كهفن دا، كافل و كۆلانكیت وی بینین، كانی و جوك و بریمیت وی شككهین.

تشتی ل دستپیکي مروف دینیت، چاقیت مروقی بو زیق دبن، هندهك داریت مهزن، كو ل سهر گرهكی بیی بلند بووین، ههر كهسی د ویری را بچیت، دی بالا وی بو خو كیشیت، دی پرسیاركهت، ئهری ئهفه چیه، بهرسف بو وی دی ئهویت كو ئه و (زیارمتی پیرمژنکییه)، ههر وهكی جهیت دی، چیمانۆك پیقه دمشه، بهلی پا فی جاری پیرمژنهكا صالحه، بهحسوخه بهریی وی دگهل شیخیت زیوكیا دهینه گوتن، كو ئه و ژی دو ماهیی نفرینهكی ل شیخیت زیوكا شیخا دكهت، دبیژیتی (ههی سۆری چاف شین)، ل وی جهی دمريت و دهیته قهشارتن، خهلك ههتا نوكه ژی ب چاقهكی پیروژ بهری خو دهنی.

ل گهلیی دیرهشی، ههر دو رهخیت وی، ب شوینواریت خو دكهنه ههوار، تو دبیژی میر و حاكما ئه و ریک و جهه ئاقاكرینه، بهلی ئهز قهت باومرناكهم ژ بلی وی خهلكی من نیاسی، كهسهكی دی ئه و شوینواره ئاقاكرین، دیرا دیرهشی ب پهیسكیت خو بیی كۆلای، ل دیرۆكی دكهته ههوار، گازی دیرۆكا خو یا كهفن دكهت، گازی (مارساوای) دكهت، دبیژیتی ئهز یی ژ ته غهریب بوویم، ما تو ناهیی سهرمدانا من بكهی، یان

گهلیی كویر و تژی ئاف، داریت بلند و بیشهكی بوش، ههودیت دهلافی، ریلیت تاری، كانیكا مزگهفتی و كانیكا گوندی، بیشهنگ و چلی، بریمیت ئافی، كوپ و كۆلانكیت عاشقا، شیخ ئیسلامی دیرهشی و رهمهزانی نكرقان، فان ههمی یا خو ب سهر عهرشی جوانیا گوندهكی دادای، تو دبیژی بهههشته، ههوینگهها شیخ ئیسلامیه، ل بهر جوانیا وی، رهمهزانی نكرقان بهر داتراشینه و گوگراندینه و نكراندینه، ل بهر چهل و چیاكیت وی، سهعیدی دیرهشی پهیف خرغهكرینه و وهكی ستانكهكی قههاندینه.

ل رۆژا (۲۰۱۴/۵/۲۱) ئهز و ههمیدی بامهرنی و سهعیدی دیرهشی، چووینه گوندی دیرهشی، ل رهخودوریت سهعت (۲،۳۰) پشتی نیفرۆ ئه م گههشتینه سهر گوندی، هندهك پیرهمیر ل بهر دهرگههی دكانهكی د روینشتی بوو، ب خیرهاتنا مهكر، بی گونههی ژ چاقیت وان د پهشی، رینجبهریهكا بی توخیب ب سهر هزریت وان دا گرت بوو، ههمی بهحسی شۆلی دكر، تو دبیژی نه ئه و سویكه و نه ئه و بازار، وان هاش خهلكی نهبوو، ئاف و شهربهت بو مه ئینان، بهلی دگهل هندی ئهسمانی ژی نهكره نههمردی و تاقیهكا بارانی ب سهرسهری مه باراند، بهلی پا نهعیمیت مه شین نهكرن، ئه م پتر ب كهیف

سهحکری، تئی ئه و بیټ ماینه ساخ، خو گيروو نهکر، مالا خو بارکر، بهرمف گوندی (گر زنگلیقه) چوون، تهوی دکهفته دهفرا قهسروکی. وهکی دیار کو قهومینیت فی چیرۆکی نیژیکی چیرۆکا (حهجی مهتینینه) ل دهفرا بامهرنی.

بریم، ئانکو گومیت ئافی، دیارۆکهکا دی یا فی گوندینه، سی بریم ل فی گوندی ههنه ئه و زی (بریما حهجیا، بریما گندورا، بریما گولا)، ههتا نوکه چ قهکولینیت زانستی ل سهر نههاتینه کرن، کا چاوا ئهف بریمه چیبووینه، بهلی خهلی گوندی ههر ژ کهفن، دگهل فان بریما تیکههلبووینه، پیکفه بووینه ههفال، فان بریما پشکا خو د کولتور و ئهدهبی دیرشیا دا دیتیه، چیرۆک و چیقانووک پیقه قههاندینه، ئیک ژ وانا یا ب (شیخ ئیسلامی دیرمشیه) گریدایه، ئهف بریمه بیټ بووینه پشکهک ژ کهقناری و نیناریا فی گوندی، دهنگی بهقا و لقینا مریشکیټ ئافی و سیبهرا داریت بهری و ههودکیټ دهلاقی ل رهخودوریټ خو خرغه کرینه، جههکی بالکیشه کو وی گوندی خشکۆکتر لی دکهت.

ریلیټ تاری، داریت مهزن، خوټیټ هشکاره، تان و پهرزانکیټ ههفرستی، ههمی خو ل دور بهژنا مهزاری (شیخ ئیسلامی دیرمشی) د ئالین، ئهفی وهلیی پیرۆز، سهرکیشی تهریقته تهسهوفی چ ژ بها و قهدری خو کیم نهکریه، مهزار ژی ههر ئه و مهزاره، بهلی ل وی مهزاری بهارا بهری نینه. دارا گایی، دارهکا مهزن و کهقنه، چیرۆکهک یان دبیت چیقانوکهک پیقه هاتبیه چیکرن، ژ وی چیرۆکی دیاردبیت کو گایهک هاتبوو دناف حورمهتا فی جهی دا، شیخ

ئیسلامی ژی ئه و ب داری قهکر و بلندکر. دارا هرچی ژی، دیارۆکهکا دی یا فی مهزارییه.

بهری قورئانی، ئانکو ئه و بهری قورئانا پیرۆز ل سهر دهاته خاندن، ههروهکی دیار شیخ ئیسلامی دیرمشی ل ویری قورئان بو (۵۰۰) شاگردیت خو دخاند، بهلی وهکی دیار ئه و بهرمژی ب ههمی پیرۆزیا خوفه ژ توپیت رژیمیت عیراقی قورتال نهبوویه. کیلیت بهری کو ژ بهری هاتینه نکراندن، ههمی ل سهر تهریقتهتا ئیسلامی هاتینه قهشارتن، بهلی نه نهخشه و نه نفیسین، ههتا کو مرۆف بشیت پتر ژ دیرۆکا وی گوندی و وی مهزاری بزانیټ. ژ نیشکهکیقه ئاقاهیهکی نوی خو ل بهرچاقیت مه دا، کو ب راستی تشتهک بوو دگهل وی دهستوداری نه دگونجا، ئاقاهیهکی هسک، کو ژ بلوکیټ بی روح، سیرامیکی رنگین، پهنجهر و شویشت نوکه، هاتبوو ئاقاکرن، ل دهستیټیکی من هزر کر بهلکی هوسا نهبیت، باومرناکهم تشتهکی ب فی رنگی ل نافی فی مهزاری دیرۆکی هاتبیه چیکرن، بهلی پا ئه ز نهچار بووم و من باومرکر، ژبهرکو ئاقاهیهکی هسکی چیمهنتوی بی هاتیه ئاقاکرن، فی ئاقاهی ئه ز جارمهکا دی زفراندمهقه و ریکا کهفن ل بهر من بری، ئه ز ژ وی دنیا یا خویش و تزی دیرۆک و خیال قهگهراندمه سهر تشتهکی کو ل ههمی ئه ردا ههی، بو جهیت شولهژی ئه ز دی چهند خالهکا دیارکهم، هیقیدارم بهرچاف بهینه ومهگرتن:

۱_ بی جهیت شههرما نابیت ب چ رنگهکی دستکاری د جهیت دیرۆکی، مینومیټ، ههلامهت، ئاقاهییټ شوینواری دا بهیتهکرن، یا باشر بوو بهری ئه و وی ئاقاهی ل

سهر وی مهزاری ئاقاکهن، بهایی وی بی کولتوری و دیرۆکی و شوینواری تیکن، ئاگههداریا سالووخانا کربا، بو من ب خو ژی وهکی سالووخانهکی کولتور و شوینواری ئه و جهه گهلهکی هاتیه تیکنان.

۲_ پیدقیه ئه م د هشیاری وان ماددا بین ئهویت ئه م دکهینه دناف جههکی دیرۆکی، یان شوینواری دا، دیسان پیدقیه ئه م رنگا ژی ل بهر چاف ومهگرین، بهلی ئهف ههمی د خیالا وان کهسا دا نهلقیه ئهویت ب فی شولی رابووین، پیدقی نه دکر ئه و وی شاشیا دیرۆکی ب کهن، نوکه ژی چ ژی نهچووویه، بلا جهیت شولهژی خو بگههینه ویری وی جهی جارمهکا دی چارهکهن.

۳_ ههکه هاتبا و قیابا ئهوی جهی پاریزن، گهلهک ریکیټ دی ههبوون، جه د بنیات دا جههکی قهکری بوو، وهکی ئه ز دزانم ئهقه ژی ل دویف ریدار (تعالیم) و وسیهتیټ وانا بوویه، چاوا دی مرۆف وی حهقی دمه خو وی جهی وهکی خو، ل دویف قیانا خو، ب ماددیټ نوی، نوزمنکهت، یا دروست ئه و بوو کو ئه و ماددیټ ل وی دهقهری ههین، ههر ئه و هاتبانه ب کارئینان. دیسان بهرمکی دیرۆک ل ویری ههبوو، کو ل رمخی دهرینکی قهبری شیخی هاتبوو دانان، ئه و بهر ب خو مینومیټهکی خشکۆک بوو، بهلی چیمهنتو د سهری وی دابوو، گهلهک کریت کربوو، بها تی نههیلا بوو.

هیقیدارین جارمهکا دی پیداچوونهک ل سهر فی جهی بهیتهکرن، دا بهایی وی بی دیرۆکی و شوینواری و دینی و کولتوری تیکنهچیت.

بهری غهوسی، دیارۆکهکا دییه دناف فی مهزاری دا، چیرۆکا وی ژی

من ئەو ب خۆ دیتبا، بەلێ مخابن ل
سالا (۱۹۹۷) ومغەرا دۆماهیێ دکەت،
ئەو مەدرەسا نکراندن و هوستایی
ئەوا وی خەبتاندى، هەتا نوکە یا بێ
شاگردمیه.

پاشی هییدی هییدی ئەم قنای
کۆلانکیێ گوندی کەقن را
چووین، دارەکا تیێ ل ویێرێ هەبوو،
مە هندەک تی خارن، هەر چەندە باش
نەگەهشتبوون، پاشی ئەم چووینە سەر
کانیا مزگەفتی مە ئاقەک ژێ قەخار،
هییدی هییدی ئەم د بەر وی ریلی تارى دا
هاتینە خارێ، ئەم ببووینە لیسک ژ بەر
بارانی، بەلێ بۆ من ژ رۆژیێ گەلەک
گەلەک خۆش بوو، پاشی مە خۆ
گەهانده سەیارا خۆ، سەیارێ ژێ
بەر تەقنی خۆ پویچەکی نەقوله کر،
پاشی باش بوو ب ریکەفت، بەختەکی
سپیقه ئەم هاتینە مال.

ئاقیری: گەلەک ژ قان پیزانینا من
ژ هەردو هیژایا (سەعیدی دیرەشی و
خالدی دیرەشی) ومرگرتینە.

قی حەقی دسەپینیت، یی ژ هەژییە هەر
کەسی شۆلی وی بینیت، قەدری وی
بزانیت، ئەو ژێ (رمەزانێ هوستا و
نکرغانە)، رمەزانێ هوستا و نکرغان
ژ بنەمالا (پلی)یە، کو مالباتەکا
ناقدارا وی دمقەرئیە، نەخاسمە یا
گوندی دیرەشی، رمەزان ل سالا
۱۹۳۱ ل گوندی دیرەشی ژ دایک
بوویە، ژبەرکو مالباتا وان ئاریشەک
دگەل (مەخفەرا پولیسیت دیرەشی)
هەبوو، ئەو مەخفەرە ل سالا (۱۹۳۵) ل
وی گوندی هاتبوو دانان، ئەو ئاریشە
ژی ل سالا (۱۹۴۲) قەومی بوو، بابی
وی و دو مامیت وی ل سەرا وی ئاریشی
دەیتە کوشتن، رمەزان ل بەر دەستی
(حەجی ئیسقی خالی خۆ) فیردییتە
شۆلی هوستایی و نکراندنی، پاشی د
قی شۆلی دا گەلەک دەسەهل دیت،
نکراندنەکا هویر و حولی، کوژییت
هویر، رویەکی جوان دمتە بەری، کو
شوین تلبیت وی هەر ژ دویرفە دکەنە
گازی، من گەلەک پیخۆش بوو کو

ئەقەیه: غەوس ژ بەغدا هات دا سەردانا
گۆری شیخ ئیسلامی بکەت، ژ
بەرکو شیخ ئیسلام سەیدایی سەیدایی
وی بوو، بەلێ ومختی ژ دویرفە دیتی،
ترسا نەویریا خۆ نیزیک بکەت، ئینا
ل سەر وی بەری روینشتەخاری، جەه
پشتا وی د بەری را چیووو، هەتا ئەقرو
ژی خەلک قەستا وی جەه دکەن،
نەخاسمە ئەویت پشتا وان دتیشن، ل
سەر وی بەری دروینەخاری، دا پشتا وان
تەنابیت، بەلێ دروست جەه پستی د وی
بەری دا هەیه.

پشتی ئەم بناف گوندیقه چووین،
مە دیواریت نیف هەرفتە دیتن، دیوار
چ دیوارن، تو دی بیژی قەسریت میر و
حاکمانە، بەلێ ئەو نینن، خانیکیت
خەلکی گوندی بوون، بەریت
داتراشتی، نکراندی، تو دبیژی یی ل
مەعمەلی هاتینە چیکرن، برینا وان یا
وسابوو مروقی قەت باومرنەدکر کو
ئەف بەرە ب دەستیێ مروقا بیێ هاتینە
چیکرن، ئاقەک ل قیری خۆ ل سەر

هه ژین فه تاج بو سیلاڤ :هیفیا من ئه وه کهسه کا بهر هه ممداریم

و ههڅدم دخازیت بریکا کارئ خو په یاما وک ههڅ
و یهکسانیا رهگهزان دیار بکته دهه می بوارین ژیانئ
دا .. و ل دور داهاتی ژئ ههژینئ گوت داهاتی نه دیاره
لئ دخازم بشیم ههروهک رابردوی د تایندهی دا

ژئ کهسهکا مفا
بوو کومه لگه
و بتایبته
راگهاندنئ ..

ههژین فهتاج ئیک ژوان کچین خو دی شیان بویه و ل
باژاروکی دیره لوکی دهست ب خاندنا خو کویه و پشتی کو
ل ساللا ۱۹۹۳ ژ دایک بوی دگهل قوناغین ته مهنی خو گرنگی
ب خاندنا خو دایه تاکوو دوماهیك جار ل کولیژا یاسا بهشی
په یومندیین نیف دمهلهتی ل زانکویا نه وروز دهیته وهرگرتن و
دگهل خاندنا خو ههژینئ قیایه ههژین خو بین د زاروکینی
و سنیله یان خو دا بوی پهیدا بوین ل گه نجاتیا خو دا کار پی
بکته بویه بو ئیکهم جار وک راگهاندنکارهک ل کهنالی
تاسمانی بادینان سات وکه نفیسهر دهست بکار دبیت وک
ههژین بوخوه ژئ دبیزیت: من قیا وی سنورئ ترسی پشکینم
ئهوئ دناقبهرا کچین کورد و بوارین خو دیار کرنئ دا وک
راگهاندن و هونه ری دا ژلای چقاکی فه بو هاتینه دروست
کرن ههژا من بو کارئ راگهاندنئ بو ته گهرئ پهیدا بونا
چهند شیان هکین سهرمتای دناخی من دا بو قی بواری چ پی نه قییت
ئه فه ژئ پشتی وی ته ماشه کرن و دیچونا زیدیا من لسهر قی
وبواری تاکو دوماهیك جار گه هشتیمه وی باوهری ئیدی
دقیته من ژئ وک کچهک رولی خو هه بیت . د بهردموامیا

ئاخفتین خو دا و لدور ریگری و ئاستهنگین چقاکی
و کومه لگه هی بو ههژینئ دروست کرین دمی
کو قیای بیته راگهاندنکار ههژین بوو سیلاف
دبیزیت: کارین ویرهک چ پی نه قییت ئاستهنگی دی بو
ههبن لئ رز دبو نا من و بهردموامیا من دگهل باوهریا من
ب کهسایه تیا خوو من گوهداریا وان تومهت و ئاخفتین

خهلکی نه کر و بتی من ریژ ل بوچونا وان دگرت و چ پی
نه قییت گهلهک ئاستهنگی دی ههبن تایبته بوو کچهکی و
بتایبته ژئ خانمین دمقرا ئامیدی کو تانها ل ژیر کونترول
عهشایری دا دهیته سهرپهرشتی کرن .. ههژین پشتی بوماوی
چهند ههیشهکان ل بادینان سات کاردکته دخازیت گهشی
ب کارئ خو بدمت و پاشان ل کهنالی ئین ئارتی وک په یامنی
کاردکته و چهن دین راپورت و بابه تین سیاسی و کومه لهیته
دروست دکته و ب ویره کانه مل ب ملی رهگهزی نیر فه خهباتا
راگهاندنا کوردی بهردموام دکته . و پاشان بو دوماهیك
جار ل کهنالی کهی ئین ئین دهست بکار دبیت و تانوکه
ژئ یا بهردموامه . ههژین ل دور بابهتی زیده گوهرینا کهنلان
دبیزیت : گوهرین دژیانی مانایا خو باشر کرنئ یه ئانکو
ژوی باردوخئ تیدا دخازیت بهرهڅ باردوووخهکی باشر فه
بچیت و گهلهک جار ان روبهرئ مروقی ددمزگه ههکی دا
بی بچوکه بوو پیشقه چونا شیانین مروقی بویه من ههول
ددا ههردم باشرین ب ههلبیزیم داکوو بشیم ب باشرین
شیوه خزمهتی بکه م . ههژینئ د بهردموامیا گوتتین خو
دا ئامازه ب گرنگی رولی کچا راگهاندنکار کر

پہرواز مہزنگت دگہل فنان ہونہرمہنداں کاربگت ..

پہرواس حسنیٰ خانمہ
کورد د نویتریت
خودا دگہل کوفارا
سیدتی یا سعودی،
بہحسیٰ چند بابہتہکیت
تایبہتیت ژیانہ خو و
گوران صالحی دکہت
و دیژتیت چ پھیومندیہک
من د گہل نانسو و
راغب نینہ و ب تنی
تہحلام ہہقالا منہ.

پہرواس حسنیٰ کو
نوکہ مژویلی کلیپا
خویا نویہ دیژتیت: من
دقیّت دگہل تاوازدانہری
ب ناقو دہنگی عہرمبی
ہہردو ہونہرمہندیّت
مہندس و کازم ساہیر
کاری دویّتی ژو گوت
ہزر تیدا نہکریہ، بہلی
دہنگ و ہہستہکی
وی ژو نیژیکہ منہ و
دویّتہکی چیکہم

پھیومندیّت خو دگہل
دادومریّت بہرنامہیی
پشتی دوماہیک ہاتتا
دیژتیت : پھیومندیا من
گہلہکا باشہ و
ب ہہقدوو دکہین، بہلی
دگہل نانسو و راغب
دگہل حسہن شافعی

ہونہرمہندا
ہہفہیٹیتا

فایز سعید و
عیراقی ماجد
کار بگہم، ل دوور
تاکو نوکہ من
تہحمد جہمال خودان
خوشہ و وستایلی
بہرہفم دگہل وی
ل دوور
پشکدار و
عہرب تایدول
بہرنامہی پہرواز
دگہل تہحلامی
بہردموام پھیومندی
من چ پھیومندی
نینن و جار جار ژو
دئاخقم.

سهگشان ئاكرهیی نهقیٔ وهی كاروان كامل بیت

هونهرمهندی نوی پیگههشتی سهگشان ئاكرهیی مژویلی دروستکرنا بهرههمهکی نویه و دفی بیافیدا دیبژیت مژویلی دروستکرنا بهرههمهکی نوی مه بناقی (وا دیسا هات) پهقیٔ وی ژلایی ریگهفت زاهر فه هاتینه دروستکرنا و ژئاوازیٔ منن و تاكو نوکه من هزر دکلیپکرنا وی دا نهکره و دیار دکهت زی ومزارمتا رموشهنبیری و هونهری ژلایی تیچویی وی فه هاریکاریا وی کره و بریاره د ههمههمهکی نیژیک دا بهلاقبکهت، ژلایهکی دپه و ل دوور فی بهرههمی خوئی نوی و جوداهیا وی دگهل بهرههمیٔ بوری سهگشان دیبژیت : بهرههمیٔ منیٔ دی ژی جهی رازیبوونا جهماومری بوون، لی چ پی نهقیٔ کوالیتی یا باش نهبوو ژلایی کامیرا و تهکنیکی فه و نهف بهرههمیٔ منیٔ نوی دی جوداتر و باشتر بیت و ل دوور وان کهسیٔ کو دیبژن سهگشان چاقلیپکرنا کاروان کاملی دکهت ب رمنگ و ستایی خؤفه ناقبری گوت : نهخیر ف چهنده راست نینه و ههرچهنده کاروان کامل هونهرمههمهکی هیژایه دهف من بهس نهز چاقلیپکرنا وی ناکهم و ستایی من ژیی وی جودا تره.

هیڤیا مزگینی نهوه ناقدار بیت

دهرکهفتنا هونهرمهندیٔ نوی ب ستایی جیهانی ل کوردستانی د زیده بوونی دایه و نوکه ژی کچهکا باکورئ کوردستانی ب ناقیٔ مزگین ل وهلاتی سویدیٔ نیکهم پیئاگافا خؤیا جیهانیبوونیٔ هاقیٔ ب بهلاف کرنا فیدوو کلیپهکا بالکیش ل یوتیویٔ. مزگین کچه کوردهکا کوردستانا باکوره و خهلکا باژیٔیٔ ماردینیٔ یه و ل وهلاتی سویدیٔ ئاکنجیه و نوکه ژی وهک سترانیبژهکا پوپ ستایل دهرکهفتیه و نیکهم فیدوو کلیپ بناقیٔ (get you off) بهلافکر و کو تیٔدا ناقبری ب چهندن لقین و پهیف و سهماییت بالکیش دهرکهفتیت و دفی بیافیدا مزگینیٔ بؤ چاپهمنیان گوتیه : نهز دخازم وهک کچهکا کورد بهرف هولیود فه بچم و نوکه ژی دگهل مهزنه دهرههتر و بهرههم هیٔنهریٔ ئهمریکی و سویدی کاردکهم و من دفیٔ بیمه هونهرمههمهکا جیهانی.

سهلمان فان و شاروخان پیگ هاتن

ههردوو ئهکتهریٔ ناقداریٔ بولیودیٔ "سهلمان خان" و "شاروخان" دوماهیٔ ب وان ههفرکی و ئاریشیٔ خؤ ئینان ئهویٔ بؤ ههمیٔ ۵ سالان فهکیٔشای و دوماهیٔ جار د ئاههنگهکا تاییهت دا نیٔک و دو ههمبیز دکهن و ل دگهلئیک ئاشت دبن ژیدمر نیژیکیٔ فان دوو ستیران دیارکره ههفرکیٔٔ فان دو ئهکتهران فهدگرن بؤ سالان ۲۰۰۸ دهمیٔ کوو ل ئاههنگا تاییهتا ستیرا هندی "کاترینا کیف" ب شهر دچن و ههر ژ ویٔ روزیٔ و مره تاكو نوکه دگهل نیٔکدو نه ئاخفتینه تاكو د ئاههنگا تاییهتا "بابا ههقالیٔ منه" سهلمان خان" دهستیٔدکهت و دچپته سهریٔ "شاروخان" ی و دهرامبهٔر دا ژی "شاروخان" ژی رازیٔ دبیٔت و دوماهیٔ ب فان ههفرکیٔٔ خؤ دئینن.

ھېرۇ : ئەز وېنەيىت دل

كچە ھەلبەستفانەك
 دىتن و رامانىت خو
 ل سەر ھەلبەستا
 نۆيخوواز و ەشقا نازاد
 ب پىنقىسى كچى دەتە
 ديار كرن، ھەلبەستفانا
 كوردا ئىزدى ھېرۇ
 مستەفا ئىبراھىم
 دژىي بىست سالىي
 دايە، ل كومەلگەھا
 شاريا خوجە، فىرخازە
 ل رىزا دوازى و
 ئەنداما بىنكەھى لالەش
 يى رەوشەنبىرى
 كومەلايەتى يە و ل
 ۲۰۰۶، قىانا ھەلبەستى
 دلى وى قوتايە و ھەتا
 نوگە بۆيە سىبەرا وى،
 دىقى ھەقدىتتا تايبەتتا
 دىژىيا بۆچوونىت وى
 بخوينن ...

دھۆك : (دەقەند كۆھەررى)

داری دەهلبەستا خۆدا ب دروستی ددەمە دیار کرن

سیلاف : هەلبەستا نوێخۆز دنوکهدا دچ قوناغەکیڤدایە ب تاییەت ل باشوری کوردستانی..؟

ھیرو : ئەز دبینم هەلبەستا نوێخۆز یا بەرەف پێشەچوووی و یا گەهشتیە قوناغی باش، چونکە رەنگەکی نوێ بۆ خۆ پەیدا کەریە و هەروەسا شیاپە خۆ ژقالبی کیش و سەرۆایی دویر بکەت و بەر ب تەرزێ نوێخۆز و ئازاد پێشکەفیت دیسا دەرگەه فەکریە بۆ گەلەک نەقیسەریت دی هەلبەستا ئازاد و دویر ژ هەفوکیت بیانی .

سیلاف : کور وێنەیی هەلبەستا خۆ ب حەزکەرنا کچەکی ددەتە ددەتە دیاکرن، گەلو وێنەیی هەلبەستا کچی دقەشارتینە، یان شیاپە ب دروستی دیار بکەت..؟

ھیرو : ئەز بخۆ ئیک ژ وان کچامە یا کو وێنەیی دلاری دەهلبەستا خۆدا ب دروستی ددەمە دیار کرن، چونکە دیاسایا ژیانیدا کور کچی تمام دکەت و کچ ژێ کوری، ئیک ژوان هەر دویان نەبیت ژیان نابیت، کا چاوا خۆدای ئەز ئازاد دایمە، هەستا هەلبەستی دایە من کو بنقیسم ئەوا ئەفرۆ ئەز مینا رەگەزی نیڕ کا چاوا ب کچی دنقیسیت ئەژی وێنەیی هەلبەستی ب عەشقهکا ئازاد ب کوری دنقیسم، دیسا دبینم کو ژدافیت رەموشت و تیتال و حەلال و حەرەمیا تستان ئازاد بوویە، پێنگاڤ بەر ب وارگەهی هەلبەستی هاقییتینە، لی نەگەهشتیە وی بازی کو ب رەنگەکی بەرچاڤ وێنەیی عشقی دیار بکەت، لەوا دی بینی هەندەک کچ وێنەیی فەشارتی دیار دکەن

و گەلەک دنقیسن ل سەر پەرتوکا لی ئازادیا گوتنا وی ل بەرامبەر خەلکەکی نینە.

سیلاف : دەهلبەستا نوێخۆزدا بەها و نرخیت عشقی چاوا دەیتە دیارکرن ب پێنقیسی کچی، ددەمەکی دا دیژن عەشق و دلاری دقوناغەکا ئالۆز دا دمرەز دبن و نەیا ئازادە ؟

ھیرو : دبینم کەسا خۆ ئازاد دیتی کو هەلبەستی بنقیسیت و ناقی هەلبەستمانان ل سەر هاتبیتە دانان دقیت سنۆران بشکییت ، هەلبەستی بنقیسیت دەهەمی بیاقاندا و عەشق پیروژترین دانەرا خۆدایە مەروقی هەلبەست ژێ یال وی حەز و قیانی پەیدا بووی، لی ئەو هەلبەستمانی کو دبینن کو دقوناغەکا ئالۆزدا یە نەخاسمە کچ ئەفە بو هندی دزقریت کو جفاک هەندەک نە هەمی، درازی نین کچ هەلبەستا عەشقی بنقیسیت، ب چاڤەکی کیم دبینن و دقوناغەکا ئالۆزدا ببینن، ئەز بخۆ بەهایەکی مەزن ددەمە هەلبەستا دلاری و چ جوداهی دناڤهرا هەلبەستا سیاسی و جفاکی و ئایینی دا نابینم، هەمی ب ریزەکی نە ل دەف من، ئەگەر سەحکەیه نقشی نوکه هندی ب هەلبەست و ستران و راپ وچیرۆکی دلاری فە دەیتە گریدان نەک ییت سیاسی و نیشتمان پەرۆری و ئەفە راستیە.

سیلاف : بۆ دمربرینا عەشقهکا ئازاد تو شیاپ ب ریکا هەلبەستا خۆ چ گاقەکی بەاقیژی ؟

ھیرو : ب راستی تا نوکه ئەز یا شیاپ پێنگاڤەکی بەاقیژم بۆ دمربرینا

عەشقهکا ئازاد شیاپە هەست و ئەقین و نالین و برین و ئیسا کچی و بی مافی و بی دەستەلاتیا هەر کچەکی کو قیایە بیژیت لی نەشیاپە و قیایە بنقیسیت لی دەستی نقیسینی ژێ نەبوویە، ئەز یا شیاپ ل جەهی قان کچا ول سەر زمانی وان بیژم و دمربرم ب ئازادی و بی چ ئاستەنگەک، هیڤیدارم بشیم پتر خزمەتا ژنا کورد بکەم، چونکە ژنا کورد گەلەگ رەمزالتە دیتە و یا پشت گوڤ ئیخستی بوویە، نە بتی کور دشیت ل سەر کچی هەلبەستی بنقیسیت ب خاین ناف بکەت و هەلبەستا پی چیکەت، کچ ژێ هەنە وەکی وی ب ئازادی هەستی خۆ دمردبیرت.

سیلاف : دکیزان دەمیدا تە هەلبەست نقیسیایە..؟

ھیرو : ب راستی ئەز بو نقیسینا هەلبەستی چ دەما نابینم هەلبەستی ل دەف من چ دەمی تاییەت نین، هەلبەست گازی من دکەت ئەز وی بنقیسم، گەلەک جارا ل ناف قەرەبالغەکا مەزن هەلبەست هەستی تە دلینیت کو تو بنقیسی جار ژێ ل بیدەنگیەکا ئیکانە هەلبەست مینا دلدارەکی خۆشتقیە ل دەف من یاریا غاردانی دکەن و گازی مەروقی دکەت داکو ل دیف بکەیه غار و بگری و ب نازکی ل بەر سینگی خۆ هەمیژ بکە، لەوا هەلبەست گازی من دکەت ئەز وی بنقیسم .

سیلاف : هەر کەسی نقیسینەکا تورمی بەلاقەر دکاریت بیژیت هەلبەستمانم..؟

شعری ب رەنگەکی دنیاسیت ھەتا
خویندەقان رامانی و مردگرت وینە ل
بەر بەرزەدییەت.

پارچەك ژ ھەلبەستیت وئ :

دلدارو ھەرە و پشتا خو ب من بکە
چ گاڤا تۆ ژ ژفانی من وستیای
ژبەرکو ژمن پرە ژ بەنیت گولافا و ژنان
پرە ژچاقیت بۆھاری و پاییز زەرکان
لئ گاڤا تە خووست من ببینی
چ دەما تۆ مینا زارووکەك ساڤا پیدقی ھەمبیز و
دلوفانیا دایکا خودبە
ومرە بزقرە بۆ ناف دلئ من
ژبەرکو تۆ دژاننا مندا ھەناسە
ھەناسە چەند ژسینگا مروڤی دەرکەڤە ل داوی
دیسان ل وارگەھئ خو قەدگەرە
ژمن دلما ببه ویکئ تۆ دڤواری و چ دەما تە خواست
ھەرە بئ خاتری بخواری
ھەر دی روژەکی قەگەری
دەما تۆ بزانی کاجیە وەفاداری و
چەند مەزەنە پەیفأ دلدارئ

بادینی و چ سوورانی و چ ژئ بۆتانی، لئ
بەرامبەر ھەلبەستا عەرمبئ و تورکی
ئەوروپئ ب ھەلبەستا کوردی و زاراڤئ
کوردی دەیتە نیاسین، لەوا دبینم
چ دویریەك دناقبەرا خویندەقاناندا
نەچیکریە، چونکە ھەر دەقەرەکی
دەقووکا خو ھەبە.

سیلاف : نوڤخواری ب رامانا خو
وینەیت کەڤن دەیتە شکاندن
و ل جەئ وئ وینەیت نوی دەیتە
دروستکرن، تۆ وینەیت ھەلبەستا خو
چاوا نوی دکەئ...؟
ھیرو : نھا وینئ نوڤخواری جوانتر و
روونتر بوویە ژبەرکو ھەلبەستا ب
رەنگەکی ئازاد دەیتە نڤسین دویر
ژکیش و سەروائئ و ئەز ھەلبەستا
سادە دنڤسەم و وینەیت وئ گەلەك
دبەرچاقن، ھەزەدکەم ھەر ژ زاروکی
تا مەزنی تیگەھیت و ھەز ژوان
پەیفأ بکەت یئ روژانە ئەم ب
کاردئینن ب رەنگەکی جوڤا جوڤا
و ب نازکی دەرڤەرم، نە وەك ھندەك
ھەلبەستقانیئ مە ھەنە گەلەك وینەیت

ھیرو : ئەز قئ ناڤئ بۆ خو نادانم،
چونکە ھەلبەستا دەریایە چەند بنڤسی
و خزمەتا وئ بکەئ، ھیشتا کیئە،
ئەف ناڤە زمانئ خوینەری و گوھداریە
بدانیت، ئەو ژئ مەرچە کانئ تۆ چەند
شای ھەستیت وان بڤینی و خزمەتا وان
بکەئ وەکی پیدقی.

سیلاف : ھەلبەستا ل دەف تە چیە ب
ھەمی تەرزیت خوڤە...؟
ھیرو : ھەلبەستا ئەو پەرستگەھا
پیرۆزە یا ئەز ھەمی ھەوار و نالین و
خوڤئ و پەياما خو دگەھینمئ و ئەو
ژئ سینگئ خو ھەمی دەما بۆ من
قەدکەت بئ چ بەرامبەرەکی.

سیلاف : ل ھەر دەقەرەکی ب
دەقووکەکا جوڤا ھەلبەستا دەیتە
نڤسین، قئ ئیکئ ھەلبەستا کوردی
زەنگین کریە یان دویریەك دناقبەرا
خویندەقاناندا چیکریە ب گشتئ...؟
ھیرو : ھەر دەقەرەکا کوردا
نەمازما خو ھەبە و ل ھەر جەھەکی
ب زاراڤەکی ب دەقووکەکا تاییەت
ھەلبەستا کوردی دەیتە گۆتن چ

هایدی و مههستی دوو خویشکیت کورد

خزمهتەکا زێدەیا هونەری فارسی کرێ

سەردار هیوتی

ژ هه‌قزینیێت خو جودا بوویه و ژ هەر دوو هه‌قزینان ژێ بوویه خودانا کچه‌کی ب ناڤی سەحەر و دوو نه‌فی هه‌نه ب ناڤی (ناتاشا، ناتالی)، و ناڤی هه‌قزینی وێ یی دوویی بارام سنه‌ی یه‌ کو خودانی کارگه‌هه‌کا پیلان بوو.

مه‌هه‌ستی هه‌لگرا نه‌خوشیه‌کا کوژه‌ک بوو، به‌لی ٤ سالان ئەف نه‌خوشیه‌ ژ هەر که‌سه‌کی قه‌دشارت و چاره‌ ژێ ب کار نه‌دئینان دا‌کو کی‌نجی نه‌که‌ته سەر ده‌نگی وێ، ئەو بوو ل‌ سالان ٢٠٠٧ی د ناڤا کونسیرته‌کی دا ل‌ دوه‌ی بوو نه‌خوشخانی ده‌یته قه‌گه‌ه‌ستن و پاشی ئیکسەر خو دگه‌هینته لوس ئەنجلوس و پشتی چار سالیێت مملانی ل‌ ٢٠٠٧ی ومغەر دکه‌ت. و نیژیکی ٤٠ سالان خزمه‌تا هونەری ئیرانی کرێه و خودانا ٣٥ ئەلبۆمایه.

ئەف هەر دوو خویشکه‌ د ناڤا کوشکا سەعد ئاباد یا شاه‌ی ئیرانی ده‌اتنه په‌روم‌ده کرن بو‌ کاریت خزمه‌تکرنا مالباتا شاه‌ی، لی‌ د گه‌نجاتی خودا ده‌ینه سەر ده‌پی و سترانا دیژن.

شیا د ژيانا خودا ده‌هان به‌ره‌میێت هونەری ده‌ری‌خیت و پتریا کاسیێت وێ ب ناڤیێت سترانیێت خو به‌لاڤکرینه و شیایه ل‌ هولیت گه‌له‌ک ب ناڤ و ده‌نگ و دگه‌ل هونەرمه‌ندیێت به‌رناس کونسیرتان بگیریت وه‌ک هونەرمه‌ند (موعین، ویگن) و گه‌له‌کیێت دیتر.

ل‌ سالان ١٩٩٠ و ب ئەگه‌ری جه‌لتا دلی ل‌ سان فرانسیسکو ومغەرا دو‌ماهیکی دکه‌ت و پشتی مرنا وێ (پژمانی ئەکه‌ری) فلمه‌کی ١٠٠ خوله‌کی یی دکیومیێتی ل‌ سەر ژيانا هایدی به‌ره‌م ئینایه.

مه‌هه‌ستی (ئیفیتخار ده‌مبالا) خوشکا هایدی ل‌ بازاری کرماشان ژ دایکبوویه و گه‌ر چ ژ هایدی بچوکتره لی ٣ سالان به‌ریا هایدی و د ژیی ١٧ سالیێ دا ده‌ستدایه گوتنا سترانا و پشتی شورم‌شا ئیسلامی ل‌ ئیرانی ژ نوی مه‌هه‌ستی ده‌ست ده‌ته سترانا پاپ.

مه‌هه‌ستی کو ئیکه‌ ژ هونەرمه‌ندیێت خوشتی بیێت ده‌هیا ٦٠-٧٠ دوو جارن ژيانا هه‌قزینیێ پیک ئینایه و هەر دوو جارن ژێ

دوو خویشک د ئیک مالبات دا و ژ خزمه‌تگوزاریێ به‌ره‌ف ناڤ و ده‌نگی پینگاڤان ده‌اقیژن و دبنه ستریت جیهانا هونەری یا ئیرانی.

هایدی (مه‌سوومه ده‌مبالا) ب رسه‌ناتیا خو خه‌لکی قه‌سر شرینه ل‌ رۆژه‌لاتی کوردستانی و هه‌ف سنوو‌ره دگه‌ل باشوو‌ری کوردستانی و ل‌ سالان ١٩٣٢ ل‌ ته‌هران ژ دایک و بابه‌کی کورد ده‌یته سەر دنیایی و ل‌ سالان ١٩٦٨ ب سترانا (ئازادی) هاتیه ناڤ جیهانا هونەری و ل‌ سالان ١٩٧١ ده‌ستدایه گوتنا سترانا پاپ و پشتی هاتته سەر کارا کۆمارا ئیسلامی ل‌ ئیرانی هایدی ژێ وه‌ک گه‌له‌ک ژ وه‌لاتیێت ئیرانی به‌ره‌ف ئەمریکا دچیت و ل‌ ویلیه‌تا لوس ئەنجلوس ئاکنجی دبیت و ل‌ سالان ١٩٨٤ دووباره ده‌ست ده‌ته کاریت خو بیێت هونەری.

هایدی خودانا ده‌نگی هه‌ره خوش

نوژداري سيلاق

دهردی شهکری و خارن ((۲))

د. ناستی عبداله کیم

نارمانجیت چاره کرنا دهردی شهکری:

۱- هیلانا ناستی شهکرا خوینی دناف توخیبیت سروسستی دا.
۲- هیلانا سهنگا لهشی ب ناوایهک نمودنهیی.

۳- تام ژ خوشیا ژیانی دیتن و پیکول کرن کو خودان نه بیته دستتیش.

۴- نه هیلانا یان گیروکرنا پهیدابوونا دوزمنگیت بلندبوونا شهکری دناف خوینی دا.

چاره کرنا نه ساخیت دهردی شهکری دهیته کرن ب سی ریکا:

۱- سسته می خارنی ۲- سسته می و مرزشی ۳- سسته می دهرمانان.

سسته می خارنی:

پاریزا نه ساخیت دهردی شهکری ئیکه مین پیگافه ژبو راگرتنا ناستی شهکری دناف خوینی دا دناف پاوانهک سروسستی دا. ژبو مفا دیتن ژ وی پاریزی یا گرنکه ئەف خاله لبه رچاف بهینه و مرگرتن:

۱- و مرگرتنا دانیت خارنی ب ناوایهک په چنی (ریکخستی) ل دمیت خو کو ئەو دان سی بن یان پتر.

۲- دقیت نه ساخ چ جار گه لهک خارنی دتیک داندان نه خوت.

۳- دمف بهردان ژ خارن و فه خارنا ناهیت تیر شهکر وهک ناقیت فیقی و چکلیت و دوشاف و شهکروک و کیک و به قلاوه.

۴- دقیت خارن د ههمه جور و تیر

که رسته ییت وهک پروتین و روین و فیتامی و کانزا بن.

۵- کی مکرنا خارنیت سویر، نه خاسم ل وان که سیت په ستانا خوینا وان بلند.

ئەف فه خارنه دیت بهینه مه زاختن ژلای نه ساخانقه: چا، قه هوه، پوینگ، رزیانک، کولا. باشتره نه ساخ حبیته (ساکارین) ل شوینا شهکری ب کار بینیت. فلفک و بهارات (وهک فلفکیت رمش، کمونیک، هیل) درسته بهینه ب کارئینان.

سسته می و مرزشی:

کیچا و مرزشی لسه شهکرا خوینی وهکی یا ئینسولینی یه.

راهینانیت و مرزشی ییت په چنی هاریکاریا نزمکرنا ناستی شهکری دناف خوینی دا دکهن. دیسان و مرزش هاریکاریا لهشی دکته د کی مکرنا سهنگا لهشی دا و بزفاندنا زفروکا خوینی و ب هیزکرنا زمقله کا دلی و کی مکرنا ریژمیا چه قریان (دهون)

دناف خوینی دا. و مرزشی نمودنه بو نه ساخیت دهردی شهکری: په یاسه، غاردان، مهله قانی. گهرهک نه ساخ بو خو بهرنامه کی دارشتی دانیت بو و مرزشی کو ۳- ۴ جارن بیت هر چه فتیی بو

ماومی نیف دمژمیری ههر جارمکی. هه کهر هات و خودانی و مرزشه کا توند و سهخت کر دقیت پاریه کی نانی بخوت یانژی قاسی ئینسولینی کی بکته داکو شهکرا خوینی

زیده نه هیته خاری.

سسته می دهرمانان:

هه کهر بلندبوونا شهکرا خوینی نه هاته کونترول کرن ب ریکیته خارنی و و مرزشی وی دمی دی نه ساخ نه چار بیت په نایی بیته بهر دهرمانان، چ ئەو دهرمان حهب بن یانژی دهرزیته ئینسولینی بن.

دوو جوینیته دهرمانان هه نه وهک حهب:

۱- ئەو حبیته شیلاقی دزوخنن ژبو قهریتتا هورمونی ئینسولین.

۲- ئەو حبیته هاریکاریا ب ژورئیکه ستا ئینسولینی دکهن دناف خانه یته لهشی دا.

ژبلی وان دهرزیته ئینسولین دهینه ب کارئینان ل هندهک نه ساخان، ئەو ئینسولین ژی ۴ جورن:

۱- ئینسولینی بلهز کار دکته: ئەفه کاری وی پشتی نیف دمژمیری دست پی دکته و ب دوماهی دهیت پشتی ۶ دمژمیران.

۲- ئینسولینی ناقنجی د کاری خو دا: کاری وی پشتی ۲ دمژمیران دست پی دکته و ب دوماهی دهیت پشتی ۱۲-۱۸ دمژمیران.

۳- ئینسولینی تیکه ل: تیکه لهیه که ژ ههر دوو جوریت بهری خو.

۴- ئینسولینی دومدیری: کاری وی پشتی ۴ دمژمیران دست پی دکته و ب دوماهی دهیت پشتی ۱۶-۲۴ دمژمیران.

کریمه‌کی دژی تافگه‌زی دهیته خارن

کومپانیه‌کا ئەمریکی بو جارا ئیککی ل جیهانی کریمه‌ک به‌ره‌ه‌فکر دهیته خارن ژبو پاراستا له‌شی ژ ئەو تیشکی ژ چاقی روزی دمردکه‌فیت ل شوینا ئەو کریمه‌ییت له‌ش پی دهیته هونین. ئەف کریمه کاری پاراستا له‌شی ژ تیشکی دسه‌ر بنه‌فشی دا دکه‌ت پشتی کو هاته خارن و پاشی میژتن ژ لایی دیواری ئاشکی فه و ب ریکا خوینی دگه‌هیته پیستی له‌شی و ریکی ل ۹۷٪ ی ژ وی تیشکی ب زیان دگرت کو نه‌گه‌هنه له‌شی. ئەف کریمه که‌ته بازاری ب بهایی ۱۷ جنیه‌ت ستیرلینی و دوو رنگن، پی ئیککی ئەسمه‌ریه‌کی دمه‌ته پیستی له‌شی و پی دووی رنگی پیستی پی خورست دپاریزیت.

ل چاپانی پاسه‌پورتا خو ب سی خوله‌کان نوی بکه

ئامیره‌کی نوی ل چاپانی هاته ئەفراندن مینا ئامیری‌ت مه‌زاختا درافی خودان دکاریت ب هاریکاریا وی پاسه‌پورتا خو نوی بکه‌ت د ماوه‌یی ۳ خوله‌کاندا. کاردانا نویکرنا پاسه‌پورتی ده‌ست پی دکه‌ت ب ده‌ستکرنا شاشه‌یا ئامیری کو دی داخازا ناسنامه‌یا خودانی که‌ت و پاشی دی فه‌رمانی ده‌ت خودان تبلا خو یا به‌رانی دانیه‌ت ل سه‌ر شاشی و ل دوماه‌یی دی وینه‌یه‌ک بو دیمی خودانی هیته‌گرتن و پاسه‌پورت دی به‌ره‌ه‌ف بیت پشتی بوورینا ۳ خوله‌کان.

فه‌دیتنا مه‌زنترین دایناسور د دیروکی دا

ژاناییت هه‌لشکافتنا ئەردی ئاشکراکر کو هه‌ستی‌ت مه‌زنترین ئەفراندم د دیروکی دا هاته‌ت دیتن ل ناف ئاخا ده‌وله‌تا ئەرجه‌نتین. ل دویف زمخمتیا هه‌ستی رانی دایناسوری زانا دریزه‌یا وی ژ کلوفاندکا سه‌ری هه‌تا دوماه‌یکا دویشی ب نیزیکی ۴۰ متران ته‌خمین دکهن و بلندایا وی ب دوری ۲۰ متران (ته‌مه‌ت دریزه‌یا ئافاهیه‌کی ۷ قات). سه‌نگا له‌شی وی ل دویف هزرا زانایان دگه‌هیته ۷ ته‌نان (ته‌مه‌ت ۱۴ فیلیت ئەفریقی) و هوسا ئەف دایناسوره‌ دبیته مه‌زنترین گیانه‌ومر هاتیه فه‌دیتن ددیروکی دا.. ئەف جویری دایناسوران ئیکه ژ کوما (تیتاناسور) کو هنده‌ک گیانه‌ومریت ئەژده‌ها و گیاخووربوون ژیاینه به‌ری ۹۵-۱۰۰ ملیون سالان.

هیزا سیکی و ژيانا سهردهم

وهگیزان: د. ناستی عبداله کیم

سروشتی وهك دياريهك پيشكيشی مه مروغان كریه ب ههفرا دگهل ناخفتنی. تیتال و سنجیت پرانیا مللهتان ل سهر مروغان سهپاندیه گهلهك پویتهی ب نیفا ژیری ژ لهشی خو نهمن، ئانكو ژ نافتهنگی پيدا قهدهغیه خودان ب ئاشكرایی بهحس ژئ بکته و ئیش و ژانیت وی دهرمان بکته و ئهغه یه سهدهما خهم و کوفانییت سیکی کو گهلهك ژ مروغان ژهر دنالن و زیمازی بو دکهن، نهخاسم ئهو ئیش و ژان د وهریچاینه دناف کاغزا شهرمی دا و دنخاقتینه دبن کراسی رومیتهی دا.

ژيانا سهردهم ئامیر و ئالاقیت فرینا ئهسمانی و شهقاندنا زهریایی و پهیوهندیکن ب جیهانی و کارکن ب روباتان ههمی کرینه دخزمهتا مه مروغان دا، ل دمهکی کو ئهو ژيان یا پاشقهمايه ل واری فیکرنا کچ و کوران ل سهر وانیهییت ئهفینی و ههقرینی و گهلهك بویک و زافا ههتا ئهفرو دمینن حیبهتی و گوهشی ل ههمبهر رهفتار و کریاریت پشت پهیری. گهلهك جاران زافا دمینییت شهپرز و ئالوز ل ههمبهر بویکی و بویک ژئ ژهر کیم زانین و نهبوونا سهربوران تووشی شهرم و ترس و سههمان دبیت و ل شوینا شهقهکا خوش ببوورینییت تژی دلی وی خهم و کول و کوفان دبن.

وهك ئهنجام دوو زیان دهینه ریكا مروقییت سهردهم:

۱- زیانهکا تاکهکسی ۲- زیانهکا تهقای.

ژيانا تاکهکسی تووشی ههژمارهکا مهزن ژ گهنجان دبیت و دهردییت دموونی لی پهیدا دکته و ژهر شهرما خو کوفانییت خو دنیشا دلی خو دا قهدهشیرن، لهوما ژئ برینییت وی دهردی گهلهك دمهك دریز قهدهکیشن ههتا ساخ دبن و

سیکی پاراستنا نشی یه و ماوهی گوهنیلا وان یی کورته و نهپهفتهره ژ چهند ههفتهیهکان ههرسال، ههکو گیانهومری می ئافزبوو ئیدی چ ههزیت تیکهلیا سیکی نامینن و خو ب دمهت چ نیران قه بهرنادمت. بی گومان گیانهومر ب تیکهلیا سیکی خوش دبیت، بهلی رهوشا وی مینا رهوشا وی مروقی یه تی تیهنشکی گرتی و تیهنای وی ب ئاف قهخارنی شکسته، یانژی ئهو مروقی کولیا دگریت ژ برساندنا و تیر دبیت ب خارنهکی. ههردهمی مروقی تیهنی ئاف قهخار یان یی برسی زاد خار ئیدی چ مهرق بو ئافی و نانی نامینن و خوشی ژئ نابینن.

نشی مروغان یی جودایه ژ گیانهومران ژ فی لایی قه، مروغان چ ومرز و دمهیت تایبهت نین بو کریارا سیکی، بهلکول ههمی دمهیت سالی ههزا وی بو سیکی یا گهشه و برسا وی بو یا می یا دهغهشه و چهند مروقی تیروو ژ تیکهلیا سیکی جارمهکا دی برسی دبیته قه و (پهری وهکی بهری). دیسان ژنا دووگیان دمهت ژ کریارا سیکی بهرنادمت بهلکو هندهك جاران ههزا وی د ماوهی دووگیانیی دا زیده دبیت. هوسا مهرم ژ تیکهلیا سیکی ل جهم مروغان نهمايه پاراستنا نشی، بهلکو یا ومراربووی و بوویه ئیک ژ خوشییت ژیان.

ل مه مروغان ئازادبوونا ههزا سیکی و بهرهلابوونا وی ژ بهندییت ئارمانجا خو کو پهیدا کرنا زاروکایه و کهفتا وی دناف چارچوقه و پهروازی خوشی دا راستیهکه پیدفی چ بهلگه و گروووان نینه. چونکی یا دیاره ئهف ههمی رمگییت ریگریا دووگیانیی (مانع الحمل) ئهویت ل جیهانا ئهفرو پهیدا وی چهندی دسهلمینن. ئهف جوداهی یه

ئهف سهردهمی ئهم تیدا دژین نه ب تی دنالیت ل بن باری پیلانییت سیاسی و ئاتافیت ئابووری و رکهبهرییت هزری و گوهرینییت ژینگههی، بهلی جفاک و مالبات ژئ بیته کهفتیه ژیر ویرانیا هیزیت سیکی. پیلانییت سیاسی و ئاتافیت ئابووری و رکهبهرییت هزری و گوهرینییت ژینگههی ههمی بیته کهفتینه بهر گینگهشه و کهشمهکesh و دان و ستاندنان دناف ههمی میدیایان دا، بهلی ویرانی و دهردهسهری و بهدبهختیا کوفانا سیکی یا خهندقی یه دناف بی دنگیی دا و مایه نهییتی دناف قولاییت دلان دا و کهم نهویریت خول دهریا وی بدمت و ب شهقینییت، ههچهنده کول و کوفانییت سیکی نه کیترن ب گرنگی و بهایی خوقه نهژی ب زیان و ویرانیا خوقه ژ ئهویت دی.

ئهغه خهمهك و کوفانهکه ترسا وی یا مهزن و ومرار بووی دگهل ومراربوونا شارستانیتهتا نوی ل دمهکی کو چ پهروردهمییت ئایینی وی راناگرن و چ شیرمهتییت فیگرههی ههفساری وی ناگرن.

ئارمانج و مهرمما گیانهومران ژ تیکهلیا

ل قی سهردمی ب تنی نیقه کا زهلامان رموشه کا ساخلم و سروشتی یا سیکی دمریاز دکهن و ناریشهیی وک زوی هاقیتا نافا زهلامی نوکه نهمایه نهساخی بهلکو یا بوویه دیاردهکا بهربه لاف. نهو هزره کا شاشه یا دییزیت مروقی کهن ب هیتر و ب شیانترو بوو ژلایی سیکی قه ژ مروقی سهردمم بهلکو بهروفاژی یا دروسته، چونکی مروقی سهردمم هندهک هوکار هه نه هاریکاریا وی دکهن ب ههمی ناخی خو ههست ب تام و خوشیا نهقینی بکته و دکاریت وی نهقینی بکته ب چاف و گووه و دفن و تبلیت خو ل دهمه کی کو کاره کی ساده نه بوو مروقی کهن بزانیتم دمربرینه کا راست و درست ژ نهقینا خو بکته. ژنا سهردمم ژی ب هونه ریتم جوانکاری و راکیشانی بگره ژ جلك و بویاغ و گولاف و خشلان (ئهلماس و زیر و زیقان) کو ههمی ل چاخیت بهری ب قی رضگی نه بوون لهوما نهقینا وی چاخی وهک نوکه یا ب تام و ب رموش نه بوو.

لی دقیت ژبیر نه کهن کو ناریشهیی ژینا سهردمم و سختی و گرفتاریت وی بهری زهلامان ژ نهقینی و مرگیرایه و دم بو نه هیلایه نهقینی بکهن، نهقه ژی چونکی دم ژ زیری یه و زیر ژ نهقینی ب بهاتره و ههمی هیز و شیانیتم زهلامی د تهرخانکرینه ژبو کاری، لهوما نهقینی کهنه رموشه کا نه باش ژبه ر وی رکه بهریا کهنه دناخیت مروفقاندا و کهنه وان دناف نالا کاری و پیدقیا نهقینی دا، د نهجامدا پتريا زهلامیت سهردمم تووشی نه میریه کا دمررونی بووینه.

مژارمیتم نهقینی و ههزا سیکی کهنه بهر مه قه سا جفاکی و هند ژی هاتیه برین کو ئیدی نهوا مایی چاف و دمف و دفنیتم خودانی تری ناکن، لهوما پتريا نه دنامیتم جفاکی دنالن ژبه ر ته په سه ریا سیکی و هوندابوون دناقه را هزیتم خودانی و رموشیت جفاکی دا.

نابهن و هه که هات خویندکاره کی پسیره ک ناراسته ی ماموستای کر دمرباره ی نهقینی و هه قبه ندیا نیر و مییان یان تیکه لیا سیکی دناقه را وان دا ماموستا به رسقی نادم، نهقه هه که ل خویندکاری نه خوریت و ژپاشقه نه بهت ژبه رکو نهقه بابته که دویره ژ سنج و رموش و رومیتم و ئافرویان.

گه لهک جاران مروفقان ل سهردمیت کهنتر پتر هرچکا خو دناقند دمرباره ی مژارمیا سیکی، بو نمونه نشستا (په رتوکا) کاما سوترا نهوا بهری ۳۰۰۰ سالان هاتیه نفیسین ب تیر و ته سه ل ههمی بابته یتم گریدای ب نهقینی و هه قزینی و جوریت تیکه لیا سیکی و ریکیتم وی ههمی تیدا هاتینه شروقه کرن.

مروقی کهن یی جودایه ژ مروقی سهردمم ب دوو تستان:

۱- مروقی کهن پتر پویته ددا ب راهینان و مه شقکرن و فیترکرن زاروکیت خو دمرباره ی کریارا سیکی، ل دهمه کی کو مروقی نوی پشتی دامه زراندا سسته می هه قزینی ب قی کاری نه رابوویه و دست ژی بهردایه هه رچه نده خوشیا مروقی و سه رفه رازیا جفاکی لسه ر قی ستونی دراوستیت.

۲- مروقی کهن سه ح دکره ژنی ب چاقه کی کیتمتر و مینا په رتاله کی یان دمواره کی ته ماشه دکر، به لی دسه رهندی را ژینا وی یا سیکی یا ب تامتر و ب کهنه بوو چونکی نهو مروفل دویف هنده ک ریتما و شیرمتان دچوون نه چار دبوون لایی می تیر بکهن وهک تیربوونا خو. دهان ملیون ژنیتم قی چهرخی دمین برسی ژلایی سیکی قه ژبه ر نه زانین و خو په رستیا زهلامی. مروقی سهردمم راسته یی شه رمزایه د پیکه اتا له شی نیر و مییاندا و ریکا کارکرن نه دنامیتم سیکی دا و جوریت قهریزاندا و نا قیتم هورموناندا به لی یی نه زانه د واری قین و قیک گه هشتن و چاوانیا سهردمی کرن د گهل مییان دا.

خودان بهر خوفه دهیت. نه گه را دمردی یا دیاره نهو ژی کیماسیا پیزانینایه دمرباره ی رموشه نبیریا سیکی نهوا کو هه تا رادمیه کی باش قه دهغه دناف مه دا هه تا نه قرو. بو زانینا خویندقانان گه لهک ژ وان گهنجان، نیر و می، نهویتم گازندمیان دکهن ژ ژانه سه ر و پشت نیشان و دلقتک و مانا خارنی لسه ر ئاشکی و... هتد سه ده ما وان ناریشهیی سیکی و بی به ربوون ژ بزاقا سیکی نه.

ژینا ته قایی کو مه رمم پی جفاکه و ماکا وی مالباته نهوا پیکه اتی ژ ژنه ک و میره کان کو پیکه دگریداینه ب دوو به نداقه، به ندا ئابووری و به ندا نشینان. به ندا نشینان یا گرنگتره نه مازه ل جه م مروقیتم رموشه نبیر و هه که نهف به نده هاته قه تیان ئافاهی می مالباتی نه دویره ب هه رفیت و هه لومشیتم. مروفل و مرار بووینه ب دریژایا چهند ملیون ساله کان و غه ریزا قیانی یا هاتیه مهیدانی پشتی ههزا سیکی و نوکه هه ردوو مل ب مل دایه ری دگهل کاروانی ژینا.

مروقی کهن زمانه کی ساده ب کاردنیا تیرا پیدقیتم وی بیتم کیتم دکر و هه که نه م مروقیتم نه قرو بزقرینه وی سهردمی نهو زمان دمربرینی ژ پارچه یه کا کیتم ژ پیدقی و هه زیتم مه دکته. چاوا قیان و مرار و گه شه بوویه و سا ههزا مروفقان بو سیکی و خوشی ژی دیتن ژی یا و مرار و گهش و کهل بووی و ئیدی مروقی سهردمم هند ب شیوازی بایر و بابکالان دمرباره ی تیکه لیا سیکی رازی نابیت هه روهک تیرنه بوونا مروقی سهردمم ب زمانی مروقیتم کهن.

به لی مخابن ل شوینا جفاک پیشقه چوونه کا بهرچاف بخوفه بگریتم دمرباره ی رموشه نبیریا سیکی دی بینین دمرگه ه لی هاتیه گرتن. ماموستا ل فیترگه می پویته ب گه لهک بابته تان ددمت چ مفای ناگه هینه جفاکی و مروفقان پیشقه

خشتى يارييت مۆنديالا بەرازيل ۲۰۱۴ يىت ھەر ھەشت كۆمىت پشكدار كو ۲۲ ھەلبىژارتى
 نەسر ئاستى جىھانى، بۆ زانين يارييت گەرا ۱۶ ئى دى ۲۸ ئى قى ھەيشى ھىنەكرن، دناقبەرا
 سەرکەقتىيت ئىكى و دووى يىت ھەر كۆمەكى دا، يارياا دوماھىي دى ۱۳ ئى ھەيشا تىرمەھا
 بەيت ھىتەكرن

دەمژمىر	يارى	رۇژ
۱۱ ئى بشەقى	بەرازيل × كرواتيا	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۲
ھەفتى شەقى	كامېرۇن × مەكسىك	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۳
۱۰ ئى شەقى	ھولەندا × ئىسپانيا	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۳
ئىككى شەقى	ئوستراليا × چىلى	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۴
ھەفتى شەقى	يۇنانىستان × كولۇمبىيا	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۴
۱۰ شەف	كۇستارىكا × ئۇرگۇاى	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۴
ئىككى شەف	ئىتاليا × ئىنگلترا	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۵
ھەفتى شەف	سۈيسرا × ئىكوادور	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۵
۱۰ ئى شەف	فردىسا × ھىندوراس	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۵
ئىككى شەف	ئەرجەنتىن × بۇسنا ۋ ھىرسك	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۶
۱۰ ئى شەف	ئىران × نىجىريا	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۶
ھەفتى شەف	ئەلمانىا × پورتوگال	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۶
ئىككى شەف	غانا × ئەمىرىكا	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۷
ھەفتى شەف	بەلجىكا × جەزائىر	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۷
۱۰ ئى شەف	بەرازيل × مەكسىك	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۷
۱۰ شەف	ئىسپانيا × چىلى	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۸
ئىككى شەف	رۇسىا × كورىيا ژىرى	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۸
ھەفتى شەف	ئوستراليا × ھولەندا	۲۰۱۴ / ۶ / ۱۸

مەھمەد ئەلى

مۆندىيال ۋە جىقاي ۋە ۋەرزىشان

ل ۱۲ / ۶ چاف ھەممى دى بەرھەش شاشىت تەلفىزىيونان چن ژبۇ دىتتا بويكا قارمەننىت دونىيى، ئەۋزى مۇندىيال بەرازىل ۲۰۱۴، ئەۋا دى ۳۲ ھەلبىزارتىت سەر بازا دونىيى ھەقپىكى بۇ ناسناقى جىھانى كەن، ئەۋا ھەر چار سالان جارەكى ۋ ل ۋەلاتەكى جۇدا دەپتەكەرن، ھەر چەندە پىتيا تىمىت پىشكار نە دگەشېن بۇ بدەستقەئىنانا ۋى، بەلى پىشكارىيا وان بۇ ۋەلاتىت وان ھەر بخۇ دەستكەقتە.. ئەم ژى دى ل ھىقىا ۋى رۇژى بىن وب ئانەھيا خودى ل پاشەرۇژەكا نىزىك ۋ پىشتى دەۋلەتتونى ھەلبىزارتىت كوردستان بىتە ئىك ژ تىمىت بەرنىاس ۋ ھەقپىكى بۇ دەربازبون مۇندىيالى بىكەت. ئەقە خەونا مەيە ۋ ھىقىت مە دى ھنگى بىجھ ھىن، ل ھەر دەقەرەكى لاو ۋگەنج ۋ مەزن ۋ بچويك ۋ ژن ۋ مېر، بىت ھەين ھەز ژ سپورتى دكەت، نەخاسمە دەمى مۇندىيالىت دونىيى ۋەكو مالباتەك تەماشە دكەن، دىسان دىت ھەر ئىك ژمە بخۇ ھەلبىزارتىتەك ھەلبىزارت بىت بۇ پىشتەقانىكىرىنى ۋ ھەز ل ۋى چەندى بىكەت ئەق تىمە ناسناقى بىتە. ئەگەر ل دوىش سەرھۇمارىت نۇژدارى بچىن، دى بىنن گەلەك جارن د راپورتىت جۇدا دا دكراندن ل سەر ۋى ئىكى كرىە كو دىتتا يارىت سپورتى ژلايى ئەندامىت جىقاي پىكقە، دىتە ئەگەرى زىدەكرنا پەيۋەندىان ۋ پىكقەگرىدانا مالباتا ۋ دىسان دەرونى وان باشتر لىدكەت، پىتەقىت ئەقەژى د بەرژوموندىيا جىقاي ب تەقايى داىە. ژلايەكى دىقە ۋمرگرتتا زىدەتر پىزانىن ۋ رموشەنبىريا سپورتى يا تەق ھەلبىزارتىت پىشكار. ئەق مۇندىيالە باشترىن دەلىقەيە بۇ ۋمىزىشانىت دەقەرى ژ توخمى كور ۋ كچان ژبۇ ۋمرگرتتا مفايى ۋ دەمەكى خوش ب بۇرىنن، مۇندىيال جىقاي ۋ ۋمىزىشانان نىزىكى ئىك دكەت، مۇندىيال راوستگەھە بۇ ۋمرگرتتا پىزانىنان ژ بۇ بۇراندنا خووشترىن دەم.

۲۰۱۴ / ۶ / ۱۹	كامېرون * كروواتيا	ئىكى شەف
۲۰۱۴ / ۶ / ۱۹	كولومبىيا * كوتىفوار	ھەقتى شەف
۲۰۱۴ / ۶ / ۱۹	ئوروگۋاي * ئىنگلىز	۱۰ شەف
۲۰۱۴ / ۶ / ۲۰	چاپان * يونانىستان	ئىكى شەف
۲۰۱۴ / ۶ / ۲۰	ئىتالىا * كوستارىكا	ھەقتى شەف
۲۰۱۴ / ۶ / ۲۰	سوېسرا * فرەنسا	۱۰ شەف
۲۰۱۴ / ۶ / ۲۱	ھىندوراس * ئىكوادور	ئىكى شەف
۲۰۱۴ / ۶ / ۲۱	ئەرچەنتىن * ئىران	ھەقتى شەف
۲۰۱۴ / ۶ / ۲۱	ئەلمانىيا * غانا	۱۰ شەف
۲۰۱۴ / ۶ / ۲۲	ئىجىريا * بىرسە ۋ ھىرسك	۱۰ شەف
۲۰۱۴ / ۶ / ۲۲	بەلجىكا * روسيا	ھەقتى شەف
۱۰ شەف	ورىا ژىرى * جەزائىر	
ئىكى شەف	ئەمىرىكا * پورتوگال	
۱۱ شەف	كامېرون * بەرازىل	
۱۱ شەف	كروواتيا * مەكسىك	
ھەقتى شەف	ئوسترالىا * ئىسپانىيا	
ھەقتى شەف	ھولەندا * چىلى	
۱۱ شەف	چاپان * كولومبىيا	
۱۱ شەف	يونانىستان * كوتىفوار	
ھەقتى شەف	ئىتالىا * ئوروگۋاي	
ھەقتى شەف	كوستارىكا * ئىنگلىز	
۱۱ شەف	ھىندوراس * سوېسرا	
۱۱ شەف	ئىكوادور * فرەنسا	
ھەقتى شەف	ئەرچەنتىن	
ھەقتى شەف	بىرسە ۋ ھىرسك * ئىران	
ھەقتى شەف	ئەمىرىكا * ئەلمانىيا	
ھەقتى شەف	پورتوگال * غانا	
۱۱ شەف	ورىا ژىرى * بەلجىكا	
۱۱ شەف	جەزائىر * روسيا	

خورتو و هه قالیت خو

باب جوهان

ئەو هەيامەك بۆ خورتوی هه قالیت خو نە دیتین و گەلەك ژێ خەریب ببوو و هندی هزریت خو دكرن نەدزانی كانی دئ ب چ رەنگ هه قالیت خو بینیت و دمهكی خوش دگەلدا ب بۆرینیت و هزریت خو گەلەك ئینان و برن، پاشی بریار دا بیی كو كەسەكی پی ب حەسینیت بچیتە دمف هه قالیت خو، بۆ سپیدە ژ خەو هشیار بۆ و زموقا وی یا خوش و پشتی تیر تیشتا سپیدی دگەل دمك و باب و خویشك و براییت خو خاری، هەر زوی و ب دزیقه ژ مال

دمركهفت و قەستا ناف هه قالیت خو كر.

هه قالیت خورتوی گەلەك كەیفایا خو پی ئینا و دا دناف خودا و دست ب یاریكرنی كر، بەلێ گەلەك پیقه نەچو، هه قالیت وی گوتی ل دمرفهی بازیری جههكی گەلەك خوش پی هەی هلون دا بچینه ویری دا تیر یاریا بكەین، هەمی دویش ئیک كەفتن و دموی نیزیکی وی جەه بووین، بەریخو ددمتی

كو ئاقارەكی بەرفرەه و مەزنە و نە سەری لی دیارە نە بن و هەمی ژی داریت فیقینە و چاوا گەهشتە ویری هه قالیت وی هەلباسکی وان داریت فیقی بۆن و هندی ئەو هاتە وان كو نەچنە ناف رمز و بیستانیت خەلكی و فیقیی وان ژیقە نەكەن، بەلێ چ هه قالیت وی گوهداریا وی نەكر و هەر فیقیهەكی ب وان داراقە قەرچكەندە بن دارا، بی خاری خار و بی دیتر ژی هەمی ل بن پیت خوڤه پیچكر، بەلێ دلێ خورتوی نەگرت وی فیقی بخۆت و بیرا وی ژ شیرمیت دمك و بابیت وی هاتەڤه كو چیتابیت مروف تشتیت چ كەسەكی بی □□□ ی خودانی بخۆت.

پشتی گەلەك بویه درمنگی و مالا خورتوی گەلەك ئالۆز بووین و لیگەریاین، بی وەستیایی و زوق نەخوش زفریف مال و دموی ب ژۆركهفتی زانی مرویتی مالی بی نەخوشە و هەمی سەمدكرە سەر و چاقیت وی و بۆ وی وەسا دیار بۆ كو مالا وی هەمی كاری وی كری دزانن و هیش كەسی چنە گوتیی چیروكا خو و هه قالیت خو بۆ مال قەگیرا و سۆزدا كو وان رەنگە شولا نەكەتەڤه و كەیفایا مالا وی ژی ب قی راستگویا وی گەلەك هات.

كوليلك

رەمەزان ئىسماعىل گەرەگەھى

تو كوليلكا زەرى
يا شىن بۆى لېەر دەرى
خەملا ھەرو ھەرى

***

ھەرۆژ تو يا دىنى
مىشا ھنگىنى
يا خو بۆ دچەمىنى

***

بۆ تە دلوقانە
وى دگەل تە ژقانە
لتە بيت مېھقانە

***

دا ئاقا تە بمىژىت
ھىدىكا و نەرىژىت
ئاوازا بتە بىژىت

***

تە بکەتە شانە
ھنگى مىشانە
دەرمانى ئىشانە

بهري بنياتي ئافاكرنا جهاكا

بچويك د زكي دايكا خودا ب دايكا خوه د حسييت. سهروبهري دايكيي تهنورستي (ساخلمي) و دمروني كيتهجه كامهزن ل سهر بچويكي و ساخلميا وي و كهساتيا وي و زيانا ويا پاشهروزي، دكهن. بچويك و مسايي گريدايه ب دايكا خوه، كو هيشتا د زكي دايكا خودا، ب ههمي ههستي وي، د دهليقيت خوشيي و نه خوشيي دههسييت و نهفه زي ديته بنگههي دمسييكرنا ئافاكرنا كهساتيا ويا پاشهروزي. لهورا زي نهفه ز ههمي قويناغيي زيانا بچويكي گرنكتره و داكو بچويكهكي ساخلم ز ههمي لاقه ئافاكهين، دقيت پويتهكي باش ب زكي بهيته دان د ههمي زيانا وي دا ب رمنگهكي گشتي و ب زيانا وي د دممي كو يا بتشت (دممي حهمل)، ب رمنگهكي تايهت. ديسا تشتهكي دي زي بي گهلهك گرنك بي ههي، بهلكي گهلهك ز مه ب چ فه نهگرين و پويتهي نهديني، نهو زي دانان بچويكي سهر سينگي دايكييه، ئيكسهه پشتي بووني، نهف كاري هوسا بچويك، نهوه سرپي ئافاكرنا كهساتيا بچويكي، نهومي كو ئيكههين ههستا ئيمناهيي ددمته بچويكي و ههكه هات و بچويك زي بيبار بوو، دي د ههمي زيانا خودا ل وي ههستي گههيت و دي و مسايي بيت ههر وهكو تشتهك زي وي كييم و ب چ تهرزا ناهيته بهدهلقهكرن.

گهلهك جارا زي ترانيت خوه ب وي كهسي دكهين، بي كو ديترت كو بچويكي زنوويوي زي هاي ز ههمي تشتا ههيه، قيجا پا دي چاوا بيت، ههكه بيژن كو، هيشتا بچويك د مال بچويكي دا، هاي ز دنكا ههيه؟!

نهم نزانين كو بچويك هيشتا د مال بچويكي دا ههر ز حهفتييت ئيكي پشتي هيقيبووني، خودانروحهكه، هاي زي ههمي تشتا ههيه و ئيك زي وان دهليلا (گرؤفا) نهوه، كو گهلهك زاناييت مهزن تهجروبه ل سهر في چهندي كرينه و تيدا ديار كرينه كو ئيكههين ههدامي لهشي مروفييي كو دروست دييت، (گوه). دروستبوونا گوهي، ئانكو هاليبوونا دموروبهري و دنيايي و ههقهبندي لگهل وي دموروبهري. ههتا ب هندي فه وي و مسايي هاي ز دموروبهري ههيه، كو هيشتا د مال بچويكي دا، نهزماني دايكا خوه ز نهزمانيت بياني جودا دكهن.

هندهك ليكولينيت زانباري ديژن، ههتا دما كو دايك و باب تهگيرا دانانا نافي بچويكي دكهن و هيشتا نهو د زكي دايكا خوه دا، ههكه نهو ناف ب دلي زاروكي نهبيت، گهلهك جارا لقينييت ب هي ز دايكا خودا دكهن وهك بهرسقا في نهرازيبووني (دييت نهف تشته نههيه باومركن، بهلي پا ل دويف هندهك ليكولينيت زانستي هاتييه گوئن)

دهولت ئهلي

قويناغا بهري بووني (د مال بچويكي
دا)

تشتي كو ههتا نوكه نهم دزانين نهوه، كو پشتي بچويك تيته سهر دنيايي و مهزن دييت ز نوياك هاي زي خوه و دموروبهري خوه دييت و تشتا دزانيت، نهوي زي نهم ب تمامهتي نزانين و گهلهك گرنكيي ناهيني، ب تني هندهك جارا، زي بهر هندي داكو بچويك زي خهوي هشير نهبيت، نهم دنكا ل رمخودووريت وي كييم دكهين، ههكه يا كو پويتهي بدهينه هندي كو، نهو ب ههمي ههستي خوه قهيي هشيره و ههر چكچكهك و رابوون و روينشتهك و سهردمريهك تهسيري ل وي دكهن، نهوي نهم نزانين و ب خهساري فه ومردگرين. بهلكي

بسيورا بچويكا يا نلمان (كوني فرويهواف Conny Frühauf) سالا 1958 زي ل بازييري فرانكفورت يا زدايكبووي. د نشيسينا خودا (Hören und Zuhören im pädagogischen Alltag), (Am Anfang war das Ohr). Sala 2006 Behsê vê).

.mijarê kirîye

زهلام نه دوژمنه، بهلکو هه قژینه

وهکی گوتی (رویشی نه گه هشته تری گوت یی ترشه).

خو بیمنهت کرنا ژن و زهلاما ژ ئیکو دو، وهکی راگه هاندنا شهره یه ئەو شهره پتیرا ژن و زهلاما د جفاکی مهدا پشته قانیی لی نه کهن.

و زهلام نه ئەو دوژمنه یی هندهک ژن هزر دکهن، بهلکی زهلام هه بووینه خو گوری کچهکی کری و هه بووینه خو گوری مالاخو و عه یالی خو کری، میناکژی رژیما به عس چه ندین مال ب ژن و زارو کچه دگرتن و دکرنه د زیندانا قه، داکو زهلامی وی ژنی یان بابی وی عه یالی، ئەوی دناف ریژی پشمه رگه ی دا خو بدته دسته ریژی و ژبو خاترا ژن و زارو بیی خو داکو نه میننه د نه خوشیادا و زهلام هاتیه سیدارمدان و بهرزه کرن و دبیت نه ئەز بتی بهلکی پتیرا زهلاما هه نه بهر هه فن خو قوربانی مال و عه یالی خو بکهن، بوزانین ئەقهیه ئەو زهلامی ب دوژمن دهیته نیاسین ژلای هندهکا قه.

ل قیری نابیت ژن خو بیمنهت بکهت ژ زهلامی و ههروهسا زهلام ژی نابیت خو بیمنهت بکهت ژ ژنی، چونکی نهییا سه رکهفتنا گهلهک زهلاما ژن بویه، ئەو ژنا کو دایکا زارو بیی مه و دایکا مهیه و خویشکا مهیه و کچا مهیه و ئەو ژن و زهلامی خو ژ ئیک بیمنهت دکهن بهر هه فن خو کوشتنا جفاکی قه دچن د ناه جفاکی خودا .

هه نه بویه بهرلهمانتار و ومزیر و ب جوانترین رنگ هاتینه پیش د جفاکی خودا و بویه جهی ریژی دناف که سیی خودا.

وهکو دیار کو مروف که سهکی جفاکی یه و بنیاتی جفاکی ماله و مال ب ژن و زهلامی پیک دهییت و نه بوونا ئیکی ژقان، ژيانا جفاکی نابیت و پشتگوه هاقیتن و خو بیمنهت کرنا ژنا ژ زهلامی فیل لخوا کرنه و ئەم باومر دکهن کو پتیرا ژنا و نه خاسمه ژنا کورد دزانیته کو زهلام تهمام کهری و ییه و بهر و قازی ئەوژی تهمام کهرا زهلامی یه و ب قی ژیان بهردهوام بوونی بخو قه دبیت.

و نه یا هاقیهه (غریب) هه گهر ئەم ببینن کو ژن هه بن زهلامی د ژيانا خودا ب پیدقی نه بینن بو میناک زارقه که رهکا ئەمیریکی دبیزیت (پیدقی ژنی ب میری وهکی پیدقی ماسی ب پایسکی یه) ل قیری نه گوتیه زهلامی چونکی ئەو دشیته بیژیت من میر نه قیت، بهلی زهلام من دقیت و ههزا خو ب زهلامی تیردکته، ئەقجا میر و شیکرن بوجیه و بهر و قازی زهلام ژی یی هه ل جفاکی روژناقا دبیزیت ژن بوجی یه، ئانکویا وی ئەف زهلامه نه یی بی بههره ژ کچیت شهقی، بهلی دبیت ئەو کچا خودانا خو قی هزری بیت ئەو کچه یاکو دهمی شیکرنا وی ب سهرفه چوی و شه مه ندهفر لی دمر باز بووی، ئەقجا چ پینامینیت خو ب قان په یف و هزرا بگرت یان

ماف پهروه / دارا ئامیدی

ئه گهر هه ر خولیسه ریهکا د جفاکی دا سیچیت زهلامی بن، بوجی یی سه ربهسته و دناف جفاکیدا ب ئازادی دگهریت..؟ ب دیتا هندهک ژنان پیدقی یه بهیته دهسته سه رکرن و دویرکرن ژ ژنی و جفاکی و ژنی چ منته پی نینه و هه بوونا وی و نه بوونا وی وهک ئیکه، ئەری هزر ناکهت زهلام ئەو بابه یی پتیرا کچان ده قگوتن ب سه رکهفتنا خو کری ب پشته قانیا بابی..؟ پانی ئەوژی زهلامه ئەوی هندهک ب پیدقی نا بینن د ژيانا خودا و ئەم هه می دبیینن کو ژنا شیکری و یا ئازاد و سه رکهفتی دناف جفاکی مهدا دمشه نه و ئەم هه می دشیین ببینن و بهرسقا پرسیارا خو ژی و مرگرین (کی پشته قانی تهیه) دی ببینن هه قژینه، یان، بابه، یان، برایه، یی پشته قانی لی کری و میناکژی د گهلهکن،

د ھر ژیبہ کیدا پیرابونیت مروقی دچاوا بن باشہ..؟

ناقحوی و سیمایی و کساتیا خوه یا دروست فهدشیرن و ناشکھرا ناکھن، دگھل فی چھندی ژی ب فی رضگی دبیت ٹھم کساتیا ب جھربینن ژی.

ٹھمیر محسن وسما خویا دکھت کو ٹھم دژیا نا خودا گھلکھ درموا ل خوه و ژیا نا خوه دکھین و پتريا مه ٹھم باومریی پتر ب سھر و سیمایی دئینن، نھک کریار و سھرمدمری و رموشھنبیریا کھسی، ٹانکو پیدقی دبینن کو ھر کھسھک کساتیا خوه ئاڤا بکھت و کاری ل سھر پیشکھفتتا خوه بکھین و بلندکرنا ئاستی رموشھنبیریا مھژی ژ ئالیی کھسایھتی قھ، بھلکو ٹھم وھکو کھسیٹ روژئاڤایی بین کو مه باومری ب وی چھندی ھبیت یا مه ھھی و ٹھگھر نہ کار ژ بوو باشتر بھیتھ کرن.

نھلا ھلی قوتاییا کولیزئی بھس ل وی چھندی کر کو سھرمدمریا پتريا خھلکی ل دویف ژیی خوه یی بوراندی سھرمدمریی ناکھت و ھزر دکھن نھد قھیلن دچاڤی خھلکی دا ژبھر ھندی دبیت دانعھمر بیت، یان کھسھکی خودان پلھکا مھزن بیت دی سادھیھکا وھکو سنیلھکی سھرمدمریی کھت، و ل قیڑی نھیا ب دھستی مروقی یھ، چونکی گۆھورینھکا کھسھکی یھ زانستی یھ، بھلی یا ب دھستی مروقی دی بینی کھسھکی ل پلھکا بلند وھکو پیدقی سھرمدمریی ناکھت.

پتريا خھلکی گازندی ژ ھندی دکھن کو لقین و پیرابونیت وان دگھل کھساتیا وان ناگؤنجن و دگھل ھندی دقت دگھل بگؤنجن، ل قیڑھ شارمزاویت جھاکی وسما دیار دکھن کو پتر گرنگی ب مھسھلیت سھروؤبھری دھیتھ دان و گرنگی ب ھزان دھیتھ دان، ٹانکو رھفتار دگھل ھزان دھیتھ کرن.

دخوشتی نابین کو وھکو پیدقی یا کھسھکی ٹھم سھرمدمریی دکھین نھک گھستی، دیسا ژ ئالیھکی دیقھ ژی دکراندن ل وی چھندی کر ھر کھسھکی دوو کھسایھتی ھنھ و جودا سھرمدمریی دکھین، بھلی تھتھکی دی ژی پیدقی دبیت ل سھر مه ٹھم ب ساناھی سھرمدمریی بکھین نہ وھکو پیدقی ژیا نا نھو.

مھسعود حسین ریٹھبھری ریکخراوا سیما بو خزمھتیت جھاکی وسما ئاڤریی پی دکھت کو پتريا خھلکی وسما دخازن و دبیزن ٹھم ھز دکھین بیژن ٹھقھ کھساتیا منھ و دقتھ ھست ب کھساتیا من بکھن، لی ۹۵٪ خھلک رھفتاری دگھل کھساتیا خو ناکھن و جودا دکھن، چونکی پتريا جھاکی دقتھ خو دیار بکھت بیت ھین، بھلکو تھکنولوزیایی کارتیکرن ل سھر فان جھاکان کریھ و بلھز کار و رھفتار دھیتھ کرن و کھساتیا دروست ناھیتھ پیشچاڤکر، ٹانکو ھر کھسھکی دو کھسایھتی ھنھ ٹھقرو دچھاکی دا یا

دھوک، ھیفا دوستی:

زمینھب ھبدرھمان دبیزیت مروقی ل دوور رموشا جھاکی سھرمدمریی دکھت و کارتیکرن ل سھر کھسینیا مروقی ھھیھ، کو ب تھرزیت جودا سھرمدمریی بکھن، دگھل ھندی ژی گھلک جار مروقی وھکو دو ویتیت جودا لی دھیت، بھروڤاژی فی چھندی ژی دھمی مروقی وسما سھرمدمریی دکھن کو نہ وھکو کھساتیا مروقی بن دزقریتھ ھندی کو مروقی وھکو دوو روپاتی دبیت ٹانکو دوو کھسایھتی دئیک گیان دا لی دھیت.

میھقان ھسھن ژالیھکی دی قھ وسما خویا دکھت دچھاکی مھدا ژیا نا مه ل سھر ھندھک خالا بریقھ دچیت و دبی بنھمانھ، دھمی مروقی سھرمدمریی دکھت دبی بنھمانھ دبیت یی بھرانبھر ب سھرمدمریی مروقی بکھتھ کھنی، ٹھقھ لایھکی دی میھقان دبیزیت ژی کو پتريا ژیا نا مه وھکو زارڤھکرنی یھ، دگھل ھندی ژی ٹھگھر ٹھم پیرابونیت خو وھکو کھساتیا خو بکھین

هه قالی من ب جوانی و زهنگینی خۆ ل سهر سهری من مهزن دکر

چاره

کچا ئەزیز:

پشتی مه ناما ته خاندی و ته ههمی تشت ب جوانی دیار کرین، مه ئەف شیرمه ته بو ته هه نه و بلا کچیت دی ژێ مفای ژێ وهرگرن.

دهستپیککی ته گوت ئەفه چار ساله ئەز د ئەقینیی دا، ئانکو ته ل ژیی ۱۴ سالیی دهستپیکریه، دقێ ژێ دا مرووف پتر ل دویف ههستییت خو دچیت، ههروسا ته دگوت ئەوی ئەز دشکاندم و پاشقه دبرم و یارییت خو ب من دکرن و نهدهات من بخوازیت و خو ب پارێ خو ل سهر سهری من مهزن دکر.

ته گوتی ئەز دێ شوپکهه و ته ئاگههدارکریه و گوت ته هه ره و تو پشتراست کری، ل قیره چ خهلهتیا ته نینه و ئەف بریارا ته دای یا دروسته و پهشیمان نه به و ژبیر نه که تو یا هاتی مارکرن و ئەگهه تو لی زقری وی گوت من تو نهقیی پاشی تو دێ ل ههردو رمخا خوسارمت بی و تشتهکی شهرمه بو مالا وه و مالا زاقای ژێ، قیجا دبیزم ته بریارا ته دروسته و پشت راست به و دلی خو ژێ نههیله دویشرا.

بهرسفدان، فهکولهی جفاکی عهبدولجهبار

عهبدوالرحمان

Civaki_silav@yahoo.com ئیمایل

ئاریشه

کچهکا ۱۸ سالی مه بو هه یامی چوار ساله من و گه نه کهکی گه لهک هه ژ ئیکدو دکر ژیی وی ۲۶ ساله و خودان کاره، بهلی گه لهک جارا وی ئەز دشکاندم و ئاخشتییت کییم دگوتته من، دلی من گه لهک پی دئیشا، بهلی ئەز هه ر ل دویف دچوم و من دگوت چینه بلا، چونکی ئەز هه ژێ دکهم، وی ب جوانی و زهنگینیا خو گه لهک خو ل سهر سهری من مهزن دکر و گه لهک جارا ئەز دهیلام و ل من دزقرفیه، بهری چه نه دکی من گوتی ئەز دێ شوپکهه، گوته من بلا، ئەو هه ر یی پشتراست بوو کو ئەز نا شوپکهه، خوازگینییت من هاتن و من شوی کر، نوکه ئەزا د دمرگریی دا و ئەقی من شوی پی کری فهرمانبه ره و مروقی مهیه و گه لهک یی باشه و ئەزا مههر کریمه ژێ، بهلی پشتی وی زانی کو من یی شوی کری، نوکه گه لهک یی ل دویف من دهییت و یی هیقییا ژ من دکهت و دبیزیت ل من بزقره و وی بهیله ئەز دێ هییم ته بخو خازم و گه لهک یی پهشیمان هه و هه تا دمیکا وی ژێ یا دگه ل من ئاخشتی، ئەم وان ژێ ژ نیزیک دنیا سین ئەز ژێ نزانم چ بکهه، لی بزقرم، یان نه و چه نه دکا مای بو داوهتا مه و نزا چ بریار بدم، هیقیه هوین بیژنه من کا ئەز چ بکهه، لی بزقرم، یان نه، بو زانین دلی من یی ل دویشرا..

شویکرنه کا بالکیش

ژنه کا ئەمریکی کو خودانا سی زاروکانه، ئەفه هه یامه که ل هه فزینی خو جودا بوی و دگهل زاروکیت خو ب تتی دزیت و ل فی دوماهی بریارد کو جارە کا دی شوی بکته فه و پشتی گهلهک لیگه ریان و هاتن و چونان، چ که سه کی هه ژی خو نه دیت کو ژبیانا هه فزینی دگهل بیگ بینیت و پشتی گهلهک مالخولیانا بریارد هه فزینی دگهل خو بخو بکته.

تشتی بالکیش و جهی حه بیه تی ژی ئەو بۆ نادین شو یگرت) ی ٤٥ ژ هه فال و هوگریت خو داخاز کربوونه سه ر شه یانا خو و وی بخو گوستیرک کره دهستی خو و پاشی چو هه یفا هنگفینی ژی.

نویترین مودهیا مه عافا بویک و زاقا

کومپانیه کا سویدی یا چی کرنا ئوتومبیلان، رابویه ب چی کرنا ئوتومبیله کی ب رهنگی مه عافا بویک و زاقا و ته رزی وی ژی بی جودایه ژ ئوتومبیلیت نورمال، و مسا یا هاتیه چی کرن هه ر وه کی بویک و زاقا ل هولەکا شه یانا دروینشتی و هه می پیدقییت بویک و زاقا بۆ به رده ست کرینه و پیدقی چ تشتا نابن.

بـ و رچ

کیقراله: فوش ده لیقه یه وی کاری ده زرا فودا بکه یه کریار و قهت دو دل نه به و دی سه رکه قنتی ئینی.

کافر: هه که تو ژ راست مه ژ وی بکه ی، تو بو پی ریکی لی دگری ته بو فو بفازیت.

شیر: نه هیلن ده ستیت بیانیا بهینه دناف مالا هه وه دا و هوین بفو بزاقی بکن ئاریشیت فو ل مالا فو چاره بکن.

کا: هه یامه کی گه له کی باشه بو ب ده ستقه ئینانا ده راقی و راستقه کرنا هه می کی ماسییت فو.

کچ: ئەو ئیشا ل ته فو ژن نه ترسینه، به لی فو گپرو ژی نه که و هه ره ده ف مه کی مه کی دا بو ته چاره بکته.

بیمک: باوه ری ب تتی ب شیانیت فو بینه و ب زویترین ده م کاره کی بو فو پهیدا بکه و فو هه وه یی که سی نه که.

ئیشا سیاستی ئەجلینا جولی ژى قەگرت

ستیرا ئەمریکی یا ب نافع و دەنگ ئەنجلینا جولی دەهەقدیتەکا روژنامەقانیدا دیار کر کو دبیت روژەکی ژ روژان ئەو ژى وەکی گەلەك هونەرماند و سینەماکاریت دونیایی بچیتە دناف ژانا سیاسیدا و گوت بۆ هەر شولەك و کارەکی بیت ئەو نە هندا گرنگە، یا گرنگ ئەو ئەف هزرکرنە ل دەف وى یا غەریب و هافی نینە و گەلەك هزرا خو ژى تیدا دکەت و بۆ تورا میدیایا ئای بی سی یا ئەمریکی راگەهاند، ئەو یا بەرهەفە دەمەکی گونجایدا خو بەربزار بکەت بۆ هەر پوستەکی بیت و دبیزیت ئەفە ژى دى هنگی بیت دەمی دبینم یا پیدقیه وى کاری بکەم.

ئەنجلینا جولی بایلوزا ملهتیت ئیکگرتی یا شول و کاریت مشەختان دبیزیت هەر ومختی ئەز گەهشتمه وى باومریی کو کاری سیاستی بکەم، بی دو دلی دى خو هاقیژمی و بەربزارکەم بۆ کارەکی سیاسی و هزر دکەم دى کەسەکا ژیهاتی بم بۆ کاری سیاسی.

کیسک: گەلەکی هشیار بە و بلا هەمی کەس ئاریشە و نەفوشییت تو دکەقیه تیدا نەزانن.

سەتل: گەلەکی هشیار بە ژ ئافقتن و پەیقیت فو، هەمی تشت ل سەر تە مسابن.

نەهنگ: لەزى بکە بۆ دیتنا فوشتقیا فو، ژبەرکو دبیت ئەو بۆ هەيامەکی دریز ژتە دویر بکەقیت.

ترازی: بزاقی بکە ج جارا درهوا نەکەى و باوەریی ل دەف کەسیت ل دوریت فو پەیداکە کو تو مروقهکی راستگویی.

دوپیشک: گوهداریا مالا فو بکە و باش بزانه ئەو کچا ب دلی وان ژى نەبیت بۆ تە ژى نابیتە مال.

کفان: بلا تە باوەری ب فو هەبیت کو ئەو تشتیت ب دویف تەفە هاتینە گوتن ج راستی بۆ نینە و تو یی راستی.

مهزنترين مهفت ماریت ب ترس ل دونیایی

داعیریت، ئەف مارە ل دارستانیت بارانی گەلەك هەنە، هەروەسا درێژاھیاك دەست نیشانكری نینە.

۴. كینج كوبرا

دریژترین ماری ژمهرینه ل دونیایی، ل دارستانیت هندی تاكو باشووری ئاسیا دژیت ودریژاھیا وی دگەھیتە دناقبەرا (۵،۶) تا (۵،۷) میتران، نیچیرا وی یا ئیكی ماریت دیتره و دەھیتە هژمارتن ژماریت گەلەك ب ترس و وەكو گەلەك ماریت دی هەردەم بزاقی دكەت رویب روی مروقان نەبیت .

مار گیانەومرەكە ژخشوكان وژ بیٹ خوین سار، وژوان گیانەومرەنە بیٹ گوشت خۆر، نیژیکی ۲۷۰۰ رەنگیٹ مارا ل سەر رویی ئەردی هەنە، كو ل هەمی كیشومران دبهربەلافن، دیسان ب گەلەك رەنگان هەنە ژلایی دریژی فە كو ژ ۱۰ اسم بو ماریت بچویك تاكو چەند مەتران بو ماریت مەزن، وەكو (ئەسلە و ئەناكوندا) ئەویٹ دریژاھیا وان پتر ۷ مەتران.

۱. ماری ئەلروك یی ئەفریقی

ماری ئەلروك یی ئەفریقی ئیكە ژماریت ب ترستین ل دونیایی، سەرباری كو نە یی ب ژمەرە و دەندەك دەماندا دریژاھیا وی دگەھیتە پتر ژ (۶) میتران، هەروەسا ئیكە ژمەزنتین پیئچ ماریت دونیایی و دەھیتە هژمارتن مەزنتین مار ل ئەفریقا، ئەلروك نیچیرا خۆ ب ریکا تیكچوونی دكوژیت و دشیانیت وی دایە نیچیرەكە مەزن داعیریت وەكو تیمساحی.

۲. ماری سكراب

مەزنتین ماریت ئوسترالیاھە ول ئەندونوسیاژی هەنە و ل بابوا گینیا یانوی و ہندەك گزیرتین دی ل دەقەرئ، سەرباری كو نافەرەستا دریژاھیا وی دگەھیتە دناقبەرا (۲ تا ۴) میتران، هەروەسا ہندەكیت دیتر ہەر ژ وی توخمی ہاتینە دیتن كو دگەھنە (۸،۵) میتران ب كیماتی و دەھیتە هژمارتن ژماریت ب نافوومەنگ سەرباری رەنگیٹ وی بیٹ بالكیش وقەلافەتا وی.

۳. ئەناكوندا كەسك

دریژاھیا وی دگەھیتە پتر ژ (۶،۶) میتران و ئەناكوندا كەسك دەھیتە هژمارتن ئیك ژدریژترین ماریت دونیایی، نوکە ل ئەمریکا باشوور ئەف رەنگە مارە هەنە، گەلەك جارن قەلافەتا وی دەھیتە دەست نیشانكرن ل دویف رەنگی نیچیرا ئەو دشیٹ

۵. ماری (الشبکیه) ئەف مارە ل باشووری روژھەلاتا ئاسیا ہاتینە قەدیتن، دریژاھیا وان دگەھیتە (۷) مەتران، ل گزیرتە و جہیت نیژیکی دەریا بنە جیھ دەبن، ژبەر شیانیت وی بو مەلەفانیا، سەرباری كو شیان هەنە بو كوشتنا مروقان لی کیم جارن حالەتیٹ ئیرشی پەیدادبن.

۶. ماری ئەلبوا یی گفیش

دریژاھیا وی دناقبەرا ئیك میتر تاكو (۴) میترایە و تشتی بالكیش ئەوہ كو یی می مەزنتر ودریژترین ژ بیٹ نیر و ئەف مارە ل ئەمریکا باکور و نافەرەستا و ئەمریکا باشوور هەنە و ل ہندەك دەقەرئ دەقەرە دەریا کاریبی و تەخمین دەھیتە کرن سەنگا وی بگەھیتە ۵۰ کغم.

۷. ماری تیتانوبوا

مەزنتین مار ہاتینە قەدیتن ددیروکیدا و بیت ببیتە مەزنتین ئافریتەرئ نە یی دەریایی ل سەر رویی ئەردی و دەھیتە نیاسین ب (ماری درندە) بەری ۶۰ ملیون سالانە ژیاھ، دریژاھیا وی دگەھیتە دناقبەرا (۱۲) تا (۱۵) میتران و سەنگا وی نیژیکی (۱۱۲۵) کغم، ۲۸ ژکونیت تیتانوبوا ہاتینە قەدیتن دناف چالەکا رمژی ل کولومبیا ل سالانە ۲۰۰۹.

بۆچی وهكى جاران ئەمريكا و روژئاقا ۽ پويته ب هلبزارتنيت عراقى نهكر؟

چاقدیرهكى

زیدمبارى هندى ڪو ئەمريكا باش دزانيت و ب پيشانا ههمى پيشهران، وئ شكهستن ل عراقى خاربه و هندى يا دهيت نزانيت كانئ دئ ب چ رنگ خو ژ وئ ريپئ دمريخيت ڪو ڪهس نهبيژيتي ته شكهستن خاربه و قئ ب ڪريتي و ب عهيبه ڪا مهزن دزانيت، ئەفهه ژلايه ڪى و ژلايه ڪى ديترفه ژى دمستداهيلان و هيلانا عراقى ب قئ رنگى، دئ بيته ئەگهري خورتى و زالبوونا وهلاتئ ئيرانئ ل سهر عراقى و بهردمواميا دژواريان و دست برينا ئەمريكا ژ ههمى خير و بهره ڪهتئ قئ دمقهرئ ڪو ههمامه ڪئ دوير و دريژه خهونان پيشه دبنيته، بهلپا دگهل هندى دا ژى ئەو ب باشى بيته گههشتينه وئ باومريئ ڪو دشياندا نينه ئەوا وان دقئيت دقئ وهلاتيدا بڪهن و دزانن ئەو عهقليهت و تيگههيت جفا ڪئ عراقى ل سهر هاتيه ئاقا ڪرن، چ جارا ئەمريكا نهشيته بيته خودانا وى و وهكى وئ دقئيت سياسهتا خو، لئ خوجه بڪهت و ئەفهه ئيشا ئەمريكا ب تنئ نينه، بهلكو خلتى ههمى روژئاقا فهگرتيه و چارميا ئيكانه ژى بو خو قورتالڪرن ژ قئ ريپئ، خو گونجاننده دگهل رموش و پيشهاتئ نوى ل قئ وهلاتي پهيدا دبن.

ژ بهر قان ئەگهران و گهله ڪئيت ديتر، هيدي هيدي روژئاقا نهچار دببت سياسهتا خو ل ههمبهر روژههلاتا نافين ب تهقايى و نهخاسمه ل سهر عراقى ب گوهوريت و ههتا نوکه ژى ئەمريكا نهقيت دمقوتئ ب وئ چهندي بڪهت ڪو سياسهتا وئ ل عراقى شكهستن يا خارى و ئەو دهما وان خو ڪريه گزير ژى ل قئ وهلاتي نهزاني كانئ دئ چاوا سهردمريئ دگهل خهلك و پيڪهاتئ وئ ڪهن، ڪو سهربارى هندى گهلهك جاران دوستئ ئەمريكا ل سهر ڪار و ڪريارئ وانا هشار ژى دڪرن، ژبهر قئ چهندي و ژبو فهشارتتا شكهستا خو، نوکه دهيتته چاقهريڪرن ڪو ئەمريكا سياسهتا خو ل ههمبهر روژههلاتا نافين ب گوهوريت و نهخشه ريئه ڪا نوى بو سهردمريڪرنئ دگهل پيشاژو و پيشهاتئ نوى ل قئ دمقهرئ دانيت و ههر نوکه نيشانئ قئ چهندي ب سياسهتا ئەمريكا فه دديارن و بهرى چهندمكى پنتاگون برباردايه ڪو باليوژئ خو ل عراقى ب گوهوريت و ل شويئا باليوژئ ڪهفن روڊبهرت ستيقنى، ستيوارت جونز باليوژئ قئ وهلاتي يئ بهري ل ئوردن و يئ ناسيار ب ههفالىنيا هيژئ پرتيريژ (راديكال) ل دمقهرئ، دانيت و چاقهري دهيتته ڪرن ڪو ئەفهه دمستپيڪا ب جهئنانا وئ نهخشهرئ ڪئ بيت و دببت عراق ل سهر دمستئ قئ ڪهسى بهيتته پارچه ڪرن، ڪو نوکه ئەفهه بويه ترس ل دمف ڪومه ڪا هيژئ عهريهت عراقى و ديسان نوکه زاليا وهلاتئ ئيرانا ئيسلامى ل سهر عراقى بو ئەمريكا و ههفالبهنديت وئ پتر ژ ههر دممه ڪى ترسه ڪا مهزن چيڪريه و نزانيت ژى دئ ب چ ريك دمستئ قئ وهلاتي ل سهر عراقى بریت و ئەمريكا باش دزانيت عراقه ڪا ب هيذا شيعى، گهفه بو وان و ئەو دئ بزاقئيت مهزن ڪهن ڪو ئەف پرورئ ئيرانى ب سهرنه ڪهقيت، ژبهركو ئەفهه ترسه ڪا مهزنه بو سهر تهناھيا ئەمريكا ل قئ دمقهرئ.

قيجا ژبهر قان ئەگهريت ههنئ ئەمريكا و روژههلات، وهكى حكومهت و ميديا يا وان ژى وئ پويته جاران ب قئ وهلاتي نادمن و ئەفهه تشته ڪئ چاقهريڪريه ڪو ميديا يا روژئاقا هندا سهرگهرم نهبيت بو ههر قهومينو رموشه ڪا ل عراقى چيدبيت و د هلبزارتنئ دساليئ چوویدا ب دهان مانشيئيت مهزن جهئ خو ل سهر سينگئ روژنامه و ڪوقارئ روژئاقا دڪر و وان پويته ڪئ مهزن پئ ددا، بهلئ دقان هلبزارتنئ چويدا، دناف ههمى ميديا يا ئەمريڪيدا ب تنئ سئ راپورت ل سهر عراقى ههبوون، ئەو ژى ل سهر رموشا تهناھيئ بوون و ديسان ميديا يا ئەوروپى ژى ههر ب وئ رنگى بوو.

SILAV 97

Gulan 2014

Kovareka Heyvanye Li Amedye Derdikevit

هه زین شه تاج: هیشیا من ته وه که سه کا
به ره هه مداریم